

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Η' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΛΒ'

Τρίτη 6 Μαΐου 2008 (απόγευμα)

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Άδεια απουσίας του Βουλευτή κ. Μ. Βορίδη, σελ. 8399
2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το Γυμνάσιο Τραγαίας Νάξου και το 1^ο Επαγγελματικό Λύκειο Καλύμνου, σελ. 8397
3. ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΒΟΥΛΗΣ
  - α) Συζήτηση και λήψη απόφασης επί Διαδικαστικού θέματος, σελ. 8385
  - β) Συζήτηση επί της αρχής των Αναθεωρητέων Διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής, σελ. 8385

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

- A. Επί Διαδικαστικού θέματος των Αναθεωρητέων Διατάξεων του Συντάγματος:**
ΣΙΟΥΦΑΣ Δ., σελ. 8385
- B. Ειδική Ημερήσια Διάταξη**
Επί της αρχής των Αναθεωρητέων Διατάξεων του Συντάγματος:
ΑΛΑΒΑΝΟΣ Α.,	σελ. 8397
ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ Ε.,	σελ. 8408
ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ.,	σελ. 8414
ΒΟΡΙΔΗΣ Μ.,	σελ. 8405, 8407
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Α.,	σελ. 8409
ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Κ.,	σελ. 8410
ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ Α.,	σελ. 8388
ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ Κ.,	σελ. 8394
ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗΣ Γ.,	σελ. 8400
ΚΟΥΒΕΛΗΣ Φ.,	σελ. 8390
ΜΠΑΝΙΑΣ Ι.,	σελ. 8411
ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ Α.,	σελ. 8408, 8409, 8410, 8411, 8413, 8414, 8415
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Π.,	σελ. 8386
ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Α.,	σελ. 8413
ΠΑΥΛΙΔΗΣ Α.,	σελ. 8400, 8409
ΠΛΕΥΡΗΣ Α.,	σελ. 8392
ΣΙΟΥΦΑΣ Δ.,	σελ. 8385, 8394, 8397
ΣΟΥΡΛΑΣ Γ.,	σελ. 8388, 8390, 8392, 8397, 8399, 8402, 8403, 8405, 8406
ΤΡΑΓΑΚΗΣ Ι.,	σελ. 8403
ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ Ν.,	σελ. 8407
ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ Σ.,	σελ. 8402
ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ Σ.,	σελ. 8407

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Η' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

ΙΒ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΛΒ'

Τρίτη 6 Μαΐου 2008 (απόγευμα)

Αθήνα, σήμερα στις 6 Μαΐου 2008, ημέρα Τρίτη και ώρα 18.15' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΙΟΥΦΑ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

«Χρόνια Πολλά» για τις γιορτές. Εύχομαι τα καλύτερα σ' όλους σας, τις οικογένειές σας και την πολιτική ζωή της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΒΟΥΛΗΣ

Συζήτηση επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής.

Σύμφωνα με το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής, η συζήτηση επί των αναθεωρητέων διατάξεων διεξάγεται με τη συνήθη διαδικασία νομοθετικού έργου.

Η συζήτηση αναφέρεται στο περιεχόμενο των αναθεωρητέων διατάξεων, οι οποίες καθορίστηκαν με την απόφαση της Ολομέλειας της ΙΑ' Περιόδου και όπως το περιεχόμενο τους διατυπώθηκε και προτείνεται από την Επιτροπή Αναθεώρησης.

Η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε να διατεθούν για την ολοκλήρωση της συζήτησεως τουλάχιστον έξι συνεδριάσεις. Για τη συζήτηση επί της αρχής, θα διατεθούν δύο συνεδριάσεις αναλόγως και του αριθμού των Βουλευτών που θα εγγραφούν.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι!

Προτείνω επίσης ο χρόνος που θα διατεθεί να είναι δεκαπέντε λεπτά για το γενικό εισηγητή και τους ειδικούς αγορητές, τριάντα λεπτά για τον Πρωθυπουργό, είκοσι λεπτά για τους Προεδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, δεκαπέντε λεπτά για τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους και δέκα λεπτά για τους άλλους ομιλητές.

Κατά τα λοιπά, θα ισχύσουν οι χρόνοι ομιλίας που προβλέπονται στο άρθρο 97 του Κανονισμού της Βουλής. Οι συνάδελφοι που επιθυμούν να μιλήσουν θα εγγραφούν με το ηλεκτρονικό σύστημα έως το τέλος της ομιλίας του δεύτερου ομιλητή.

Επίσης, προτείνω την κατάρτιση ενιαίου καταλόγου με εναλλαγή.

Όσον αφορά τη συζήτηση των αναθεωρητέων διατάξεων, προτείνω -θα διανεμηθεί και γραπτά στους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους το σχετικό σημείωμα- η συζήτηση των άρθρων να γίνει σε τέσσερις ενότητες που αντιστοιχούν και σε τέσσερις συνεδριάσεις.

Στην πρώτη ενότητα να συζητηθούν τα άρθρα 14 παράγραφος 9, 17 παράγραφοι 1 και 6, 20 παράγραφος 1, 22 παράγραφος 1 και 28 παράγραφος 3 και ερμηνευτική δήλωση. Είναι οι ενότητες Α' και Ε' της Επιτροπής Αναθεώρησης.

Στη δεύτερη ενότητα να συζητηθούν το άρθρο 16 παράγραφοι 1, 5, 6, 7, 8, 10 και 11, όπως η Β' ενότητα της Επιτροπής.

Στην τρίτη ενότητα να συζητηθούν τα άρθρα 24 παράγραφος 1, 117 παράγραφος 3, 29 παράγραφοι 2 και 3, 57 παράγραφος 1, 58, 62 και 115 παράγραφος 2, οι ενότητες Δ' και Γ' της Επιτροπής.

Στην τέταρτη ενότητα να συζητηθούν τα άρθρα 78 παράγραφος 6, 79 παράγραφος 1, 88 παράγραφος 2 εδάφιο γ' και δ', 90 παράγραφος 5, 95 παράγραφος 1, 98 παράγραφος 1 εδάφιο β', 100 και 118 παράγραφος 5, 101 (ερμηνευτική δήλωση), 102 παράγραφος 1 εδάφιο δ', 103 παράγραφος 9, 104 παράγραφος 3, 101 Α, 108 παράγραφος 1 και 2, 111 παράγραφος 6 και προσθήκη στο άρθρο 5, όπως ήταν οι ενότητες Ε', ΣΤ', Ζ' και Η' της Επιτροπής.

Επίσης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατά τη συζήτηση των ενοτήτων θα συζητηθούν και οι προτάσεις των κυρίων Βουλευτών που εμπίπτουν στην αντίστοιχη ενότητα.

Για την καλύτερη οργάνωση της συζήτησης επί των ενοτήτων, σε ό,τι αφορά τους χρόνους των ομιλών, δεν χρειάζεται να επαναλάβω -σας το ανέφερα ήδη προηγουμένως- την πρόνοια την οποία έχει ο Κανονισμός της Βουλής, αλλά νομίζω ότι με τον τρόπο αυτό, θα έχουμε και περισσότερο χρόνο στην διάθεσή μας, ο γενικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας και οι ειδικοί αγορητές να μιλήσουν δεκαπέντε λεπτά. Οι ειδικοί εισηγητές που μπορεί να οριστούν από τη Νέα Δημοκρατία να μιλήσουν δέκα λεπτά, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι δεκαπέντε λεπτά, οι εγγεγραμμένοι ομιλητές οκτώ λεπτά, οι αρμόδιοι Υπουργοί δεκαπέντε λεπτά και οι άλλοι Υπουργοί δέκα λεπτά. Η εγγραφή θα γίνει με το ηλεκτρονικό σύστημα έως το τέλος της ομιλίας του τέταρτου ομιλητή και η ψηφοφορία θα διεξαχθεί μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης για όλες τις αναθεωρητές διατάξεις ταυτοχρόνως, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως γνωρίζετε, στις αρχές του χρόνου συστήθηκε η Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος με την απόφαση 851/506/2008, όπου, σύμφωνα με το άρθρο 119 του Κανονισμού της Βουλής, ορίστηκαν τα μέλη της Επιτροπής, η οποία απαρτίστηκε από σαράντα ένα Βουλευτές. Οι Βουλευτές ήσαν είκοσι ένας από το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας, τρεις από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, δύο από τον Συναπτισμό Ριζοσπαστικής Αριστεράς και ένας από το κόμμα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού.

Επίσης, όπως όλοι γνωρίζετε, σύμφωνα με τις διαδικασίες τις οποίες σας ανέφερα και τις προβλέψεις του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής, αλλά και βέβαια και με το αποτέλεσμα των Εκλογών της 16ης Σεπτεμβρίου, η σημειρινή Βουλή είναι Αναθεωρητική Βουλή και η διαδικασία ολοκλήρωσης της Αναθεώρησης του Συντάγματος πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός της Α' Συνόδου.

Όπως είπα και όταν έφερα το θέμα για ενημέρωση της Βουλής, για τον τρόπο με τον οποίο θα συνεκροτείτο η Επιτροπή, η ώρα αυτή είναι η ώρα της Βουλής και των Βουλευτών για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, που είναι ιδιαίτερα σημαντική διαδικασία και πιστεύω τις ημέρες αυτές που θα ακολουθήσει η συζήτηση, να αποδειχθεί μέσα στην Αίθουσα αυτό το οποίο είπα και προηγουμένως.

(Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κωνσταντίνος Καραμανλής – Όρθιοι οι Βουλευτές του Κόμματος της Νέας Δημοκρατίας χειροκροτούν ζωηρά και παρατελέμανε)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συμφωνείτε να προχωρήσουμε με τη διαδικασία την οποία σας ανέφερα;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Η Βουλή συνεφώνησε ομοφώνως.

Καλώ στο Βήμα το γενικό εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, τον κ. Πάνο Παναγιωτόπουλο.

Πριν λάβει το λόγο ο κ. Παναγιωτόπουλος, σας γνωρίζω ότι η Νέα Δημοκρατία, με επιστολή του Γενικού Γραμματέα της Κοινοβουλευτικής Ομάδος, μας γνωρίζει ότι Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος στη συζήτηση επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, ορίζεται η Βουλευτής και τέως Πρόεδρος της Βουλής, η κ. Άννα Μπενάκη - Ψαρούδα. Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού, ο κ. Ροντούλης Αστέριος, μας γνωρίζει ότι στην ειδική ημερήσια διάταξη επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, ορίζεται ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος ο Βουλευτής κ. Μαυρουδής Βορίδης και επίσης, ότι ειδικός αγορητής από την πλευρά του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού ορίζεται ο Βουλευτής κ. Πλεύρης Αθανάσιος.

Το λόγο έχει ο γενικός εισηγητής, ο κ. Πάνος Παναγιωτόπουλος.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

Επιτρέψτε μου, πριν εισέλθω στο κύριο μέρος της ομιλίας μου, να επαναλάβω την χαρμόσυνη είδηση των ημερών: «Χριστός Ανέστη», μαζί με τις ευχές μου προς όλους τους συνάδελφους όλων των πτερούγων της Βουλής και βεβαίως, προς τον Πρωθυπουργό, τα μέλη της Κυβερνήσεως, προς τον Πρόεδρο της Βουλής, τα μέλη του Προεδρείου, τους υπαλλήλους του Εθνικού μας Κοινοβουλίου και όλους όσοι συμμετέχουν στην καθημερινή μας προσπάθεια σε αυτή την Αίθουσα.

Η συζήτηση που ξεκινάμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι μια κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία. Είναι μια διαδικασία η οποία απαιτεί πριν από όλα και πάνω από όλα υψηλό αίσθημα ευθύνης, συνενόσης, σύνθεσης και συναίνεσης μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων του τόπου. Απαιτεί βαθύτερη αντίληψη και συναίσθηση της ιστορικής συνέχειας και της εξέλιξης των δημοκρατικών μας θεσμών.

Η Νέα Δημοκρατία συναισθανόμενη από την αρχή τη σοβαρότητα του εγχειρίματος, μίλησε με τρόπο ξεκάθαρο, με γλώσσα ειλικρίνειας και σαφήνειας προς όλες τις πτέρυγες της Βουλής και προς τον ελληνικό λαό.

Είπαμε και το ενοούμε ότι το Σύνταγμα του 1975 απεδείχθη στην πράξη ένα από τα καλύτερα, δημοκρατικότερα και προσδεutikότερα Συντάγματα που γνώρισε ο τόπος μας. Γι' αυτό αξίζει τιμή και δημόσια αναγνώριση στους πρωτεργάτες του Συντάγματος του 1975, κορυφαία θέση μεταξύ των οποίων κατέχει ο Ιδρυτής της Νέας Δημοκρατίας, πρώην Πρωθυπουργός και πρώην Πρόεδρος Κωνσταντίνος Καραμανλής, από την αποδημία του οποίου συμπληρώθηκαν ήδη δέκα χρόνια. Κοντά στον Καραμανλή, θα πρέπει να πούμε ότι πολύτιμη υπήρξε η συμβολή –και αναφέρομαι στους εκδημήσαντες πολιτικών πρωτότυπων- του Γεωργίου Μαύρου, του Ανδρέα Παπανδρέου, του

Χαρίλαου Φλωράκη και πολλών ακόμα.

Μέσα από το Σύνταγμα του 1975 οικοδομήσαμε ένα πολιτικό σύστημα και ένα δημόσιο βίο που λειτούργησε ομαλά για όλες τις δεκαετίες που διέρρευσαν από τότε μέχρι σήμερα.

Ασφαλώς υπάρχουν προβλήματα. Υπάρχουν ζητήματα διεύρυνσης των πολιτικών δικαιωμάτων. Υπάρχουν κοινωνικά ελλείμματα. Υπάρχουν ζητήματα προστασίας, ενίσχυσης, διεύρυνσης των κοινωνικών δικαιωμάτων. Όμως, όλοι μας νομίζωντας συναντόμεθα σε μια κοινή διαπίστωση. Το Σύνταγμα του 1975 απεδείχθη Σύνταγμα ανθεκτικό. Άντεξε στις «καταιγίδες» των καιρών, προσέφερε σταθερότητα, ασφάλεια και ομαλή εναλλαγή των κομμάτων στην εξουσία.

Βεβαίως, μπροστά μας έχουμε πολλές προκλήσεις. Μπροστά μας είναι η πρόκληση της κατοχύρωσης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, η πρόκληση της ανάπτυξης του τόπου, της οικονομίας της κοινωνίας, της κατοχύρωσης της ευημερίας, της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής.

Οι αναθεωρήσεις που ακολούθησαν από την ψήφιση και εφαρμογή του Συντάγματος του 1975 μέχρι τις μέρες μας ενίσχυσαν τους θεσμούς και τις συνταγματικές διαδικασίες, αλλά δεν μετέβαλαν τον κεντρικό του πυρήνα.

Σήμερα, η Νέα Δημοκρατία προτείνει μια νέα Αναθεώρηση με αίσθημα ευθύνης προς το παρόν και το μέλλον του τόπου. Γιατί χρειάζεται μια νέα Αναθεώρηση; Διότι οι προκλήσεις είναι πολλές και αυτές οι προκλήσεις πολλαπλασιάζονται καθημερινώς σ' ένα παγκοσμιοποιημένο διεθνές σύνολο, όπου τα κεφάλαια, η εργασία, οι γνώσεις, οι νέες τεχνολογίες ξεπερνούν ταχύτατα τα εθνικά σύνορα και διακινούνται με ακόμα πιο ταχείς ρυθμούς.

Μεγάλοι ραγδαίοι μετασχηματισμοί συντελούνται παντού, τόσο στο διεθνές όσο και στο ευρωπαϊκό, αλλά και στο περιφερειακό βαλκανικό περιβάλλον. Μέσα από τη δική μας ζόευση, θεωρούμε απαραίτητο να παρακολουθήσουμε αυτές τις αλλαγές.

Ένας επιπλέον λόγος για τον οποίο επιβάλλεται αυτή η νέα Αναθεώρηση είναι ότι στην προηγούμενη, κάποιες επιτακτικά αναγκαίες ρυθμίσεις δεν στάθηκε δυνατό να ψηφιστούν και να υιοθετηθούν, ενώ αντίθετα κάποιες άλλες που ψηφίστηκαν αποδείχθηκαν στην πράξη ατελέσφορες και κάποιες –επιτρέψτε μου να το πω- επιζήμιες.

Η αλήθεια είναι ότι το Σύνταγμα δεν δίνει άμεσες απαντήσεις στα καθημερινά προβλήματα της Ελληνίδας και του Έλληνα. Δεν πρέπει να περιμένει κανείς άμεση απάντηση στο πρόβλημα της ακρίβειας, του κόστους ζωής, της ανεργίας, της απασχόλησης και της εγκληματικότητας.

Όμως, το Σύνταγμα βάζει τις κρηπίδες, το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο καλείται να αναλάβει νομοθετικές πρωτοβουλίες ο κοινός νομοθέτης, για να δώσει απάντηση στα αιτήματα, στα προβλήματα, στις εκκρεμότητες που αντιμετωπίζουν οι συμπολίτες μας στην καθημερινότητά τους.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ**)

Άρα, αυτό που γνίνεται, αυτό που ξεκίνησε και μπαίνει στην πλέον αποφασιστική του φάση σήμερα με την έναρξη αυτής της διαδικασίας, δεν είναι μια κλειστή διαδικασία εκζήτησης δημοσιολογύντων ή ειδικών σε θέματα θεσμών ή Δημοσίου Δικαίου, αλλά είναι κάτι που αφορά τον Έλληνα και την Ελληνίδα, οι διηγήσεις και αν ψηφίζουν οι συμπολίτες μας.

Για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους, δεν φθάσαμε τυχαία μέχρι εδώ. Υπήρξε μια μακρά διαδρομή και είναι αλήθεια ότι έγινε πολλή δουλειά. Θέλω, λοιπόν, να ευχαριστήσω πρωτοβουλίες την Εγκάρακη, τότε Αντιπρόεδρο της Βουλής, σήμερα Γενικό Γραμματέα της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας, ο οποίος προήδρευσε στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, που διήνυσε την προαναθεωρητική διαδρομή.

Να ευχαριστήσω, επίσης, την κ. Άννα Μπενάκη - Ψαρούδα, τέως Πρόεδρο της Βουλής, η οποία προήδρευσε στην πλέον αποφασιστική φάση, την τελική φάση της αναθεωρητικής διαδικασίας.

Να συγχαρώ και να ευχαριστήσω όλους τους Βουλευτές

όλων των κομμάτων, παρόντες και απόντες, που έλαβαν μέρος στις εργασίες αυτής της Επιτροπής. Προβληματίστηκαν, μελέτησαν, επιχείρησαν να συνδιαμορφώσουν και αυτοί το τελικό πλαίσιο. Σε πολλές περιπτώσεις το πέτυχαν και συνέβαλαν αποφασιστικά με εργώδεις προσπάθειες στο να ολοκληρώσει το έργο της η Επιτροπή.

Η δέσμη προτάσεων της Νέας Δημοκρατίας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν παρακολουθείται από ευκαιριακή λογική και από ευκαιριακές σκοπιμότητες. Οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας υπακούουν σε μια συγκεκριμένη αντίληψη για τα μεγάλα αιτήματα του παρόντος και του μέλλοντος χρόνου και βασίζονται στους ακόλουθους επτά άξονες, όπως τους περιέγραψε ο Πρωθυπουργός και Αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας Κώστας Καραμανλής.

Πρώτον, σύγχρονη παιδεία προσιτή σε όλους, ώστε να καταστεί η χώρα μας κέντρο εκπαίδευσης και πολιτισμού για ολόκληρη την ευρύτερη περιοχή.

Δεύτερον, ενίσχυση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης για την εμπέδωση κράτους δικαίου και περαιτέρω θωράκιση της Δημοκρατίας μας.

Τρίτον, προστασία του Περιβάλλοντος, που εγγυάται βιώσιμη ανάπτυξη και καλύτερη ποιότητα ζωής για τους πολίτες.

Τέταρτον, αποτελεσματική προστασία της Ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής, σύμφωνα με τον προορισμό της.

Πέμπτον, κράτος δικαίου στην υπηρεσία του πολίτη, με αναβαθμισμένες δομές και λειτουργίες απαλλαγμένες από γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και εστίες διαφθοράς.

Έκτον, ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση, ικανή να αντεπεξέλθει στις ανάγκες του πολίτη.

Έβδομον, θεσμικό πλαίσιο που εγγυάται διαφάνεια παντού, ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικά το συλλογικό συμφέρον και να ενισχύεται η εμπιστοσύνη του πολίτη στο δημόσιο βίο και στο πολιτικό σύστημα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Αναθεώρηση είναι μια κορυφαία διαδικασία –το ξέρουμε όλοι σ' αυτήν την Αίθουσα– η οποία υπερβαίνει τις δυνατότητες και τα κοινοβουλευτικά μεγέθη του ενός κόμματος. Απαιτεί διάλογο. Απαιτεί συναίνεση. Απαιτεί σύνθετη απόψεων, για να φθάσουμε στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Η Νέα Δημοκρατία από την αρχή μέχρι το τέλος αυτής της διαδικασίας υπήρξε προστλαμένη σε αυτές τις κατεύθυνσεις.

Δεν είπαμε ποτέ –και απευθύνομα τώρα στους συναδέλφους των υπολοίπων κομμάτων– κυρίες και κύριοι συνάδελφοι των κομμάτων της Αντιπολίτευσης, που είστε παρούσες και παρόντες στην Αίθουσα, ότι κατέχουμε το αλάθητο. Εγώ προσωπικά σε κάθε ευκαιρία, ως γενικός εισιτηρήτης της Νέας Δημοκρατίας, τόνισα και εξακολούθω να τονίζω ότι καλούμε όλες τις πτέρυγες της Βουλής σε μια διαδικασία κορυφαία, που αφορά την ποιότητα του πολιτεύματος, να συνδιαμορφώσουμε προτάσεις ικανές να ανταποκριθούν στα μεγάλα θεσμικά αιτήματα του 21ου αιώνα.

Και για να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους, δεν θα είχε ξεκινήσει αυτή η διαδικασία, αν δεν υπήρχε στην αρχή και η σύμφωνη γνώμη του ΠΑ.ΣΟ.Κ.– αυτή είναι η αλήθεια– κυρίως για τα άθρα εκείνα που έπρεπε να αναθεωρηθούν. Σας θυμίζω ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. συμφώνησε, μεταξύ των άλλων, ότι έπρεπε να αναθεωρηθεί το άρθρο 16 για τα θέματα της ανώτατης παιδείας. Συμφώνησε ότι έπρεπε να αναθεωρηθεί το άρθρο 14.9 για τα θέματα διαφάνειας, για τα θέματα που αφορούν τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Συμφωνήσαμε από πολλές πτέρυγες της Βουλής για την ανάγκη να συμπεριληφθεί στο Σύνταγμα πρόνοια και για τις νησιωτικές περιοχές της χώρας. Συμφωνήσαμε για το επαγγελματικό ασυμβίβαστο, για τα θέματα που αφορούν το «τόθεν έσχες», τη διαφάνεια των οικονομικών των κομμάτων και των Βουλευτών, για τη βουλευτική ασυλία και άλλα τέτοια που δεν είναι θέματα συντεχνιακά για το πολιτικό προσωπικό της χώρας, αλλά –το τονίζω– είναι θέματα που αφορούν την ποιότητα της δημοκρατίας που έχουμε στον τόπο μας.

Πού είναι, λοιπόν, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. σήμερα; Πού είναι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι συνάδελφοι Βουλευτές της Αξιωματικής

Αντιπολίτευσης, ορισμένοι από τους οποίους που έλαβαν μέρος στις εργασίες της Επιτροπής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος είχαν και παρουσία σημαντική, αλλά –επιτρέψτε μου να πω– και συμβολή στην ολοκλήρωση του έργου και της αποστολής της Επιτροπής.

Θα παρακαλέσω να μην μιλήσουμε πάλι για τα προσχήματα τα οποία ακούστηκαν από την γηγετική ομάδα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τις πέραν των ορίων της συνίθουσας αστειότητας δικαιολογίες που προέβαλε πάλι η γηγετική ομάδα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την ηχηρή σημερινή τους απουσία. Τις πραγματικές αιτίες τις έχουμε αντιληφθεί όλοι και οι παρόντες και οι απόντες.

Η διάθεση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. να συμμετάσχει στη διαδικασία αναθεώρησης συνεντρίβη στις συμπληγάδες των εσωκομματικών σκοπιμοτήτων. Η λογική των μικροκομματικών συσχετισμών άλεσε στις μυλόπετρες των ομαδοποιήσεων της Χαριλάου Τρικούπη και τον τελευταίο κόκκο θεσμικής υπευθυνότητας απέναντι στην δημοκρατία και το πολίτευμα. Αυτή είναι η αλήθεια και το ξέρουμε και εμείς σ' αυτήν την Αίθουσα και το έχει αντιληφθεί και ολόκληρη η κοινή γνώμη.

Εμείς με συναίσθημα ευθύντας και γνωρίζοντας ότι πρόκειται για μια κορυφαία διαδικασία για το πολίτευμα και τους θεσμούς, τους καλούμε και σήμερα, την ύστατη ώρα να επιστρέψουμε στην Αίθουσα του Εθνικού Κοινοβουλίου. Η συμμετοχή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί την απαραίτητη δικλίδια ασφαλείας της δημοκρατίας, αποτελεί την κορυφαία δικλίδια ασφαλείας στο δημοκρατικό πολίτευμα. Η απουσία, η φυγή αποτελούν στάσεις και συμπεριφορές που δημιουργούν κλίμα αποσταθεροποίησης και σε τελευταία ανάλυση, κλίμα θεσμικής ανωμαλίας.

Στο κάτω-κάτω της γραφής, αυτοί που επιλέγουν τέτοιες συμπεριφορές, δεν εκθέτουν μόνο τους εαυτούς τους αλλά πλήρη τους δημοκρατικούς θεσμούς και το πολίτευμα. Αυτή είναι η αλήθεια. Και πρέπει σ' αυτήν την Αίθουσα να έχουμε το θάρρος να την πούμε προς κάθε κατεύθυνση. Άλλωστε –και εδώ θέλω την προσοχή σας– μπορεί για τις νεότερες γενιές να είναι δεδομένη η θεσμική ομαλότητα και ο αδιατάρακτος πολιτικός βίος του τόπου, αλλά για τις παλαιότερες γενιές, τίποτα από αυτά δεν ήταν δεδομένο.

Δεν φτάσαμε τυχαία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην ομαλότητα του σημερινού πολιτικού βίου. Ο τόπος πέρασε από χήλια μύρια κύματα, από ταραγμένες θάλασσες, από τρικυμώδη πελάγη για να φτάσουμε στο Σύνταγμα του 1975, στην εκκαθάριση του πολιτειακού που ταλάνισε για πολλές δεκαετίες τη χώρα και δημιούργησε συνθήκες εθνικού διχασμού. Αυτή είναι η ιστορική πραγματικότητα, η οποία αποτελεί πεδίο αναπόδραστο για όλους μας.

Χιλιάδες Έλληνες και Ελληνίδες, δημοκρατικοί πολίτες από την Αριστερά και το Κομμουνιστικό Κόμμα, μέχρι τη Δεξιά, έδωσαν χρόνια από τη ζωή τους, χρόνια από την καλύτερη ηλικία τους και ορισμένοι και την ίδια τη ζωή τους για να αποκατασταθεί και να διασφαλιστεί η πολιτική ομαλότητα στον τόπο μας.

Εάν το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θέλει να παραστήσει, λοιπόν, τον «πολιτικό αναχωρήτη» από τα προβλήματα της κοινωνίας, ας το κάνει, αλλά όχι σε βάρος των θεσμών. Με το Σύνταγμα δεν παίζουμε. Δεν μπορεί ορισμένοι να θεωρούν το Σύνταγμα σαν ένα λάστιχο που το προσαρμόζουν στις κομματικές ορέξεις τους και στις μικροπολιτικές σκοπιμότητες και επιδιώξεις τους. Και τι είδους καμώματα είναι αυτά που προτείνονται; Ελάτε λέει από την αρχή. Αυτό μας λένε. Εγκαταλείψτε τη διαδικασία αναθεώρησης, να την ξαναπιάσουμε την επομένη από την αρχή. Είναι σοβαρά πράγματα αυτά;

Σας θυμίζω ότι οι συχνές αλλαγές, ακόμα και στη βάση προτάσεων που μπορεί να είναι ενδιαφέρουσες, δεν συμβάλλουν στη σταθερότητα των θεσμών. Αντίθετα, είναι η μακρά διάρκεια, η απρόσκοπη ή σχεδόν αυτόματη εμπρακτή εφαρμογή των διατάξεων του Συντάγματος, που οδηγούν στην εμπέδωση, στην αφομοίωση, στην εξοικείωση, στο αίσθημα σιγουρίας και θεσμικής σταθερότητας που είναι απαραίτητα για τη δημοκρατική ομαλότητα του πολιτικού μας βίου.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Εάν είναι, λοιπόν, στοιχειωδώς συνεπείς προς τις δικές τους προτάσεις και δεσμεύσεις, γιατί επαναλαμβάνω, σας θυμίζω ότι αυτή η διαδικασία ζεκίνησε και με τη σύμπραξη του ΠΑ.ΣΩ.Κ. και με τη σύγκλισή μας σε αρκετές διατάξεις, εάν, λοιπόν, διεκδικούν στοιχειωδώς το μικρότερο κόκκο συνέπειας προς τις αρχικές δεσμεύσεις τους, δηλώσεις και διακρήψεις, ας επιστρέψουν να διαμορφώσουμε εδώ και τώρα, την ύστατη ώρα το τελικό πλαίσιο αναθεώρησης του Συντάγματος.

Τα υπόλοιπα περί επαναλήψεων της διαδικασίας από την επομένη, δεν έχουν νόημα, γιατί μπορεί μεν να ικανοποιούν το κομματικό ανεμούριο της Χαριλάου Τρικούπη, που δυστυχώς έχει υιοθετήσει τη λογική «πορευόμεθα όπου φυσάει ο άνεμος της συγκυρίας», αλλά ευτελίζουν τους θεσμούς και αναδεικνύουν διαδικασίες όχι σοβαρής χώρας, αλλά διαδικασίες φαιδράς πορτοκαλέας.

Και να σας πω και κάτι άλλο; Υποθέστε ότι συνεργούσαμε σ' αυτήν την απαράδεκτη εκτροπή που μας προτείνουν. Αφήστε, λέσι, τη διαδικασία και την επαναλάβουμε από την επόμενη. Τι θα άλλαζε; Μήπως το ΠΑ.ΣΩ.Κ. θα ψήφιζε το άρθρο 16 εκ των υστέρων; Γιατί δεν βγαίνει να το πει; Γιατί δεν βγαίνει να πει αν θα είναι συνεπές με τις αρχικές του διακρήψεις, με βάση τις οποίες ζεκίνησαμε όλοι μαζί αυτή την τόσο κρίσιμη θεσμική διαδικασία;

Είναι, λοιπόν, τεχνάσματα εκ του πονηρού και είναι διαδικασίες που ευτελίζουν αυτή την κορυφαία πράξη στην οποία συντελούμε και συμπράττουμε σήμερα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι των υπολοίπων κομμάτων της Αντιπολίτευσης, ο κλήρος, το βαρύ καθήκον να υπερασπίσουμε την κορυφαία διαδικασία, πέφτει σε μας. Είναι ζεκάθαρο ότι μας χωρίζουν πολλά και απευθύνομαι στα τρία κόμματα, των οποίων οι συνάδελφοι Βουλευτές είναι παρόντες, στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, στον Σ.Π.Ζ.Α., στον Λ.Α.Ο.Σ.. Είναι σαφές ότι μας χωρίζουν πολλά. Άλλωστε η διαφορετικότητα είναι το θεμέλιο της δημοκρατικής αντίληψης και της οργάνωσης κάθε δημοκρατικής κοινωνίας. Δεν αμφισβητείται, όμως, ότι σ' αυτή τη μακρά διαδρομή από το Σύνταγμα του 1975 έως σήμερα έγιναν πολλά για να στεριώσει η δημοκρατία και για να διευρυνθούν τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα της Ελληνίδας και του Έλληνα. Η σύγκλιση και η σύνθεση σ' αυτή την Αίθουσα θα αποτελέσουν νίκη της δημοκρατίας. Δεν πρέπει να βγούμε από το πέρας αυτής της διαδικασίας έχοντας ευτελίσει ή έχοντας συμπράξει στον ευτελισμό που επιχειρούν ορισμένοι για τη διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος. Η Νέα Δημοκρατία απέδειξε μέχρι τώρα ότι μπορεί να κοιτάει πάνω από το εφήμερα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καλούμεθα να διαλεχθούμε όλοι μας σ' αυτή την Αίθουσα με τον ιστορικό του μέλλοντος. Σας καλώ να μη χάσουμε την ευκαιρία.

Εμείς, οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, είμαστε αποφασισμένοι να ανταποκριθούμε σ' αυτή την κορυφαία πρόκληση.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Παναγιωτόπουλο.

Το λόγο έχει ο ειδικός αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Κανταρτζής.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είναι γνωστό βεβαίως ότι η διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος δεν προβλέπει ψήφιση επί της αρχής. Παρ' όλα αυτά είναι χρήσιμη μια συζήτηση, είναι χρήσιμη η συζήτηση που γίνεται επί της αρχής της Συνταγματικής Αναθεώρησης έτσι ώστε να απαντηθούν ορισμένα, κατά τη γνώμη μας, κρίσιμα και σοβαρά ερωτήματα.

Με την ευκαιρία λοιπόν, αυτή θα καταθέσουμε και εμείς ορισμένες σκέψεις και απόψεις, οι οποίες βεβαίως δεν είναι άγνωστες, αφού επανελημμένα έχουν διατυπωθεί και μέσα και έξω από την Αίθουσα αυτή με διάφορες αφορμές και στην προηγούμενη Βουλή που ζεκίνησε η διαδικασία αναθεώρησης αλλά και στην παρούσα Βουλή.

Το πρώτο ερώτημα. Χρειάζεται αναθεώρηση το σημερινό

Σύνταγμα; Αναφέρομαι στο Σύνταγμα του 1975 έτσι όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις, οι οποίες έγιναν κατά καιρούς. Εμείς απαντάμε, ναι χρειάζεται αναθεώρηση το Σύνταγμα του 1975 γιατί κατά βάση είναι ένα Σύνταγμα το οποίο παρά τις οποίες διακηρύξεις υπάρχουν, έρχεται να κατοχυρώσει την εξουσία του μεγάλου κεφαλαίου, έρχεται να διευκολύνει την πορεία ενσωμάτωσης της χώρας μας στη νέα τάξη πραγμάτων, στις διάφορες διακρατικές ενώσεις, τους υπεριαλιστικούς οργανισμούς, την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΝΑΤΟ και μια σειρά άλλους παγκόσμιους παρόμοιους οργανισμούς.

Η διακήρυξη της τυπικής ισότητας που ήταν έργο των αστικών συνταγμάτων, δεν έφερε και δεν μπορούσε να φέρει και την ουσιαστική ισότητα. Απεναντίας, αποτελεί τη βάση για την αναπαραγωγή σε όλο και μεγαλύτερη έκταση της κοινωνικής ανισότητας όσο δεν λύνεται το ζήτημα της ιδιοκτησίας των μέσων μαζικής παραγωγής. Αυτό είναι σε τελευταία ανάλυση που καθορίζει και τις παραπέρα εξελίξεις, σε ποιανού την κατοχή βρίσκονται τα μεγάλα μέσα παραγωγής.

Οι οποιες θετικές διακηρύξεις υπήρχαν στο ισχύον Σύνταγμα και οι οποίες αντανακλούσαν το συσχετισμό δυνάμεων που υπήρχε εκείνα τα χρόνια όταν διαμορφωνόντουσαν αυτές οι διατάξεις, είτε έμειναν γράμμα κενό είτε έγιναν προσπάθειες να υποσκαφτούν ή να αφυδατωθούν και να παρθούν πίσω, αν ήταν δυνατόν να εκμηδενιστούν οι όποιες κοινωνικές κατακτήσεις υπήρχαν. Θα μπορούσε κάποιος να αναφέρει πάρα πολλά τέτοια παραδείγματα. Θα μπορούσα, για παράδειγμα, να αναφερθώ στα λεγόμενα κοινωνικά δικαιώματα, στην κατοχύρωση του δικαιώματος της εργασίας. Μπορεί να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ανεργίας με τη σημειρινή πολιτική όσο η οικονομία θα κινείται με κρήτιριο τα κέρδη των μεγάλων επιχειρήσεων; Θα μπορούσα επίσης να αναφερθώ και σε μια σειρά άλλα ζητήματα, τα οποία μπορεί μεν να υπήρχαν ως διακήρυξη μέσα στο ισχύον Σύνταγμα, στην πράξη, όμως, αφυδατώνταν, όπως γίνονταν επίσης με τα απομικά και δημοκρατικά δικαιώματα.

Η προηγούμενη ευρεία αναθεώρηση που έγινε επί ΠΑ.ΣΩ.Κ. –και ήταν ευρεία αναθεώρηση– δεν ήταν αναθεώρηση που μπορούσε να μας οδηγήσει μπροστά, δεν ήταν αναθεώρηση που έδινε απαντήσεις στα μεγάλα αυτά και άλιτα προβλήματα, ήταν μια αναθεώρηση η οποία ήθελε να διευκολύνει τις παραπέρα διαδικασίες ενσωμάτωσης της χώρας μας στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και την προώθηση των κοινωνικών επιλογών.

Θα μπορούσε κάποιος να αναφέρει μια σειρά παραδείγματα που χαρακτήριζαν εκείνη ακριβώς την αναθεώρηση. Για παράδειγμα, η αναθεώρηση του άρθρου 28 του Συντάγματος με την ερμηνευτική δήλωση που μπήκε για τη συμμετοχή της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα μπορούσαμε ακόμα να αναφερθούμε στο άρθρο 24 του Συντάγματος που έγινε σε αρνητική κατεύθυνση, για να διευκολύνει την παραπέρα επιχειρηματική δραστηριότητα και παρακάμπτοντας τα όποια εμπόδια έμπαιναν από το άρθρο 24. Θα μπορούσα να αναφέρω ακόμα τις διάφορες ερμηνευτικές δηλώσεις ή ρήτρες που μπήκαν σε μια σειρά άρθρα του Συντάγματος, έτσι ώστε να νομιμοποιήσουν περιορισμούς οι οποίοι έμπαιναν με διάφορους τρόπους, όπως με τη Συμφωνία του Σένγκεν, και σε μια σειρά άλλες διατάξεις και οι οποίες έρχονταν και σε ευθεία αντίθεση με συγκεκριμένα άρθρα του τότε ισχύοντος Συντάγματος. Ουσιαστικά, δηλαδή, μέσα από εκείνη την αναθεώρηση, μέσα από τέτοιες διάφορες ρήτρες έγινε μια προσπάθεια να νομιμοποιηθούν μια σειρά αντιδημοκρατικές αποφάσεις, συμβάσεις, οι οποίες προωθήθηκαν και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη χώρα μας. Ταυτόχρονα δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε ότι οποιες θετικές αλλαγές έγιναν εκείνη την περίοδο, ήταν πίσω σε σχέση με αυτό το οποίο είχαν κατακτήσει οι εργαζόμενοι. Θα αναφέρω μόνο το παραδείγμα των πολιτικών δικαιωμάτων των δημοσίων υπαλλήλων. Είναι γνωστόι οι περιορισμοί που υπήρχαν μέχρι τότε από το Σύνταγμα. Άλλα και η κατοχύρωσή τους ήταν πίσω απ' αυτό που πραγματικά είχαν πετύχει με τον αγώνα τους οι εργαζόμενοι όλα τα προηγούμενα χρόνια. Γινόταν μια προσπάθεια αικόμη μεγαλύτερης συμρίκωσης σε σχέση πάντα με τις κατακτήσεις τους. Γ' αυτό ακριβώς υπενθυμίζω ότι στην προηγούμενη Αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001, το Κ.Κ.Ε. είχε

καταγγείλει τη συνολική κατεύθυνση στην οποία κινούνταν, η οποία μας πήγαινε προς τα πίσω και όχι προς τα μπροστά και είχε στηριχθεί φυσικά και από τα δύο μεγάλα κόμματα. Άλλωστε η συντριπτική πλειοψηφία των διατάξεων είχε ψηφισθεί από κοινού και από την τότε κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αλλά και από την τότε Αξιωματική Αντιπολίτευση, τη Νέα Δημοκρατία.

Επομένως, για να επανέλθουμε στο ερώτημα, αν χρειάζεται αναθεώρηση το Σύνταγμα, εμείς λέμε, «ναι», χρειάζεται, αλλά η αναθεώρηση πρέπει να κινθεί σε διαφορετική κατεύθυνση από την κατεύθυνση στην οποία κινούνται οι προτάσεις των δύο μεγάλων κομμάτων και της σημερινής Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας αλλά και του ΠΑ.ΣΟ.Κ..

Φυσικά, δεν λείπουν οι διακηρύξεις και από τα δύο κόμματα και πάλι στις σημερινές συγκυρίες για την ανάγκη να ενισχυθούν τα κοινωνικά δικαιώματα και οι ελευθερίες. Το ερώτημα, όμως, είναι το εξής: Το Σύνταγμα εμπόδιζε να υλοποιηθούν πολιτικές οι οποίες θα έλυναν τέτοια ζητήματα; Αντιθέτα. Επομένως, ανεξάρτητα από αν αλλάζουν ή όχι οι διατάξεις αυτές, στην πράξη η πολιτική και των δύο κομμάτων κινείται σε αντίθετη κατεύθυνση. Όσες λέξεις και αν υπάρχουν, όσες διατυπώσεις και αν γίνουν για τη λεγόμενη κοινωνική συνοχή, για την προστασία των φτωχών στρωμάτων, η πολιτική που ακολουθείται αναπαράγει συνεχώς σε μεγαλύτερη κλίμακα και οξύνει τα προβλήματα των εργαζομένων.

Ποια είναι η κεντρική ιδέα και οι αλλαγές που παρουσιάζονται στις προτάσεις και της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑ.ΣΟ.Κ.;

Θυμίζω παρεμπιπόντως ότι η διαδικασία Αναθεώρησης προέκυψε σχεδόν ταυτόχρονα. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε διακηρύξει αμέσως μόλις πέρασε η πενταετία την πρόθεσή του να ξεκινήσει. Ο Πρωθυπουργός τότε έσπευσε να την εξαγγείλει κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού και αμέσως μετά την πάροδο της πενταετίας τα δύο κόμματα κατέθεσαν ταυτόχρονα τις δικές τους προτάσεις, προτάσεις που είναι σχεδόν ταυτόσημες και κινούνται σχεδόν στην ίδια κατεύθυνση. Αναφέρομαι στις προτάσεις που ρυθμίζουν τα πιο κρίσιμα και πιο σημαντικά ζητήματα.

Ποιο είναι το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα των προτάσεων αυτών; Κεντρική τους επιδίωξη είναι να φύγουν από τη μέση όσα εμπόδια έχουν απομείνει από τις προηγούμενες συνταγματικές αναθεωρήσεις, για να προχωρήσει πιο ανεμπόδιστα η προώθηση των ευρωπανωτικών επιλογών, να προχωρήσει πιο ανεμπόδιστα η πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων και της εμπορευματοποίησης. Να φύγουν από τη μέση όσα εμπόδια έχουν απομείνει για τη δράση του μεγάλου κεφαλαίου σε τομείς όπως η παιδεία, η υγεία και οι άλλες κοινωνικές παροχές. Να παρακαμφθούν όσα εμπόδια είχαν απομείνει από τις ισχύουσες διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Με άλλα λόγια να διευκολύνουν την επιχειρηματική δραστηριότητα του μεγάλου κεφαλαίου σε όλους τους τομείς, να προχωρήσει δηλαδή η πορεία ενσωμάτωσης της χώρας μας στις διαδικασίες της καπιταλιστικής ενοποίησης.

Και φυσικά δεν είναι παράξενο ότι οι προτάσεις και των δύο κομμάτων -και της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑ.ΣΟ.Κ.- ήταν παράλληλες, ήταν σχεδόν ταυτόσημες. Αντανακλούν την ταύτιση της στρατηγικής των δύο κομμάτων στα μεγάλα και κρίσιμα ζητήματα της ιδιωτικοποίησης, την ανατροπή των εργασιακών σχέσεων και μία σειρά άλλα παρόμοια, όπως τη διεύρυνση της εμπορευματοποίησης σε τομείς της κοινωνικής πρόνοιας, στην παιδεία και σε μία σειρά άλλες σφαίρες στις οποίες αναφέρθηκα προηγουμένων.

Για παράδειγμα, χαρακτηριστική είναι η ταύτιση τους σε κεντρικά άρθρα που έρχονται να ρυθμίσουν κεφαλαιώδη ζητήματα. Θυμίζω το άρθρο 16, όπου υπάρχει ταυτόσημη πρόταση και του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Νέας Δημοκρατίας.

Θα θυμίσω ακόμα το άρθρο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, που η αλλαγή θα είχε σαν αποτέλεσμα να προωθηθεί η πορεία εμπορευματοποίησης σε τομείς των κοινωνικών υπηρεσιών μέσα από τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων απαλλάσσοντας το κράτος και το κεφαλαίο από τις βασικές τους υποχρεώσεις.

Θυμίζω ακόμα τη σύμπτωση των δύο μεγάλων κομμάτων, την επιμονή τους, την άρνησή τους να προχωρήσουν σε αλλαγές

που είναι από χρόνια ώριμες και που θα συνέβαλαν στην επίλυση αρκετών ζητημάτων. Για παράδειγμα, η επιμονή και των δύο κομμάτων στο διορισμό της ηγεσίας της δικαιοσύνης και κατά συνέπεια η επιμονή στην προσπάθεια χειραγώγησης της δικαιοσύνης έτσι ώστε να εξυπηρετούνται καλύτερα οι κυρίαρχες επιλογές.

Θυμίζω επίσης τη συμφωνία για την κατάργηση για το βασικό μέτοχο και μία σειρά άλλα, για τα οποία δεν υπάρχει ο χρόνος για να αναφερθούμε.

Βεβαίως, δεν είναι παράξενο που τώρα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. αναγκάστηκε να κάνει πίσω κάτω και από το βάρος των κινητοποιήσεων που υπήρχαν γύρω από το ζήτημα της αναθεώρησης του άρθρου 16 και όχι μόνο.

Οι προτάσεις οι οποίες γίνονται το τελευταίο διάστημα από το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης να σταματήσει αυτή η διαδικασία και να επανέλθουμε από την αρχή είναι στην ουσία μία προσπάθεια εξωραΐσμού αυτής της πολιτικής, είναι στην ουσία μία προσπάθεια να αποκρύψει την ταύτισή του σε ζητήματα στρατηγικής επιλογής. Τα κόμματα δεν προέρχονται από παρθενογένεση, έχουν παρελθόν, έχουν παρόν, έχουν διακριμένες θέσεις και οι θέσεις τους είναι δεδομένες και δεν έχουν αλλάξει ούτε κεραία, επομένως, είναι φανερό σε ποια προσπάθεια και σε ποια κατεύθυνση κινούνται και οι νέες προτάσεις οι οποίες εντάσσονται πέρα από άλλες σκοπιμότητες οι οποίες μπορεί να διακρίνουν τις προθέσεις του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και στην πρότασή του για την επανέναρξη της διαδικασίας από μηδενική βάση.

Θα ήθελα να σταθώ μόνο σε ορισμένα βασικά άρθρα στα οποία είμαστε αντίθετοι και να εξηγήσω με δυο λόγια την αντίθεσή μας. Άλλωστε θα έχουμε το χρόνο να αναφερθούμε πιο αναλυτικά στη συζήτηση που θα γίνει στις διάφορες ενότητες.

Μας βρίσκουν αντίθετους οι κεντρικές επιλογές, όπως για παράδειγμα η αναθεώρηση του άρθρου 16.

Το ζήτημα δεν αφορά μόνο την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημάτων εστώ και αν αυτά βαφτίζονται μη κερδοσκοπικά. Το ζήτημα είναι πολύ βαθύτερο. Το ζήτημα αφορά συνολικά τον τομέα της παιδείας. Αργά γιαργόρα, αν πρωθυπούνταν οι αλλαγές στο άρθρο 16, θα συμπαρασύρουν όλο το χώρο της παιδείας, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια. Ουσιαστικά διευκολύνουν τη λειτουργία τους με κανόνες της αγοράς. Βεβαίως και δεν είναι πανάκεια. Ήταν –ας το πω- επιτυχία του φοιτητικού κινήματος, οι κινητοποιήσεις των εργαζομένων που έβαλαν φραγμό στην αναθεώρηση του άρθρου 16. Όμως δεν μπορεί να υπάρχει καμία επανάπτωση, γιατί οι ίδιες οι επιλογές μπορούν να πρωθυπούνται με διάφορους άλλους τρόπους μέσα από διάφορα σχέδια, μέσα από διάφορες αποφάσεις και στον χώρο της παιδείας.

Δεν υποτιμούμε το ζήτημα του άρθρου 16 αλλά δεν μπορούμε να κλείσουμε τα μάτια μας προστά και στη συνολική πολιτική η οποία ακολουθείται και η οποία παραδίδει το χώρο της εκπαίδευσης στους κανόνες της αγοράς.

Είμαστε αντίθετοι στην αναθεώρηση του άρθρου 24, στο διαχωρισμό των δασών και δασικών εκτάσεων γιατί αυτή η αλλαγή θα επιφέρει ένα ακόμα συντριπτικό πλήγμα στην προστασία του περιβάλλοντος το οποίο δοκιμάζεται από πολλούς παράγοντες. Και θα ανοίξει το δρόμο και την όρεξη στα κερδοσκοπικά επιχειρηματικά συμφέροντα.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν συμφωνούσε βέβαια στην αναθεώρηση του άρθρου 24. Όχι γιατί ήταν αντίθετο αλλά γιατί θεωρούσε ότι ήταν επαρκής η αναθεώρηση που είχε γίνει επί των δικών του ημερών, έτσι ώστε όλα αυτά τα ζητήματα να μπορούν να επιλύονται και να πρωθυπούνται χωρίς κατά τη γνώμη του, την αναθεώρηση του άρθρου 24.

Είμαστε αντίθετοι στην αναθεώρηση του άρθρου 28. Ήρθε το ΠΑ.ΣΟ.Κ., μας έβαλε την ερμηνευτική δίλωση, τη συμμετοχή της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ ο λαός μας ποτέ δεν ρωτήθηκε με δημοψήφισμα. Έρχεται τώρα η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας να διευκολύνει ακόμα περισσότερο την επικύρωση αυτών των συμφωνιών, μειώνοντας τον απαιτούμενο αριθμό πλειοψηφίας από τους εκατόντα ογδόντα στους εκατόντα πενήντα ένα Βουλευτές.

Είμαστε αντίθετοι στην αναθεώρηση του άρθρου 29 που αναφέρεται στα οικονομικά και τη λειτουργία των κομμάτων, γιατί ουσιαστικά πίσω από την πρόταση αυτή μπορεί να ανοίξει ο δρόμος για τις διώξεις των μη αρεστών. Η πρόταση να πάει ο έλεγχος σε δικαστικό Σώμα, βάζοντας μάλιστα και την έννοια της βασικής χρηματοδότησης ανεξάρτητα από προθέσεις που υπάρχουν, ανοίγει επικίνδυνες καταστάσεις.

Υπάρχουν φωνές στα δύο κόμματα που λένε να καταργηθεί η χρηματοδότηση των κομμάτων από τα μέλη και τους οπαδούς τους. Αν περάσουν τέτοιες διατάξεις ιδιαίτερα αν ο έλεγχος γίνεται από μια χειραγωγημένη δικαιοσύνη μπαίνει το ερώτημα πού θα οδηγηθούμε σε περιόδους όξυνσης.

Γνωστό ότι το κόμμα μας στηρίζει τα οικονομικά του όχι στην κρατική ενίσχυση αλλά στις συνδρομές των φίλων, των οπαδών και των μελών του κόμματος. Και αυτό το δικαιώμα μας δεν το απεμπολούμε, δεν παραιτούμαστε, δεν το εκχωρούμε.

Επαναλαμβάνω ότι όσο και αν φαίνεται λογικοφανής αυτή η διάταξη, στην πραγματικότητα μπορεί να οδηγήσει στη διώξη των μη αρεστών. Οι αρχικές προτάσεις των δύο μεγάλων κομμάτων της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑ.Σ.Ο.Κ. που στόχευαν στην άρση των εμποδίων για την ανεμπόδιστη μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είχαν ένα σαφή στόχο για την παραπέρα διευκόλυνση αυτών των επιλογών.

Δεν έχω χρόνο να αναφερθώ σε όλες τις διατάξεις. Αναφέρθηκα στις πιο σημαντικές. Υπάρχουν βεβαίως μέσα στις προτάσεις των δύο κομμάτων και ορισμένες προτάσεις οι οποίες μπορεί να μη λύνουν κρίσιμα ζητήματα, λύνουν όμως κάποια ζητήματα που χρονίζουν και θα έπρεπε να λυθούν. Αυτά τα άρθρα, για τα οποία θα τοποθετήθουμε αναλυτικά στη συζήτηση που θα γίνει στις ενότητες, θα τη ψηφίσουμε εφόσον και η τελική τους διατύπωση είναι επαρκής.

Η δική μας πρόταση Αναθεώρησης του Συντάγματος κινείται σε εντελώς διαφορετική κατεύθυνση. Καταθέσαμε αναλυτικά τις προτάσεις μας στην προηγούμενη Βουλή. Είναι μια πρόταση που κινείται σε κατεύθυνση διεύρυνσης της λαϊκής κυριαρχίας των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών, στην κατάργηση των διαφόρων συμφωνιών και συμβάσεων που επιτρέπουν τον περιορισμό της κυριαρχίας των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας μας.

Η δική μας πρόταση κινείται στην κατεύθυνση της διεύρυνσης των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, στη θεσμοθέτηση μέτρων για την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, όσο, εν πάσῃ περιπτώσει, αυτό είναι δυνατό στις σημερινές συνθήκες. Και κυρίως, το πιο βασικό, η δική μας πρόταση αφήνει ανοιχτό το δρόμο για τις όποιες επιλογές θελήσει να ακολουθήσει ο ελληνικός λαός τα επόμενα χρόνια. Δεν μπορεί με συνταγματικούς περιορισμούς να προκαταλαμβάνεται το μέλλον των παιδιών μας, όπως για παράδειγμα η συνταγματική κατοχύρωση για τη συμμετοχή της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι βεβαίως προφανές ότι οι προτάσεις μας δεν μπορούν να υλοποιηθούν με το σημερινό συσχετισμό δυνάμεων. Χρειάζεται ριζική αλλαγή. Δεν είναι προτάσεις που μπορούν να υλοποιηθούν από κεντροδεξιές ή κεντροαριστερές κυβερνήσεις. Είναι προτάσεις οι οποίες προϋποθέτουν ριζική αλλαγή του συσχετισμού δυνάμεων, που θα φέρουν το λαό στο επίκεντρο των εξελίξεων και θα ανοίξουν το δρόμο για την κοινωνική προκοπή.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Κανταρτζή.

Το λόγο έχει ο ειδικός αγορητής του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Κουβέλης.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς παρέμεινε και παραμένει στη διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος. Παρέμεινε και παραμένει με τις δικές του θέσεις, αναφορικά με ζητήματα τα οποία έπρεπε να αντιμετωπιστούν και που έχουν σχέση με την ύπαρξη συγκεκριμένων θεσμών που θα έπρεπε να ανοίξουν δημοκρατικά.

Ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς αισθάνεται ιδιαίτε-

ρα υπερήφανος που κατάφερε με αγώνες του μέσα και έξω από τη Βουλή να εμποδίσει την Αναθεώρηση του Συντάγματος σε καίριες διατάξεις, όπως είναι αυτή του άρθρου 16 του Συντάγματος, που αφορά στην επιχειρηθείσα αποδόμηση του δημόσιου χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης, αλλά και του άρθρου 24 του Συντάγματος, που εάν είχε οδηγηθεί σε αναθεώρηση, τότε η λεγλασία του περιβάλλοντος θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη, την ώρα που ως αναπλλοτιώπτη κοινωνική και πολιτική αξία τίθεται το ζήτημα της προστασίας του περιβάλλοντος.

Βεβαίως ο κίνδυνος αναφορικά με το άρθρο 24 του Συντάγματος δεν έχει παρέλθει, διότι σε λίγο καιρό η Βουλή των Ελλήνων θα ασχοληθεί με το λεγόμενο χωροταξικό νόμο, με το χωροταξικό σχέδιο, μέσα από το οποίο σπεύδουμε να υποστηρίξουμε ότι επιχειρείται η πλαγιοκόπηση του άρθρου 24 του Συντάγματος και η προσβολή, κατά συνέπεια, του ήδη προσβεβλημένου περιβάλλοντος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ήταν ανάγκη στο πλαίσιο μίας συνταγματικής Αναθεώρησης να υπάρξουν καινούργιοι θεσμοί, θεσμοί ενίσχυσης της αντιπροσωπευτικότητας, αλλά και θεσμοί κοινωνικού ελέγχου της ασκούμενης πολιτικής. Θα μπορούσε η Αναθεώρηση του Συντάγματος να καθιερώσει ρυθμίσεις για τη διεύρυνση των κοινωνικών δικαιωμάτων, αλλά και για την καθηδρυση νέων δικαιωμάτων των πολιτών. Θα μπορούσε η Αναθεώρηση του Συντάγματος να προβλέψει την υποχρεωτικότητα στην καθιέρωση ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος σε αξιοπρεπή διαβίωση, ένα ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα όχι για να περιορίσει τις διεκδικήσεις του Έλληνα πολίτη σε καλύτερες αποδοχές, σε καλύτερες συντάξεις, σε καλύτερο ασφαλιστικό σύστημα αλλά για να διαμορφώσει ένα προστατευτικό πεδίο της ζωής του Έλληνα πολίτη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βεβαίως το πρόβλημα της χώρας δεν είναι μόνο θεσμικό. Είναι και θεσμικό και πολιτικό και η αντιμετώπισή του πρέπει να γίνεται και στα δύο αυτά επίπεδα. Υπήρχε, όμως, επαναλαμβάνω, η δυνατότητα εάν το επέτρεπαν οι πολιτικοί συσχετισμοί της Βουλής να υπάρξουν ρυθμίσεις που θα προωθούσαν επί της ουσίας τον εκδημοκρατισμό του κράτους, που θα ενίσχουν για παράδειγμα τη λαϊκή κυριαρχία, η οποία κάθε μέρα και περισσότερο περιορίζεται.

Και ο περιορισμός της λαϊκής κυριαρχίας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκφράζεται και στο επίπεδο της λειτουργίας της Βουλής ως το κατ' εξοχήν αντιπροσωπευτικό όργανο της λαϊκής κυριαρχίας. Είχε προτείνει ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς -στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Συντάγματος διαδικασίας- να ενισχυθεί η Βουλή των Ελλήνων, έτσι ώστε να αποκτήσει στοιχεία κυβερνώσας Βουλής και να μη βρίσκεται συνεχώς σε μία παρακολουθηματική σχέση προς την εκάστοτε εκτελεστική εξουσία.

Δεν το θέλει ούτε η πλειοψηφία της Βουλής, η Νέα Δημοκρατία, αλλά ούτε και το απέχον, το απουσιάζον από την παρούσα διαδικασία ΠΑ.Σ.Ο.Κ..

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει μεγάλο ζήτημα αναφορικά με τη γνήσια έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας. Δεν θελήσατε, συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, να καθιερώσει το λεγόμενο λαϊκό δημοψήφισμα, να μπορούν δηλαδή οι Έλληνες πολίτες με ένα συγκεκριμένο, όχι ευκαταφρόντο, αριθμό πολιτών να ζητούν την πρωτογενή έκφραση των ίδιων των πολιτών στο πλαίσιο του λαϊκού δημοψήφισματος για τα μεγάλα ζητήματα αυτού του τόπου.

Δεν θελήσατε με δική σας ευθύνη, συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, την καθιέρωση της λεγόμενης λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας, δηλαδή να αξιώνει – και η αξίωση να γίνεται σεβαστή – ο ελληνικός λαός να υπάρξει νομοθέτηση συγκεκριμένων νόμων για ζητήματα τα οποία είναι μείζονος προφανώς ενδιαφέροντος.

Δεν θελήσατε ακόμη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να υπάρξει μια αλλαγή στον τρόπο ανάδειξης της διεύθυνσης, της διοίκησης της λεγόμενης ηγεσίας του δικαστικού Σώματος. Εμείς σας προτείναμε – και η πρότασή μας απερρίφθη – η διοίκηση των ανωτάτων δικαστηρίων, η λεγόμενη ηγεσία των ανωτάτων δικαστηρίων να μη διορίζεται από την εκάστοτε εκτελεστική

εξουσία, αλλά να προκύπτει ως το αποτέλεσμα της εκλογής από ένα ευρύ εκλεκτορικό Σώμα, στο οποίο αναμφισβήτητα τον κυρίαρχο ρόλο θα είχαν οι δικαστές.

Διότι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το γνωρίζετε πάρα πολύ καλά: ο τρόπος ορισμού της ηγεσίας του δικαστικού Σώματος από την εκάστοτε κυβέρνηση, από την εκάστοτε εκτελεστική εξουσία, είναι ένας αρρωστημένος ομφάλιος λώρος, που συνδέει, στρεβλώνοντας τη διάκριση των εξουσιών, την εκτελεστική εξουσία με τη δικαστική.

Και πολλές φορές αυτός ο διορισμός της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων γίνεται ιμάντας μεταφοράς απόψεων, αποφάσεων και επιλογών από το χώρο της εκτελεστικής εξουσίας στο χώρο της δικαιοσύνης, προσβάλλοντας έτσι επί της ουσίας τον ανεξάρτητο χαρακτήρα της τρίτης συντεταγμένης εξουσίας, της δικαστικής.

Και έρχεστε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, να προτείνετε τροποποίηση του άρθρου 24 του Συντάγματος. Ευτυχώς – επαναλαμβάνω – απορρίπτεται στη βάση των αριθμών η συγκεκριμένη πρότασή σας.

Και ταυτόχρονα έρχεστε να υποστηρίξετε την ανάγκη ίδρυσης συνταγματικού δικαστηρίου, εγκαθιστώντας έτσι ένα δικαιοπολιτικό συγκεντρωτισμό, όσο και αυταρχισμό, στο χώρο της δικαιοσύνης, με δεδομένο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι ο ισχύων διάχυτος έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων έχει εξαιρετικά λειτουργήσει μέσα στη χρονική διαδρομή σε τούτη τη χώρα, στη χώρα μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φέρατε διάταξη, για να προσβάλτε εμμέσως πλην σαφώς τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, όταν είναι σαφές, νομίζω, για όλους ότι η Δημόσια Διοίκηση δεν πάσχει επειδή οι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν μονιμότητα, αλλά γιατί η Δημόσια Διοίκηση χρόνια ολόκληρα παραμένει καθηλωμένη στο άρμα των πελατειακών σχέσεων και της αναξιοκρατίας, τα οποία δεν επιτρέπουν στη Δημόσια Διοίκηση και τον πολίτη να εξυπηρετεί και οργανικά να εντάσσεται στην παραγωγική διαδικασία αυτού του τόπου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας κάναμε προτάσεις και για το χωρισμό της Εκκλησίας από το Κράτος και για την κατάργηση του θρησκευτικού όρου. Και τα κάναμε αυτά όχι από καμμία θέση εχθρότητας προς την Εκκλησία, αλλά με την παραδοχή και τη βεβαιότητα ότι το κράτος πρέπει να μπορεί ελεύθερα, απρόσκοπτα να διαμορφώνει τις σχέσεις του με τους πολίτες.

Επίσης, η Εκκλησία πρέπει να έχει το δικό της σαφώς διαιριτό ρόλο, έτσι ώστε να μην έχουμε θεσμικές συγχύσεις, οι οποίες σας είναι γνωστό ότι κατά καιρούς ταλαιπώρησαν την πολιτική και κοινωνική ζωή. Και το αποτέλεσμα ποιο ήταν; Να προσβάλλεται το κύρος και του Κράτους και της Εκκλησίας.

Δεν θελήσατε αυτές τις ρυθμίσεις. Περιοριστήκατε στα καίρια ζητήματα, που κατά τη γνώμη σας υπηρετούν τον κοινωνικό και οικονομικό φιλελευθερισμό, αυτόν δηλαδή που αφορά στο μοντέλο ανάπτυξης και που δεν έχει σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, που δεν έχει σχέση με την προστασία του δημόσιου χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εμείς, υπερασπιζόμενοι το δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης και όχι μόνο της ανώτατης, έχουμε απόλυτη επίγνωση ότι το δημόσιο αγαθό θέλει προστασία. Βεβαίως, ο δημόσιος χώρος, ο παραγωγός του δημόσου αγαθού, έχει ανάγκη στήριξης και δημοκρατικού εκσυγχρονισμού. Όμως, εσείς στα προβλήματα που παρουσιάζει η εκπαίδευση βρήκατε το νεοφιλελεύθερο αντίδοτο, την ιδιωτικοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης. Βρήκατε το αντίδοτο στην προστασία του περιβάλλοντος, να αναστρέψετε την αρχή της αειφορίας και να την αντικαταστήσετε από την αρχή της βιωσιμότητας, να περιορίσετε τα όρια προστασίας των δασών μόλις στο έτος 1975, αφήνοντας τεράστιο περιθώριο σε όλους εκείνους τους καταπατητές, εκείνους που αγόρασαν δασική έκταση, έκταση μέσα στο δάσος, και ανέμεναν -αναμένουν ακόμη- να αλλάξει το Σύνταγμα, για να μπορέσουν να οικοδομήσουν μέσα στο δάσος. Αυτή, όμως, δεν είναι συνταγματική Αναθεώρηση που ταιριάζει στις δικές μας απόψεις, δεν είναι συνταγματική Αναθεώρηση την οποία έχει ανάγκη ο τόπος. Ο τόπος έχει ανάγκη από μία συνταγματική Αναθεώρηση που θα υπηρε-

τεί την ίδια την κοινωνία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί δεν θέλετε τα δημοψηφίσματα για τα μεγάλα ζητήματα του τόπου; Η χώρα μας μετέχει σε υπερεθνικά όργανα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και από θέση ευρωπαϊκού προσανατολισμού υποστηρίζουμε την ανάγκη για τα μεγάλα ζητήματα που αφορούν τη συμμετοχή της χώρας σε υπερεθνικά όργανα που δίνεται η δυνατότητα στους ίδιους τους πολίτες με έναν κυρίαρχο τρόπο να αποφαίνονται για τα ζητήματα που αφορούν στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων της χώρας μας προς τα υπερεθνικά όργανα.

Είναι ολιγότερο δημοκρατικός ο γαλλικός λαός, που στο πλαίσιο ενός δημοψηφίσματος απεφάνθη ότι δεν θέλει την Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη; Δεν δικαιούται ο Έλληνας πολίτης για τη συζητούμενη αυτές τις ημέρες στη Βουλή Συνθήκη της Λισαβόνας -πρόκειται ουσιαστικά για μορφή ευρωπαϊκής συνταγματικής συνθήκης- να αποφανθεί ο ίδιος ο λαός για το εάν την επιθυμεί ή όχι; Και σπεύδω να αποκρούσω τον πρόχειρο αντίλογο όσο και αντίταλο λόγο «μα, είναι ενημερωμένος ο ελληνικός λαός»;. Ο ελληνικός λαός δεν υστερεί εναντί του γαλλικού ή του ολανδικού λαού ή των άλλων ευρωπαϊκών λαών. Μέσα από μία διαδικασία ουσιαστικής ενημέρωσης είναι δυνατόν ο ελληνικός λαός να έχει την ικανότητα να αποφαίνεται για αυτά τα μεγάλα ζητήματα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εμείς θα ψηφίσουμε συγκεκριμένες διατάξεις που έχουν τεθεί για αναθεώρηση. Και θα το πράξουμε, διότι θέλουμε να ολοκληρωθεί η συνταγματική Αναθεώρηση, θα το πράξουμε, γιατί δεν θέλουμε να ανοίξει νέα διαδικασία, εάν αποβεί άκαρπη η παρούσα αναθεωρητική διαδικασία, διότι ξέρουμε τους συσχετισμούς, ξέρουμε ότι είναι δυνατόν εσείς της Νέας Δημοκρατίας να βρεθείτε στην ίδια πολιτική αντίληψη με το ΠΑ.Σ.Ο.Κ. για ζητήματα που έχουν σχέση με το Σύνταγμα και που αφορούν και στην εκπαίδευση και στο περιβάλλον και στη συμμετοχή της χώρας σε υπερεθνικά όργανα. Γ' αυτό και θα ψηφίσουμε αυτές τις διατάξεις που θα σας αναφέρω, προσθέτοντας την ψήφο μας προς την αντίληψη και τη δημοκρατική διεκδίκηση να ολοκληρωθεί η συνταγματική διαδικασία και να μην ανοίξει νέα. Διότι, εάν ανοίξει με τους υπάρχοντες συσχετισμούς, τότε είναι βέβαιο ότι η όποια συνταγματική Αναθεώρηση θα είναι σε βάρος του ελληνικού λαού, σε βάρος των δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών, όπως αυτά κάθε φορά αναφέρονται και κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα.

Θα ψηφίσουμε για παράδειγμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, την αναθεώρηση του άρθρου 57 του Συντάγματος για την κατάργηση του απολύτου ασυμβιβάστου. Όχι γιατί πιστεύουμε ότι θα λυθούν όλα τα ζητήματα, αλλά γιατί η καθέρωση αυτού του απόλυτου ασυμβιβάστου τείνει να οδηγήσει στο να ασχολούνται με τη συλλογική δράση, με την πολιτική, οι ανεπάγγελτοι, οι γόνοι πλουσίων οικογενειών, οι γόνοι πολιτικών οικογενειών και βεβαίως οι περιορισμοί που πρέπει να υπάρχουν στο πλαίσιο ενός μερικού ασυμβιβάστου είναι δυνατόν να προβλέπονται, όπως άλλωστε προβλέπονταν πριν από το 2001 από το άρθρο 57 του Συντάγματος.

Θα ψηφίσουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να δίδονται οι εγγυήσεις του ελληνικού δημοσίου προς τρίτους με τυπικό νόμο και όχι με τη διαδικασία η οποία συνιστά αδιαφάνεια, η οποία μέχρι σήμερα ισχύει και ταυτόχρονα υποστηρίζουμε και σας λέμε ότι πρέπει να καταργηθεί και η δυνατότητα των ειδικών λογαριασμών, αυτή η μεγάλη αμαρτία, που κινείται έξω από τον προϋπολογισμό, έξω από τον έλεγχο της Βουλής και πολλές φορές και του Γενικού Λογιστηρίου. Θα ψηφίσουμε να αλλάξει το άρθρο 79 του Συντάγματος έτσι ώστε ο κρατικός προϋπολογισμός να μην έρχεται με τη διαδικασία των κωδίκων, αλλά να τίθεται σε ένα δημόσιο διάλογο και να υπάρχει η δυνατότητα των τροπολογιών και της μετακίνησης κονδυλίων στη βάση της απόφασης της ίδιας της Βουλής, η οποία σήμερα σέρνεται με την υπάρχουσα διαδικασία πίσω από την εκάστοτε πρόταση του εκάστοτε Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και προφανώς της εκάστοτε κυβέρνησης. Θα ψηφίσουμε, παρά το γεγονός ότι συνιστά συνταγματική ρητορεία, να υπάρχει διάταξη, έτσι ώστε η διοίκηση, το κράτος, να έχει στο κέντρο του

ενδιαφέροντός του, όταν νομοθετεί και όταν διοικητικά αποφασίζει, τη νησιωτική Ελλάδα και τις ορεινές περιοχές της χώρας.

Θα ψηφίσουμε ακόμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και μία διάταξη, η οποία από κάποιους έχει αποτελέσει και αντικείμενο χλευασμού, αλλά εμείς θεωρούμε ότι πρέπει να υπάρξει αυτή η ρύθμιση για την προστασία των ζώων, ως στοιχείο της προσωπικότητας του ίδιου του πολίτη. Και θα το κάνουμε αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με απόλυτη επίγνωση ότι εάν οι διατάξεις αυτές ψηφιστούν βεβαίως δεν θα συνιστούν ανατροπή της υπάρχουσας συνταγματικής τάξης προς δημοκρατικές κατευθύνσεις που εμείς διεκδικούμε, αλλά στο βαθμό που θα ψηφιστούν και θα εξασφαλίσουν τον αναγκαίο αριθμό ψήφων των Βουλευτών, θα σημάνουν και την ολοκλήρωση της αναθεωρητικής διαδικασίας και τη μη δυνατότητα συνταγματικής Αναθεώρησης στη βάση των υπαρχόντων συσχετισμών.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεωργίος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Κουβέλη.

Το λόγο έχει ο ειδικός αγορητής του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού κ. Πλεύρης.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Κύριε Πρωθυπουργέ, κύριοι συνάδελφοι, η συνταγματική Αναθεώρηση είναι η κορυφαία στιγμή σε μια δημοκρατική κοινωνία και ουσιαστικά είναι η σημαντικότερη εντολή που λαμβάνουμε ως νομοθετικό Σύμμα απέναντι στον ελληνικό λαό, που μας καλεί σε συγκεκριμένες αναθεωρητές διατάξεις να λάβουμε θέσεις, ώστε ουσιαστικά να χαράξουμε τον καταστατικό χάρτη της πατρίδας μας μέσα στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Εμείς δεν είχαμε την τύχη να βρισκόμαστε στην προηγούμενη Βουλή για να μπορέσουμε να εκφράσουμε συγκεκριμένες θέσεις που είχαμε και για άλλες διατάξεις που κρίναμε αναθεωρητές, ενδεχομένως αν ήμασταν ένας μη κυβερνητικός οργανισμός ή κάποιος άλλος σύλλογος πολιτών, μπορεί να ενδιαφερόντουσαν κάποιοι να ακούσουν τις θέσεις μας, αλλά ως κόμμα στο Ευρωκοινοβούλιο δεν ενδιαφέρθηκε κανένας να δει ποιες είναι οι συγκεκριμένες θέσεις σε αυτά τα ζητήματα.

Ο Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός αντιμετώπισε την όλη διαδικασία με το σεβασμό που αρμόζει στο θεσμό και γι' αυτόν το λόγο, κατά τη διάρκεια της αναθεωρητικής διαδικασίας στα πλαίσια της επιτροπής, καταθέσαμε συγκεκριμένες προτάσεις για όλα τα άρθρα και προσπαθήσαμε να συμβάλουμε στον όλο προβληματισμό που αναπτύσσεται.

Κάποιους προβληματισμούς που έχουμε απέναντι στην αναθεωρητική διαδικασία γενικώς: Εμείς πιστεύουμε ότι οι αναθεωρήσεις δεν θα πρέπει να γίνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Ο συντακτικός χάρτης δεν έχει χαρακτηριστικά απλού νόμου. Πέρασαν επτά χρόνια από την προηγούμενη αναθεώρηση και ερχόμαστε εδώ πέρα να αναθεωρήσουμε διατάξεις που είχαν αναθεωρηθεί τότε (Βασικός μέτοχος παράγραφος 9, επαγγελματικό ασυμβίβαστο άρθρο 57).

Κατ' αυτόν τον τρόπο ουσιαστικά υπάρχει ένας εμπαιγμός στους θεσμούς. Έδειξε δυστυχώς το Σύμμα ότι έχει κάποια προχειρότητα και προέβη σε κάποιες ρυθμίσεις που επειδή ήταν απυχέστατες έρχεται μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να τις αναθεωρήσει.

Περαιτέρω εμείς θεωρούμε ότι το Σύνταγμα θα πρέπει να έχει γενικές ρυθμίσεις. Δεν είναι δυνατόν στο Σύνταγμα να λύνονται όλα τα θέματα. Έχουμε φθάσει στο σημείο να προσπαθούμε θέματα του απλού ανταγωνισμού, του αθέμιτου ανταγωνισμού ή θέματα που αφορούν για το πότε ένας καθηγητής θα βγαίνει σε σύνταξη να ρυθμίζοντα από το Σύνταγμα. Το Σύνταγμα πρέπει να δίνει τις γενικές κατευθύνσεις και να έρχεται μετά ο απλός νομοθέτης και βάσει των επιταγών του Συνταγμάτος να οδηγείται σε αυτές τις ρυθμίσεις που θα κινούνται μέσα στο πνεύμα του Συνταγμάτος. Διαφορετικά θα αναγκάζομαστε να οδηγούμαστε σε συχνές αναθεωρήσεις του Συνταγματικού Χάρτη, διότι θα υπάρχουν νέες ανάγκες στην εποχή και θα πρέπει αυτές τις ανάγκες να τις ακολουθήσουμε.

Το βασικότερο για μας θέμα είναι πώς βλέπουμε το Ελληνικό

Σύνταγμα στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ερχόμαστε εδώ πέρα και λέμε για την κορυφαία στιγμή. Ποια είναι η πραγματικότητα; Η πραγματικότητα είναι ότι το Σύνταγμα, ενώ θα έπρεπε να είναι ο υπέρτατος Χάρτης, να υπερισχύει κάθε δικαίου που υπάρχει απανταχού στον κόσμο έχει φθάσει στο σημείο να έχει γίνει ένα έθιμο, διότι η Ευρωπαϊκή Ένωση τα Συντάγματα των κρατών τα αντιμετωπίζει ως εθιμικό δίκαιο. Και έρχεστε τώρα εσείς της Συμπλητευτισης που πολύ σωστά κατηγορείτε το ΠΑ.ΣΟ.Κ που απέχει από αυτήν τη διαδικασία, και μας λέτε ότι θα είμαστε οι πρώτοι που θα ψηφίσουμε την Ευρωπαϊκή Συνθήκη, που στην κυριολεξία θα καταργήσει το ελληνικό Σύνταγμα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

Αυτή είναι η πραγματικότητα. Η πραγματικότητα είναι ότι εμείς θέλουμε να έχουμε ένα ισχυρό εθνικό κράτος και το ελληνικό Σύνταγμα πρέπει να είναι στην κορωνίδα του δικαιιού συστήματος

Με το άρθρο 28 παράγραφος 3, τι κάνετε, που έρχεστε να το αναθεωρήσετε; Ξέρετε υπάρχει και ένα ελαφρώς ανακόλουθο. Ενώ το άρθρο 28 παράγραφος 2 λέει ότι για να εκχωρήσουμε αρμοδιότητες στους διεθνείς οργανισμούς χρειάζονται τα 3/5 των Βουλευτών, στο άρθρο 28 παράγραφος 3 λέτε ότι για να εκχωρήσουμε μέρος της εθνικής κυριαρχίας αρκεί απλή πλειοψηφία των Βουλευτών. Μια ισχνή δηλαδή πλειοψηφία των εκατόν πενήντα Βουλευτών που βέβαια έχει τη δημοκρατική νομιμοποίηση και κανένας δεν το αρνείται, μπορεί να εκχωρεί μέρος της εθνικής κυριαρχίας!

Εμείς εδώ πέρα προτείνουμε ότι η εθνική κυριαρχία μπορεί να εκχωρείται μόνο με δημοψήφισμα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

Δεν αρνούμαστε την δημοκρατική νομιμοποίηση που υπάρχει στην εκάπια του κυβέρνησης. Άλλα η νομιμοποίηση δεν φθάνει στο βαθμό της εκχώρησης εθνικής κυριαρχίας, ειδικά σε μια παγκόσμια κοινωνία σε μια ευρωπαϊκή ολοκλήρωση που θα μας καταστήσει νομαρχία γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα. Είμαστε εθνικό κράτος και τελικά θα φθάσουμε να είμαστε νομαρχία.

Πολλές φορές μέσα στην επιτροπή άκουσα και από έγκριτους συναδέλφους ότι πρέπει να αναθεωρήσουμε διατάξεις στο Σύνταγμα διότι δεν είναι συμβατές με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Εγώ στη νομιμή σχολή έμαθα ότι το ελληνικό Σύνταγμα υπερισχύει του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Τοις πράγμασι τι συμβαίνει όμως; Τοις πράγμασι αυτή τη στιγμή υπάρχει ένα Κοινοβούλιο που αποφασίζει για τα πάντα και δεν βρίσκεται εδώ, αλλά στις Βρυξέλλες και εμείς ερχόμαστε απλώς να επικυρώσουμε αυτό που αποφασίζουν, διότι όταν φθάνουμε στο σημείο να εναρμονίζουμε το ελληνικό Σύνταγμα με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πείτε μου για ποιο κυριαρχό κράτος μιλάμε.

Μπορεί να λέμε ότι το Σύνταγμα είναι υπεράνω όλων των άλλων νομοθετημάτων, στην κυριολεξία όμως εναρμονίζουμε αυτό το πανίσχυρο, το εθνικό μας Σύνταγμα με αυτό που θα μας πει ο κάθε επιτρόπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή την οποιαδήποτε συνθήκη μας σερβίρουν. Συνεπώς, για οποιαδήποτε εκχώρηση εθνικής κυριαρχίας πρέπει να υπάρχει δημοψήφισμα και εμείς γενικώς είμαστε της άποψης της άμεσης δημοκρατίας ειλικρινώς, όχι όπως κάνει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τα κόμματα της Αριστεράς. Διότι η Νέα Δημοκρατία ιδεολογικά και ξεκάθαρα είναι κατά των δημοψηφισμάτων, το έχει δείξει κατά καιρούς, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. λέει σήμερα ότι είναι υπέρ των δημοψηφισμάτων, αλλά είκοσι χρόνια που ήταν στην εξουσία δεν έκανε κανένα δημοψήφισμα και τα κόμματα της Αριστεράς είναι υπέρ των δημοψηφισμάτων, όταν ξέρουν ότι το αποτέλεσμα θα συμφωνεί με τις θέσεις τους. Διότι τους είδαμε στο ασφαλιστικό και πολύ σωστά να λένε για δημοψήφισμα, στο θέμα όμως των Σκοπίων, όπου η Κυβέρνηση σας σύρθηκε από τις θέσεις του Κομμουνιστικού Κόμματος το 1992 για σύνθετη ονομασία και του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. αργότερα και ήρθατε και εσείς στη σύνθετη ονομασία, τότε είδαμε τα κόμματα της Αριστεράς να μη θέτουν το θέμα των δημοψηφισμάτων. Εμείς πιστεύουμε στα δημοψηφισμάτα, είτε μας συμφέρουν είτε δεν μας συμφέρουν. Πρέπει να επιλέγουμε ποια θέματα είναι πραγματικά εντόνου εθνικού

κοινωνικού ενδιαφέροντος ή θέματα εκχώρησης εθνικής κυριαρχίας και με αυτόν τον τρόπο να επιλέγουμε τα δημοψηφίσματα. Τι προτείναμε στο 28, παράγραφος 3 και είδα ότι δεν έτυχε του προβληματισμού; Είπαμε ότι η περαιτέρω διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να λάβει χώρα με δημοψήφισμα.

Κύριε Πρωθυπουργέ, άμα εκτιμούσατε αυτήν την πρότασή μας, θα καταλαβαίνατε τι ισχυρό διπλωματικό όπλο έχετε στα χέρια σας. Πάτε στο εξωτερικό να κάνετε αγώνα για τα εθνικά θέματα και δέχεστε πιέσεις. Πιστέψτε με, άμα ήξεραν αύριο οι Σκοπιανοί ότι για να μπουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αρκεί το βέτο της ελληνικής Κυβέρνησης που μπορεί να πιεστεί ή εάν η Τουρκία θέλει κάποτε να μπει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν αρκεί το βέτο της ελληνικής Κυβέρνησης, αλλά η συναίνεση του ελληνικού λαού, τότε κανένα ξένο κράτος δεν θα μπορούσε να μας πιέσει, γιατί θα γνωρίζε ότι πρέπει να έχει τη συγκατάθεση όχι της συγκεκριμένης Κυβέρνησης, που μπορεί, ενδεχομένως, κάτω από έντονες πιέσεις να υποκύψει, αλλά του ελληνικού λαού και τότε θα ήταν βέβαιο ότι θα μπορούσαμε να είχαμε ισχυρά διπλωματικά όπλα στα χέρια μας.

Περαιτέρω, εμείς θεωρούμε ότι το Σύνταγμα πρέπει να ρυθμίζει μεγάλης σημασίας θέματα και η όποια αναθεώρηση να λαμβάνει χώρα για πραγματικές μεταρρυθμίσεις. Ποια είναι η πραγματικότητα; Η πραγματικότητα είναι ότι, όπως ήρθαν τα πράγματα τώρα, γνωρίζουμε ότι όσες διατάξεις και να ψηφιστούν -τα είδαμε και στην επιτροπή- δεν πρόκειται για μεταρρυθμίσεις, πρόκειται κατά βάση για ήσσονος σημασίας διατάξεις, αν τέτοιος χαρακτηρισμός αρμόζει σε άρθρα του Συντάγματος, που σε καμία περίπτωση τέλος πάντων δεν επιλύουν προβλήματα που διαφαίνονται στις μέρες μας και περαιτέρω θα καθυστερήσουν τις όποιες αναθεωρήσεις, τις όποιες πραγματίκες μεταρρυθμίσεις πέντε χρόνια.

Η πραγματικότητα είναι ότι αυτήν τη στιγμή κυβερνιόμαστε από μία κακώς εννοούμενη Αριστερά -αυτή είναι η πραγματικότητα- που έχει επιβάλει την ιδεολογική της ατζέντα σε όλα τα θέματα. Άρθρο 16, ιδιωτικά πανεπιστήμια, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Εμείς θέλουμε να το λέμε ανοιχτά, εμείς λέμε ιδιωτικά πανεπιστήμια. Δεν υπάρχει πουθενά στην Ευρώπη συνταγματική απαγόρευση για ιδιωτικά πανεπιστήμια. Μπορεί να έρχεται η Αριστερά και να μας λέει ότι υπάρχουν χώρες όπου δεν υπάρχουν ιδιωτικά πανεπιστήμια, αλλά συνταγματική απαγόρευση δεν υπάρχει. Τι είναι η παιδεία; Είναι η παιδεία κρατικού μονοπώλιο; Όχι, δεν είναι κρατικό μονοπώλιο, όπως και η υγεία δεν είναι κρατικό μονοπώλιο. Είναι και κρατική ευθύνη, πρέπει να βρίσκεται στην κρατική εποπτεία. Έπαθε τίποτα η παιδεία, η δημόσια παιδεία από τα ιδιωτικά σχολεία; Έπαθε τίποτα το σύστημα υγείας από τα ιδιωτικά νοσοκομεία; Γιατί πρέπει να φοβόμαστε τα ιδιωτικά πανεπιστήμια; Και εμείς κάναμε μια συγκεκριμένη πρόταση που δείχνει και το κοινωνικό πρόσωπο που πρέπει να χαρακτηρίζει το Σύνταγμα, να κρατήσει το κράτος ένα συγκεκριμένο ποσοστό θέσεων.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ)

Δηλαδή από το Σύνταγμα να υπάρχει ένα ποσοστό -εμείς είπαμε 15%, αυτό δεν είναι δεσμευτικό, μπορεί να είναι κάποιο άλλο νούμερο- και να τις έχει το δημόσιο και να μπορεί με αυτές να κάνει κοινωνική πολιτική, δίνοντας αυτές τις θέσεις σε παιδιά που είναι από πολύτεκνες οικογένειες, που δεν είχαν τη δυνατότητα να κάνουν φροντιστήρια γιατί εργάζονταν και να περάσουν στο ελληνικό πανεπιστήμιο και να μην αναγκάζομαστε να έχουμε αυτήν τη φυγή στο εξωτερικό.

Δεν βλέπει η Αριστερά τα σφράντα χλιάδες Ελληνόπουλα που βρίσκονται στις τέσσερις γωνίες του πλανήτη; Δεν είναι κοινωνική πολιτική να έχουμε την ιδιωτική πρωτοβουλία, αλλά να έχω θέσει και τους όρους, ώστε από αυτήν την ιδιωτική πρωτοβουλία να κερδίζει και το κράτος; Η πραγματικότητα κύριοι συνάδελφοι της Αριστεράς, είναι ότι δεν θέλετε γιατί έχετε κυριαρχήσει στα δημόσια πανεπιστήμια. Μιλάμε για το ακαδημαϊκό επίπεδο. Ποιο είναι το ελληνικό ακαδημαϊκό επίπεδο; Έχουμε μια διαστρεβλωμένη έννοια του ασύλου και ανά πάσα στιγμή ο κάθε εξωπανεπιστημιακός, μπαίνει κλείνει το πανεπι-

στήμα, καταστρέφει τη δημόσια περιουσία στο όνομα μιας υποτιθέμενης ελευθερίας έκφρασης.

Εμείς μιλήσαμε και για το άσυλο, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, που εσείς δεν θέλατε να το θίξετε, διότι αυτό που ζούμε σήμερα δεν έχει καμία σχέση με τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 που θέλετε να βάλετε ότι η τέχνη και η παιδεία είναι αξίες του ελληνικού πολιτισμού. Δεν είναι αξίες του ελληνικού πολιτισμού αυτό που έκανε η παράταξη σας η Δ.Α.Π. Νομικής στη Νομική Σχολή που επειδή παρασύρθηκε από την εξωκοινοβουλευτική Αριστερά απαγόρευσε στη φοιτητική οργάνωση του Λ.Α.Ο.Σ. να κατέβει στις φοιτητικές εκλογές, γιατί προέρχεται από ακραίο κόμμα. Αυτό το έκανε η δική σας παράταξη, διότι δυστυχώς και εσείς δίνετε καθημερινά εξετάσεις στην Αριστερά. Εάν είστε σωστοί το άρθρο 16 είναι πραγματικά η μεγάλη ευκαιρία εάν γίνει με τον τρόπο που σας λέμε, αλλά δεν το δέχεστε, δηλαδή να υπάρχει ποσοστό θέσεων για το δημόσιο, για να δούμε την ιδιωτική πρωτοβουλία να συνεπικουρεί το κοινωνικό πρόσωπο. Και δεν θα μπορεί κανένας να σας κατηγορήσει στην ελληνική κοινωνία εάν πείτε, εξασφαλίζω δέκα χιλιάδες θέσεις εκ των οποίων οι χίλιες πεντακόσιες ανήκουν στο δημόσιο και θα μπορώ να κάνω κοινωνική πολιτική. Δεν είχατε το θάρρος να πάτε ένα βήμα παραπάνω και να δεχθείτε αυτήν την πρόταση, διότι ενδεχομένως αυτούς στους οποίους θέλετε να κάνετε πανεπιστήμια δεν τους αρέσει η δυνατότητα του ποσοστού.

Δεύτερο μεγάλο θέμα που τέθηκε είναι στο άρθρο 24. Ποια είναι η πραγματικότητα στο άρθρο 24. Είναι ότι έχουν βιαστεί τα δάση της Ελλάδας, τα τελευταία πενήντα χρόνια. Από την πρώτη μέρα που μπήκαμε στο ελληνικό Κοινοβούλιο η πρώτη πρόταση νόμου που φέραμε ήταν να υπάρχει μάθημα περιβαλλοντικής συνείδησης. Δυστυχώς, η κομματική τούμπα που υπάρχει δεν σας βοήθησε να συνταχθείτε με αυτήν την πρόταση και έστω να την πάρετε -εμείς θα χαρούμε- και να τη φέρετε σαν δική σας πρόταση. Διότι μη νομίζετε ότι σκανδιναβικές χώρες και η Γερμανία έπινησαν ένα πρώι και είπαν έχουμε οικολογική συνείδηση και θα ενδιαφέρομαστε για την οικολογία. Πέρασαν χρόνια και έγινε αγώνας. Από εκεί πρέπει να ξεκινήσουμε.

Ποια είναι η πραγματικότητα στο άρθρο 24; Ακούω εδώ φωνές που πραγματικά ενδιαφέρονται για το περιβάλλον, γιατί πιστεύετε ότι κανένας εδώ δεν έχει ενδιαφέρεται για το περιβάλλον περισσότερο από τον άλλο, που μας μιλάνε για αεροφωτογραφίες του 1940. Μπορεί να ακούγαμε και για αεροφωτογραφίες του 1453 για να πάσσουμε μέσα και την Θραμανική Αυτοκρατορία. Αυτήν τη στιγμή έχουμε μια πραγματικότητα που ακούει στο εξής: Καίγονται τα δάση, συνεχώς καταπατώνται εκτάσεις, υπάρχουν τετρακόσιες χιλιάδες αυθαίρετα. Όποιος πει αεροφωτογραφίες του 1940 η επόμενη συνέχεια για να είναι συνεπής στη θέση του είναι, πάμε να γκρεμίσουμε τετρακόσιες χιλιάδες αυθαίρετα. Άλλα τότε δεν θα γκρεμίσουμε στην Εκάλη. Θα γκρεμίσουμε στο Πέραμα, στη Σαλαμίνα, στα Μέγαρα, σε φωχογειτονίες. Είναι λοιπόν λαϊκισμός να λέω ή το ένα ή το άλλο.

Ήλθαμε και σας κάναμε πρόταση όπως και πολλοί Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, γιατί αναφέρατε το 1975 και εμείς είπαμε το 1960 όπως και άλλοι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας. Πράγματι πρέπει να μπει μία κόκκινη γραμμή και να πούμε ότι αντιμετωπίζουμε την κατάσταση. Ειδικά όσοι συνάδελφοι είναι από την Περιφέρεια Αττικής γνωρίζουν τα προβλήματα που υπάρχουν.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

'Ενα λεπτό θα κάνω ακόμη, κύριε Πρόεδρε. Με συγχωρείτε για την κατάχρηση.'

Δεν είναι δυνατόν αυτή τη στιγμή αυθαίρετα να γίνονται νόμιμα. Και ξέρετε γιατί τα αυθαίρετα γίνονται νόμιμα; Πηγαίνετε να αγοράσετε ένα σπίτι που έχει κτιστεί μετά από το 1990, με τους νηματαίθριους χώρους. Όλα έχουν κλειστό ημιυπαίθριο χώρο. Και πηγαίνετε στην εφορία αυτός που το αγοράζει και το νομιμοποιεί στην εφορία. Δεν το νομιμοποιεί στην πολεοδομία, αλλά στην εφορία το νομιμοποιεί. Πληρώνει για τα παραπάνω τετρα-

γωνικά. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Και επειδή, κύριε Πρωθυπουργέ, βλέπετε ότι αυτές οι μεταρρυθμίσεις δεν θα λάβουν χώρα διότι υπάρχουν κάποιοι χώροι που έχουν κάποιες αγκυλώσεις και δεν μπορούν να δουν την πραγματική πρόσδοτο του τόπου, πρέπει να αποφασίσετε: Θα πάτε σε μια αναθεώρηση δύο-τριών άρθρων και θα καθυστερήσετε όλες αυτές τις μεταρρυθμίσεις -εμείς πιστεύουμε ότι με την προβληματική μας σας βάζουμε στη σωστή πλευρά όλου αυτού του σκεπτικού- θα καθυστερήσετε πέντε χρόνια αυτές τις μεταρρυθμίσεις για να πείτε ότι κάνατε μια αναθεώρηση ή θα πάρετε μια γενναία απόφαση και θα πείτε ότι «από τη στιγμή που κάποιοι με κρατάνε και δεν με αφήνουν να περάσω αυτές τις μεταρρυθμίσεις θα ξεκινήσω από την αρχή»;

Εμείς ήρθαμε εδώ πέρα με τις προτάσεις μας, τις οποίες θα υποστηρίξουμε. Θα ψηφίσουμε ό,τι θεωρούμε σωστό, χωρίς να έχουμε την οποιαδήποτε αγκύλωση και την οποιαδήποτε ιδεοληψία, αλλά δυστυχώς πολύ φοβόμαστε ότι αν ολοκληρωθεί μια διαδικασία τέτοια, πολύ σύντομα θα έρθει νέος συντακτικός νομοθέτης να κηρύξει νέα αναθεώρηση, γιατί είναι βέβαιο ότι δεν θα έχει μπορέσει να λύσει τα μεγάλα προβλήματα. Και η ευθύνη βρίσκεται σ' αυτόν που φέρνει την αναθεώρηση. Καλά κάνετε και κατηγορεύετε το Π.Α.Σ.Ο.Κ.. Εσείς φέρατε την αναθεώρηση, εσείς ευθύνεστε για το αδιέξοδο στο οποίο έχουμε περιέλθει και πραγματικά πρέπει να αναλάβετε τις ευθύνες σας και να πάρετε τις αποφάσεις προς το συμφέρον του τόπου.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Το λόγο έχει ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως Πρωθυπουργός κ. Κωνσταντίνος Καραμανλής.

(Όρθιοι οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνη - σης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πολιτική ιστορία του τόπου μας δεν επιτρέπει αυταπάτες. Όταν εσφήμερες κομματικές σκοπιμότητες καθόριζαν κρίσμες πολιτικές επιλογές, όταν ο δημόσιος βίος υποτασσόταν σε άγονες αντιπαραθέσεις, ο φανατισμός παραμέριζε το συλλογικό συμφέρον, η κοινωνία διχαζόταν και η πατρίδα μας καθηλωνόταν στο τέλμα. Όταν οι πολιτικές δυνάμεις προτάσσουμε τα μεγάλα διακυβεύματα, όταν συνθέτουμε ιδέες και ενώνουμε δυνάμεις, μπορούμε να πετυχαίνουμε στόχους που μοιάζουν ανέφικτοι, κερδίζουμε νίκες για όλους τους Έλληνες, πηγαίνουμε την πατρίδα μας ακόμη πιο ψηλά.

Αυτή ακριβώς η στρατηγική είναι ανάγκη να διέπει όλες τις αποφάσεις μας, σε κάθε υπόθεση μείζονος εθνικής σημασίας. Αυτή ακριβώς η στρατηγική απαιτείται και σήμερα στην Αναθεώρηση του Συντάγματος. Άλλωστε, το ίδιο το Σύνταγμα, απαιτώντας αυξημένες πλειοψηφίες, υπογραμμίζει ότι η Αναθεώρηση δεν είναι υπόθεση ούτε ενός κόμματος ούτε μιας κυβέρνησης, ούτε καν μιας συγκεκριμένης πλειοψηφίας. Είναι ευθύνη και αρμοδιότητα ολόκληρης της Βουλής, του συνόλου των βουλευτών_ είναι διαδικασία που απαιτεί συνεννόηση, σύνθεση, σύμπτυχο.

Όλοι αναγνωρίζουμε ότι το Σύνταγμα του '75 είναι το πιο δημοκρατικό, το πιο προοδευτικό που γνώρισε ποτέ η χώρα μας. Όλοι συνομολογούμε ότι οι αναθεωρήσεις που ακολούθησαν πρόσθεσαν σημαντικά στοιχεία, χωρίς να θίξουν τον πυρήνα του.

Το ίδιο έγινε και στην τελευταία, τη σημαντική Αναθεώρηση του 2001.

Όλοι, ωστόσο, συμφωνούμε ότι αφενός δεν προχωρήσαν ορισμένες θεσμικές και λειτουργικές απαραίτητες αλλαγές, και αφετέρου δεν ανταποκρίθηκαν στο σκοπό τους κάποιες από εκείνες που προχωρησαν.

Έχουμε, λοιπόν, την υποχρέωση να προωθήσουμε άμεσα τις αλλαγές αυτές, έτσι ώστε να ανταποκριθούμε τόσο στις επειγούσες ανάγκες της κοινωνίας μας, όσο και στις αυξημένες απατήσεις ενός περιβάλλοντος ευρωπαϊκού και διεθνούς, που συνεχώς εξελίσσεται. Και αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ανάγκη να γίνει τώρα. Η στιγμή της Αναθεώρησης είναι τώρα!

Είναι, άλλωστε, προφανές ότι: Πρώτον, σχεδόν όλες οι πολιτικές δυνάμεις συμφωνήσαμε στην ανάγκη άμεσης αναθεώρησης. Η Αξιωματική Αντιπολίτευση, μάλιστα, υπέβαλε και αυτοτελή πρόταση αλλαγών, ενώ ο ίδιος ο Αρχηγός της εξηγούσε αναλυτικά τους λόγους που την καθιστούσαν αναγκαία.

Δεύτερον, όπως προκύπτει τόσο από τις προτάσεις που υποβλήθηκαν όσο και από τις συζητήσεις που έγιναν στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, υπάρχει σε πολλά σημεία σύγκλιση απόψεων.

Και, τρίτον, είναι γνωστό σε όλους ότι η αποχώρηση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, αφενός, προκλήθηκε από εσωκομματικά -και μόνον- αιτία και, αφετέρου, συνδυάστηκε με ρητή ομοιογύα για την ανάγκη άμεσης αναθεώρησης, που, υποτίθεται, θα αναλάμβανε η ίδια.

Δεν υπάρχει, λοιπόν, καμία -μα απολύτως καμία- δικαιολογία για καμία φυγή, καμία υπεκφυγή, καμία άρνηση σύμπραξης στην άμεση ολοκλήρωση της αναθεώρησης.

Ποιοις, άλλωστε, μπορεί να υπηρετεί η παρεμπόδιση της εφαρμογής των συνταγματικών διατάξεων για τα ΜΜΕ, μέσα από την άρνηση της προσαρμογής τους στο Κοινοτικό Δίκαιο; Ποιος λόγος μπορεί να καθυστερεί τον ορισμό συγκεκριμένης και ασφαλούς χρονικής βάσης για τη σύνταξη Δασολογίου;

Ποια δικαιολογία μπορεί να ματαίωνει τη σύσταση Συνταγματικού Δικαστηρίου; Ποια σκοπιμότητα μπορεί να υπηρετείται μέσα από την έμπρακτη υπονόμευση κάθε πρότασης, κάθε πρωτοβουλίας για την εμπέδωση της διαφάνειας στο δημόσιο βίο και το δημόσιο τομέα;

Γιατί να συντηρείται στο χώρο της παιδείας μια κατάσταση που στέλνει τα παιδιά μας για σπουδές στο εξωτερικό, που τροφοδοτεί την παραπατεία, που δυσχεράνει την πραγμάτωση του οράματός μας για την Ελλάδα του Πολιτισμού και της Παιδείας;

Απαντήσεις, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οφείλουμε όλοι. Και οι απαντήσεις αυτές δεν μπορεί ούτε να αναβάλλονται ούτε να αποκρύπτονται σε προπετάσματα καπνού! Τώρα είναι η ώρα που φαίνεται ποιοι παραμένουν αιχμάλωτοι του παρελθόντος τους, ποιοι είναι δεσμώτες σε χρεοκοπημένες πρακτικές. Τώρα αποδεικνύεται ξεκάθαρα ποιοι συμβάλλουν στην καθιέρωση ρυθμίσεων που εκφράζουν ώριμα αιτήματα της κοινωνίας μας, ρυθμίσεων που οδηγούν τον Τόπο στην πρόσδοτο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δρομολογώντας τον Ιούνιο του 2006 τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες για την αναθεώρηση του Συντάγματος, υπογράμμιζα πρώτη απ' όλα τη συμμετοχή όλων των πολιτικών δυνάμεων στο μεγάλο δημοκρατικό επίτευγμα της μεταπολιτευτικής περιόδου.

Υπογράμμιζα, ταυτόχρονα, την απόφασή μας να προχωρήσουμε στη νέα αναθεώρηση με πνεύμα συνεννόησης, με γνώμονα την αξιοποίηση κάθε γόνιμης ιδέας, με στόχο τη συμπόρευση σε κοινούς τόπους, μακριά από ιδεοληψίες και εφήμερες σκοπιμότητες.

Είχα την πεποίθηση ότι και το νέο βήμα θα γινόταν με συνεπή, δημιουργική συμμετοχή όλων των πολιτικών δυνάμεων, ότι θα γινόταν όπως είχε γίνει και στην προηγούμενη Αναθεώρηση, όταν, ευρισκόμενοι εμείς στη θέση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, υποστηρίζαμε χωρίς κανέναν ενδιαίσμο την προώθηση σειράς προτάσεων της τότε κυβερνητικής πλειοψηφίας. Γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα!

Το ξεκίνημα και στη νέα προσπάθεια ήταν ευοίωνο: Όλες οι πολιτικές δυνάμεις επέδειξαν την ώρα εκείνη θεσμική υπευθυνότητα. Η Αξιωματική Αντιπολίτευση συμφώνησε στην ανάγκη άμεσης συνταγματικής αναθεώρησης.

Τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της υπέγραψαν συγκεκριμένες προτάσεις, ανάμεσα στις οποίες και την αναθεώρηση του άρθρου 16. Κορυφαία στελέχη της αναγνώριζαν ότι ο διάλογος στην αρμόδια Επιτροπή διεξαγόταν σε υψηλό επίπεδο.

Σταδιακά, ωστόσο, η Αξιωματική Αντιπολίτευση άρχισε να υπαναχωρεί. Γνωστοποίησαν έμμεσα το πρόβλημά τους, ζητώντας τρεις φορές να αλλάξουμε τη σειρά συζήτησης του άρθρου 16 στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής. Ανταποκρίθηκαμε θετικά στο αίτημα και τους διευκολύναμε ανενδοίαστα.

Και όμως, την ώρα που φτάναμε στην Ολομέλεια, η Αξιωματική Αντιπολίτευση δεν άντεξε την εσωκομματική αμφισβήτηση και άρχισε να κατασκευάζει αιτιάσεις για την αποφυγή της κρίσιμης ψηφοφορίας.

Πρόσβαλαν, στην αρχή, την ιδέα να μην ψηφίσουν τις αναθεωρητές διατάξεις, με το πρόσχημα ότι ήθελαν να χρειάζεται η Αναθεωρητική Βουλή 180 και όχι 151 ψήφους. Άρχισαν κατόπιν να μιλούν για κάποιο δημοψήφισμα, που δεν τους έβγαζε όμως από το κρίσιμο αδιέξοδο. Κατέληξαν, τελικά, στα άκρα και τις ακρότητες, που τις συνηθίζουν οι πολιτικά αδύναμοι. Εγκατέλειψαν μια στάση ευθύνης και αιχμαλωτίστηκαν στην αντίληψη που βάζει τις μικροκομματικές σκοπιμότητες πάνω από το συλλογικό, πάνω από το κοινωνικό, πάνω από το εθνικό συμφέρον. Υποτάχθηκαν στη λογική της περιχαράκωσης αποφάσισαν να δραπετεύσουν και ζήτησαν πρόωρες εκλογές. Ισχυρίστηκαν μάλιστα, αναγνωρίζοντας την ανάγκη άμεσης αναθεώρησης, ότι μετά τις εκλογές θα δρομολογούσαν μια νέα διαδικασία.

Οι πολίτες απάντησαν στις εκλογές του Σεπτέμβρη. Οι πολίτες υπερέιπαν το δρόμο της συνέχειας, της συνέπειας, της ευθύνης. Η σημερινή Βουλή είναι Αναθεωρητική. Η σημερινή Βουλή υποχρεούται να ολοκληρώσει άμεσα τη διαδικασία της αναθεώρησης.

Αυτή είναι η συνταγματική τάξη, αυτή είναι η απόφαση των πολιτών, αυτή είναι η υποχρέωση όλων των πολιτικών δυνάμεων. Αυτή, τελικά, είναι η ευκαιρία να συνεννοθούμε και να προχωρήσουμε στις αναγκαίες αλλαγές. Η πρόσκληση είναι κοινή για όλους. Η πρόκληση είναι τώρα!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η προτεινόμενη αναθεώρηση ανταποκρίνεται σε βασικές ανάγκες της νέας εποχής και σε καθολικά αιτήματα της σύγχρονης κοινωνίας. Αφορά, πρώτη από όλα, την απελευθέρωση των δυνατότητών της Παιδείας. Εμείς προτείνουμε -ξέρω ότι υπάρχουν διαφορετικές απόψεις- την αναθεώρηση του άρθρου 16, που αντιμετωπίζει το διαδαλώδες νομοθετικό καθεστώς και την ανασφάλεια που, εδώ και χρόνια, ταλαντεί χιλιάδες νέες και νέους που γυρεύουν τη μόρφωση σε ξένα, δημόσια και ιδιωτικά, πανεπιστήμια αναθεώρηση που παρέχει τη δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, κάτω από τον άμεσο και αυστηρό έλεγχο του Κράτους αποβλέπει στην ποιοτική αναβάθμιση της Δημόσιας Εκπαίδευσης, σε όλες τις βαθμίδες της, με διαρκή αξιολόγηση του έργου όλου του διδακτικού προσωπικού και όλων των φορέων της Ανώτατης Εκπαίδευσης συμβάλλει στην αντιμετώπιση της παραπαιδείας, στον περιορισμό της φοιτητικής μετανάστευσης, στη μέγιστη αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού μας.

Η σύνθεση των προτάσεων που υποβλήθηκαν τόσο από την πλειοψηφία, όσο και από την Αξιωματική Αντιπολίτευση, είναι απόλυτα εφικτή. Είμαστε τόσο κοντά, που είναι αδιανότο να μη βρούμε κοινά αποδεκτή ρύθμιση. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Το ζητούμενο είναι η συναίσθηση ευθύνης, η συνέπεια λόγων και έργων, η ανταπόκριση στις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας μας. Το ζητούμενο είναι να κερδίσουμε το μέλλον.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ιδιαίτερη σημασία αποδίδουμε στις διατάξεις που αφορούν στη λειτουργία της Δικαιούσης. Από την ενότητα αυτή, υπογραμμίζω την πρόταση για τη θεομοθήτηση Συνταγματικού Δικαστηρίου, ώστε να επιτυγχάνεται, μέσα από την άμεση επίλυση ζητημάτων συνταγματικότητας, η απαραίτητη -τόσο για το Κράτος, όσο και για τους πολίτες- ασφάλεια Δικαίου. Λαμβάνεται μάλιστα ειδική πρόνοια για την αντικειμενική επιλογή των μελών του Δικαστηρίου, χωρίς να αποκλείεται η υιοθέτηση πρόσθετων, βελτιωτικών προτάσεων.

Υπογραμμίζω, ακόμη, τις προτάσεις για την ίδρυση ειδικών Τμημάτων στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, έτσι ώστε να καταστεί ουσιαστικότερος ο προβλεπόμενος έλεγχος στις συμβάσεις που συνάπτει το Δημόσιο και να επιτευχθεί σημαντική επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών.

Σημείωνω, προπάντων, την πρόταση για μια νέα διαδικασία στην επιλογή Προέδρων και Αντιπροέδρων των Ανώτατων Δικαστηρίων, έτσι ώστε να περιοριστεί η διακριτική ευχέρεια της εκάστοτε κυβέρνησης και να διασφαλιστεί αυξημένη αντικειμε-

νικότητα στις εκάστοτε επιλογές.

Και ρωτώ: Στη ρύθμιση αυτή ποιος μπορεί να έχει αντίθετη άποψη; Είναι ή δεν είναι χρέος Δημοκρατίας; Οφείλουν, ναι ή όχι, ν' ανταποκριθούν πριν απ' όλους εκείνοι που ως Κυβέρνηση προτιμούσαν αυθαίρετες επιλογές και ως Αντιπολίτευση εκτοξεύουν αυθαίρετες καταγγελίες σε βάρος της Δικαιοσύνης;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καίριας σημασίας στόχος είναι η ενίσχυση της ανεξαρτησίας των κομμάτων απέναντι σε κάθε λογής οικονομικά συμφέροντα, αλλά και, γενικότερα, η ενδυνάμωση των θεσμών που αφορούν στην εμπέδωση της διαφάνειας τόσο στο δημόσιο βίο, όσο και στο δημόσιο τομέα. Κηρύζαμε γι' αυτό το λόγο αναθεωρητέες όλες τις σχετικές διατάξεις.

Προτείνουμε αναπροσαρμογή της συνταγματικής ρύθμισης για τα Μέσα Ενημέρωσης, έτσι ώστε να αποτρέπεται η αθέμιτη επιφροή των ιδιοκτητών τους στις αναθέσεις δημοσίων έργων και προμηθειών.

Προτείνουμε να προβλεφθεί ρητά ως βασική πηγή χρηματοδότησης των κομμάτων ο Κρατικός Προϋπολογισμός και να θεσπιστούν αυστηρότεροι περιορισμοί στη χρηματοδότηση τους από ιδιωτικές πηγές.

Προτείνουμε να καθιερωθούν αποτελεσματικότεροι έλεγχοι σ' ότι αφορά το «πόθεν έσχες» των βουλευτών, τις λειτουργικές διαπάνες των κομμάτων, καθώς και τις προεκλογικές διαπάνες των υποψήφιων βουλευτών.

Προτείνουμε να θεσπιστούν διατάξεις που διασφαλίζουν την «εσωκομματική δημοκρατία», καθώς και τις αναγκαίες προϋποθέσεις για ένα νέο «μοντέλο» διεξαγωγής των εκλογών.

Ανταποκριθήκαμε, από την πρώτη στιγμή, στη σχετική πρόταση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και την καλούμε να συμπράξει στις αναγκαίες συνταγματικές εγγυήσεις, ώστε να προχωρήσουμε στο διάλογο για το περιεχόμενο ενός νέου εκλογικού συστήματος.

Όλα τα θέματα που αφορούν στη διαφάνεια και την πολυψηνία στα Μέσα Ενημέρωσης, την αποτροπή της συγκέντρωσής τους σε ορισμένο φορέα, την καθιέρωση πλήρους διαφάνειας στα οικονομικά των κομμάτων, είναι ανοικτά για συζήτηση στο αναθεωρητικό στάδιο που ξεκινά σήμερα. Όλοι μαζί, με αφετηρία την αναθεώρηση του Συντάγματος, οφείλουμε να δώσουμε νέα δυναμική στον αγώνα για τη διαφάνεια, τόσο στο δημόσιο βίο όσο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας.)

Δεν μπορεί λοιπόν η Αξιωματική Αντιπολίτευση αφενός να προσποιείται ότι προτείνει, τάχα, αλλαγές και αφετέρου να λειτουργεί με τρόπο που τις υπονομεύει.

Δεν μπορεί, όταν έχει εσωκομματικές εκλογές, να προβάλλει την ανάγκη ενίσχυσης των κομμάτων απέναντι σε εξωθεσμικά κέντρα και, αμέσως μετά, να επιχειρεί την υπονόμευση κάθε σχετικής πρωτοβουλίας.

Δεν μπορεί να εισηγείται νέο εκλογικό σύστημα και να ναρκοθετεί τις συνταγματικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ιούθετησή του.

Εάν πράγματι εννοεί αυτά που διακηρύσσει, οφείλει να συμπράξει στη θέσπιση των αναγκαίων συνταγματικών ρυθμίσεων, για να προχωρήσουμε χωρίς καμιά καθυστέρηση. Τώρα είναι η ώρα της ευθύνης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κοινά διακηρυγμένοι στόχοι όλων των πολιτικών δυνάμεων είναι η εμπέδωση του Κοινωνικού Κράτους Δικαίου, η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς του, η ανάπτυξη πνεύματος ευθύνης στη λειτουργία του.

Προτείνουμε τη διαπύτωση διάταξης που να καθιστά σαφή τη δυνατότητα της Πολιτείας να εντάσσει στην υπαλληλική ιεραρχία, για την κάλυψη οργανικών θέσεων, εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, έτσι ώστε να εμπλουτιστεί ο δημόσιος τομέας, να βελτιωθεί η απόδοσή του και να αναβαθμιστούν οι υπηρεσίες του προς όλους τους πολίτες.

Προτείνουμε ρητή καθιέρωση της προσωπικής ευθύνης των υπαλλήλων για παράνομη υπαίτια συμπεριφορά, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, που συνεπάγεται βλάβη της περιουσίας του Δημοσίου, έτσι ώστε να μπει οριστικά τέλος

στις πρακτικές της διάχυσης και της μετάθεσης ευθυνών.

Προτείνουμε -ενόψει, ιδίως, της νέας διοικητικής δομής της Χώρας- την άρση των αμφισβήτησεων γύρω από το εύρος, τη διαδικασία και τον τύπο κατά τον οποίο ασκούνται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση οι αρμοδιότητές της που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

Προτείνουμε την επέκταση της προστασίας της ιδιοκτησίας τόσο στην πνευματική ιδιοκτησία, όσο και στις απαλλοτριώσεις που αποφασίζονται κατ' εφαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας.

Προτείνουμε τη συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος της προσωπικής δικαστικής προστασίας και της γρήγορης παροχής της.

Προτείνουμε τη διατύπωση ρητής συνταγματικής πρόβλεψης σε ό,τι αφορά την υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και την εξασφάλιση εγγυημένου επιπλέουν αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Είναι ρυθμίσεις που αφορούν βασικές υποχρέωσεις του Κράτους προς όλες τις ομάδες του πληθυσμού, όλους τους μετανάστες, όλους τους πολίτες που ζουν και εργάζονται στον τόπο μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μείζον ζήτημα στην εποχή που διανύουμε συνιστά, όπως έχουμε πει πολλές φορές, η προστασία του περιβάλλοντος, η προστασία των φυσικών πόρων και του νερού, η διασφάλιση των όρων και των προϋποθέσεων αειφόρου ανάπτυξης, σ' ολόκληρη τη Χώρα.

Προτείνεται, ανάμεσα σ' άλλα, ρητή αναφορά στην υποχρέωση της Πολιτείας να πάρνει μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, που απειλεί πλέον τη ζωή και την υγεία όλων μας.

Προτείνονται αποτελεσματικές ρυθμίσεις για την ουσιαστική προστασία των δασών, ιδίως μάλιστα ο προσδιορισμός του αναγκαίου, για τη σύνταξη Δασολογίου, συγκεκριμένου χρονικού σημείου, που θα χρησιμοποιηθεί ως βάση για τον έγκυρο χαρακτηρισμό δασών ή δασικών εκτάσεων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι επιτακτική ανάγκη να μπει οριστικά τέλος στις μακροχρόνιες και άγονες αντιπαραθέσεις που ταλαιπωρούν πολίτες και Κράτος. Αυτό δεν μπορεί να αργήσει άλλο. Η πρότασή μας, να οριστεί ως χρονικό σημείο βάσης η 1.1.1961, αντιμετωπίζει, κατά την άποψή μας, ρεαλιστικά το πρόβλημα. Μπορεί, ωστόσο, να αποτελέσει σημείο περαιτέρω διαβούλευσης και σύγκλισης.

Προτείνεται, επιπλέον, ρητή πρόβλεψη αυστηρών κυρώσεων στις περιπτώσεις που παραβιάζονται απαγορεύσεις και υποχρέωσεις σε ό,τι αφορά τα δάση και τις δασικές εκτάσεις που κηρύσσονται αναδασωτέες.

Προτείνεται, επίσης, η διατύπωση ρητής υποχρέωσης της Πολιτείας να μεριμνά για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές. Είναι θέσεις που συνιστούν χρέος προς την ακριτική Ελλάδα, χρέος στην αποτελεσματική προστασία του δασικού μας πλούτου, των υδάτινων πόρων, του φυσικού περιβάλλοντος, χρέος στην ίδια την πορεία του Τόπου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μία από τις ενότητες των αναθεωρητέων διατάξεων αφορά στον επανακαθορισμό ορισμένων ζητημάτων που αφορούν στη Βουλή και, γενικότερα, στους βουλευτές. Ένα από τα ζητήματα αυτά είναι οι αδυναμίες που προέκυψαν σε σχέση με τη λειτουργία του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβιβάστου των βουλευτών, το οποίο, κατά κοινή διαπίστωση, δεν λειτούργησε θετικά για το δημόσιο βίο.

Προτείνουμε για το λόγο αυτό αναθεώρηση που να κατοχύνει το δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης της επαγγελματικής δραστηριότητας του βουλευτή, όπως άλλωστε έγινε δεκτό από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας.)

Προτείνουμε, επίσης, την αναθεώρηση του καθεστώτος της βουλευτικής ασυλίας, το οποίο συγκρούεται με την αρχή της ίσης μεταχείρισης και προκαλεί το κοινό περί δικαίου αίσθημα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας.)

Ήδη, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει αποφασίσει κατά της ιδιότυπης αυτής ασυλίας.

Και ρωτώ: Πρέπει -ναι ή όχι;- οι πολίτες που θίγονται από

παράνομες πράξεις βουλευτών να έχουν τη δυνατότητα προστασίας από τα δικαστήρια; Είναι ή δεν είναι ανάγκη να λυθεί άμεσα το πρόβλημα αυτό, ώστε να αποφύγουμε την όποια ευρωπαϊκή καταδίκη;

Προτείνουμε, λοιπόν, τον περιορισμό της βουλευτικής ασυλίας μόνο σε εκείνες τις περιπτώσεις όπου κρίνεται ότι η ζητούμενη άδεια διώξης υποκρύπτει είτε πρόθεση παρεμπόδισης της ελεύθερης άσκησης των καθηκόντων του βουλευτή είτε εμφανή πολιτική σκοπιμότητα.

Με μια φράση: Προτείνουμε αναθεώρηση του Συντάγματος που ανταποκρίνεται σε διαχρονικές αξίες, σε καθολικά αιτίματα της κοινωνίας, σε επιτακτικές ανάγκες των καιρών. Αναθεώρηση ουσίας και αποτελέσματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα προβλέπει με σαφήνεια και αυστηρότητα τις διαδικασίες, τους όρους και τις προϋποθέσεις για την αναθεώρηση διατάξεών του.

Το Σύνταγμα αναθέτει την ευθύνη της αναθεώρησης σε όλες ανεξιαρέως τις κοινοβουλευτικές πολιτικές δυνάμεις. Δεν μπορεί, λοιπόν, αφενός να διακηρύξεται ότι είναι αναγκαία η αναθεώρηση και, αφετέρου, να υπονομεύεται. Δεν μπορεί από τη μία να προβάλλονται αβάσιμοι ισχυρισμοί για δήθεν «υποβάθμιση των θεσμών» και, από την άλλη, να αναπτύσσονται μεθοδεύσεις που υπονομεύουν ευθέως κάθε προοδευτική αλλαγή.

Δεν καλύπτεται η φυγή από την κορυφαία αυτή κοινοβουλευτική διαδικασία με την κατασκευή προσχημάτων, και μάλιστα ασχετών προς την αναθεωρητική διαδικασία. Με απλά λόγια, κανείς δεν μπορεί να παίζει με τους θεσμούς!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Το ερώτημα λοιπόν είναι απλό: Μπορεί η Αξιωματική Αντιπολίτευση να σταθεί με υπευθυνότητα στο ύψος των περιστάσεων;

Μπορεί να συμπράξει στην προώθηση των προτάσεων της ή θα κρυφτεί και πάλι πίσω από προφάσεις, που δεν αποδεικνύουν παρά μόνο ότι φοβάται την ώρα των ξεκαθαρών θέσεων;

Μπορεί η Αξιωματική Αντιπολίτευση να ξεπεράσει την πολιτική αδυναμία, που την εξέτρεψε στη στείρα και καθολική άρνηση;

Μπορεί να παραμερίσει τις φοβίες που την εγκλωβίζουν σε αδιέξοδες πρακτικές και να ανταποκριθεί έμπρακτα, έστω την τελευταία στιγμή, στο θεσμικό της ρόλο;

Εάν εννοεί έστω και ελάχιστα απ' όσα διακηρύξει για την Παιδεία, τη Δικαιούσην, τη διαφάνεια, το νέο εκλογικό σύστημα, μπορεί να το αποδείξει. Εάν πιστεύει στις προτάσεις της, μπορεί να τις κάνει πραγματικότητα -σήμερα και όχι στο απώτερο, αβέβαιο μέλλον.

Τώρα είναι η ώρα να αποδείξει έμπρακτα ότι υποστηρίζει, με ειλικρίνεια και υπευθυνότητα, αυτά που λέει. Πεδίο διαλόγου και σύνθεσης υπάρχει, και μάλιστα ευρύ. Η πρόσκληση είναι ανοικτή. Η πρόκληση αφορά όλες τις πολιτικές δυνάμεις.

Η Αναθεώρηση του Συντάγματος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι το «αμόνι» στο οποίο δοκιμάζεται η αξιοπιστία, η συνέπεια, η θέληση του καθενός να προσφέρει στη Δημοκρατία, στην Κοινωνία, στην Πατρίδα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Εμείς προσερχόμαστε στη συζήτηση με κάθε καλή πίστη. Και, φυσικά, θα δεχθούμε παρατηρήσεις και αναδιατυπώσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε συνανέσεις. Και κάτι ακόμη: Διακηρύξεις όπως αυτές που αναπτύσσονται στην επιστολή του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης προς τον Πρόεδρο της Βουλής, ότι «η αναθεώρηση είναι οριστικά νεκρή», εκφράζουν αντιδημοκρατικές, αντιδραστικές αντιλήψεις. Συνιστούν έκφραση απύθμενης ανευθυνότητας και έσχατης πολιτικής υποκρισίας. Είναι προφάσεις υπαγορευμένες από μικροκομματικές σκοπιμότητες και αδυναμίες.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Είναι λόγος παραπειστικός, ανεύθυνος, αναξιόπιστος. Η εμμονή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης στην απόπειρά της να καταστήσει, όπως διακηρύξει, «νεκρή»(!) την αναθεώρηση, συνιστά συνειδητή υπονόμευση αναγκαίων αλλαγών. Υποσχέσεις, τάχα, για υποτιθέμενη εκκίνηση νέας διαδικασίας είναι μάταιες, είναι εκτός τόπου και χρόνου. Απατώνται εάν νομίζουν

ότι, μετά το πέρας της διαδικασίας αυτής, μπορεί να υπάρξει οποιαδήποτε άλλη. Ακόμη και αν υπήρχε το θεσμικό περιθώριο, το έχουν ήδη ακυρώσει με την έως τώρα στάση τους, με την αφερεγγυότητά τους, με τα παιχνίδια τους σε βάρος των θεσμών.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Επιτέλους, άλλωστε, ποια αξιοποιία θα έχει πλέον ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, όταν από το '96, ως Υπουργός Παιδείας, διεκήρυξε ως οράμα του την αναθεώρηση του άρθρου 16, σήμερα όμως γίνεται ναρκοθέτης του;

Ποιος εγγυάται πως, αφού δεν ξεπέρασαν ακόμη την πολιτική αδυναμία, που τους εξώθησε στις υποχωρήσεις και τις υπανωχρήσεις του πρόσφατου παρελθόντος τους, μπορούν αύριο να την ξεπεράσουν; Ποιος μπορεί να βεβαιώσει ότι δεν θα υπανωχρήσουν για άλλη μια φορά; Με ποια, επιτέλους, εμπιστούντη θα μπορούσε να γίνει δεκτή οποιαδήποτε εξαγγελία για το μέλλον, όταν προέρχεται από εκείνους που αποδεικνύουν απόλυτη αναξιοποιία σήμερα;

Εάν κάποιοι νομίζουν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι μπορούν να πάιζουν με τους θεσμούς, εάν κάποιοι εκτιμούν ότι κερδίζουν υπονομεύοντας την Αναθεώρηση, εάν κάποιοι πιστεύουν ότι είναι σε θέση να εμπαίζουν τους πολίτες, κάνουν τεράστιο λάθος.

Διευκρινίζω από τώρα ότι, σεβόμενοι το Σύνταγμα, ο ίδιος και η Παράταξη της οποίας έχω την τιμή να ηγούμαι, δεν πρόκειται να επιτρέψουμε να μετατραπεί η αναθεώρηση σε πεδίο μικροκομματικών επιδιώξεων, όπως επιδιώκει η Αξιωματική Αντιπολίτευση.

Το Σύνταγμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι «κολυμβήθρα του Σιλωάμ» για τις πολιτικές αμαρτίες, τις αδυναμίες, τα λάθη κανενάς.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Ως κυβερνητική πλειοψηφία είμαστε αποφασισμένοι να θωρακίζουμε τους θεσμούς. Είμαστε αποφασισμένοι να λειτουργούμε ως εγγυήτρια δύναμη και προς την κατεύθυνση αυτή. Τώρα είναι η ώρα να προχωρήσουν οι αλλαγές για τα κρίσιμα ζητήματα που άπτονται της θωράκισης του πολιτικού μας συστήματος, της εμπέδωσης της διαφάνειας, της ενίσχυσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, της διασφάλισης μεγαλύτερης κοινωνικής συνοχής.

Η εμμονή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης στην άρνηση θα είναι ένα μόνιμο βάρος στην παραπέρα πορεία της. Προπάντων, όμως, θα είναι μόνιμο βάρος σε κάθε μελλοντική αναθεωρητική διαδικασία. Και θέλω να το τονίσω αυτό: Θα είναι μόνιμο βάρος σε κάθε μελλοντική αναθεωρητική διαδικασία, και αυτό οφείλουν να το ξαναδούν. Η επιστροφή τους είναι χρέος που δεν μπορεί να αγνοήσουν. Είναι χρέος απέναντι σ' ολόκληρη την κοινωνία, χρέος στην πορεία του Τόπου, χρέος Δημοκρατίας. Σε τελική ανάλυση, η καθημεία και ο καθένας μας κρίνεται από το πώς ανταποκρίνεται στο χρέος του προς τη Δημοκρατία και τον Τόπο.

(Ορθίοι οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας χειροκροτούν ζωηρά.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία της Βουλής, αφού προτογουμένως ξεναγήθηκαν στους χώρους του Μεγάρου της Βουλής, σαράντα δύο μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις συνοδοί καθηγητές από το Γυμνάσιο Τραγαίας Νάξου.

Τους καλωσορίζουμε στη Βουλή των Ελλήνων.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν δεκατέσσερις μαθητές και μαθήτριες και δύο συνοδοί καθηγητές από το 1ο Επαγγελματικό Λύκειο Καλύμνου.

Τους καλωσορίζουμε στη Βουλή των Ελλήνων.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Το λόγο έχει ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξανδρος Αλαβάνος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΑΒΑΝΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού

Ριζοσπαστικής Αριστεράς: Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι αυτή η εβδομάδα του Μάη του 2008...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Δημήτριος Σιούφας): Κύριοι συνάδελφοι, σας παρακαλώ πολύ, καθίστε στις θέσεις σας.

Μπορείτε να αρχίσετε, κύριε Πρόεδρε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΑΒΑΝΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού

Ριζοσπαστικής Αριστεράς: Ευχαριστώ.

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι αυτή η εβδομάδα του Μάη του 2008 που είναι ένας ιδίος Μάη του '68 για τα ελληνικά δεδομένα, θα μείνει στη συνταγματική και στην πολιτική ιστορία. Και μπορεί σ' αυτό το Μάη να μην ακούμε σήμερα τους ήχους και τα συνθήματα και τους βηματισμούς των δεκάδων χιλιάδων φοιτητών, σπουδαστών και μαθητών που είχαν βγει για το άρθρο 16, αλλά σήμερα βιώνουμε εδώ κάτι που ίσως δεν το είδαμε ούτε σ' αυτό το μεγάλο Μάη του '68. Δηλαδή, μέσα σε πολύ σύντομο διάστημα τη συγκεκριμένη και πολύ θετική πολιτική επίδραση αυτής της μεγάλης κινητοποίησης που έγινε το 2007, το 2006 και που τελικά καθόρισε την πορεία της Συνταγματικής Αναθεώρησης από τη Νέα Δημοκρατία με τη συμφωνία και του ΠΑ.ΣΩ.Κ. στην προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Θέλω να πω ότι η ίδια η σκηνοθεσία της Αίθουσας, το γεγονός δηλαδή ότι υπάρχουν δεκάδες θέσεις της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης οι οποίες είναι κενές, είναι αποτέλεσμα αυτής της δραστηριότητας και αυτής της υπεράσπισης του δημόσιου πανεπιστήμου από τη φοιτητική κοινότητα, στην οποία συμπεριλαμβάνονται και μέλη, φίλοι του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, δημιουργώντας τελικά μια τέτοια αντίφαση την οποία δεν μπορούσε να την επωμισθεί το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ)

Άκουσα την ομιλία του κυρίου Πρωθυπουργού πολύ προσεκτικά. Είναι ιδιότυπη ομιλία.

Κύριε Πρωθυπουργέ, ήταν μία λυπητερή ομιλία. Για μένα φάνηκε σαν να νιώθετε ότι είναι η εβδομάδα των Παθών και ότι δεν περιμένει κανένας...

ΗΛΙΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ: Όχι, η Ανάσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Παρακαλώ, κύριε Φωτιάδη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΑΒΑΝΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού

Ριζοσπαστικής Αριστεράς: Την άλλη Πέμπτη έχουμε ψηφοφορία για το άρθρο 16, έχουμε ψηφοφορία για το άρθρο 24.

Και θέλω να σας πω ότι ήσασταν άδικος απέναντι στο ΠΑ.ΣΩ.Κ. κατά τη γνώμη μου. Είπατε στο ΠΑ.ΣΩ.Κ. «κοιτάξτε να δείτε, όταν ήσασταν εσείς Κυβέρνηση πριν από 7-8 χρόνια - πόσο ήταν, 9-10, πότε έγινε η Συνταγματική Αναθεώρηση - εμείς προχωρήσαμε στη συναίνεση, γιατί και σεις δεν φέρεσθε με τον ίδιο τρόπο σε μας»; Λέω ότι ήταν άδικο, γιατί δεν είναι ίδεις οι πολιτικές συνθήκες. Διότι τότε είχαμε ένα δικομματισμό ο οποίος ζούσε και βασίλευε και μπορούσε να καθορίζει τους κεντρικούς άξονες της πολιτικής ζωής του Τόπου. Σήμερα δεν υπάρχει αυτό. Και σήμερα δεν είναι δυνατόν αυτός που είναι στην Αντιπολίτευση να επωμιστεί, χωρίς τεράστιο κόστος, τη συνεπιμυθότητα και τη συναίνεση με επιλογές αυτού που είναι στην Κυβέρνηση. Και αυτό είναι ένα σημείο σημαντικό, το οποίο έχει πολιτική και συνταγματική σφραγίδα, για το γεγονός ότι μπορούμε να ζήσουμε το τέλος της εποχής του δικομματισμού, το οποίο δεν επιβεβαιώνεται από δημοσκοπήσεις, όσο θετικές και αν είναι αυτές. Επιβεβαιώνεται από τέτοιες πολιτικές διεργασίες σαν και αυτή που ζούμε.

Θέλω να πω λοιπόν, ότι η Αναθεώρηση που έκεινης της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας είναι η πιο σημαντική Αναθεώρηση του Συντάγματος που έγινε όλη τη μεταπολιτευτική περίοδο και είναι η μοναδική -έχει ένα μοναδικό χαρακτηριστικό και καμπία άλλη δεν το είχε απ' όσες αναθεωρήσεις έγιναν. Δηλαδή ότι είναι μια Αναθεώρηση η οποία οδηγείται στην ήττα στις βασικές επιλογές τις οποίες συμπεριελάμβανε και τις οποίες τόσο εύγλωττα πριν από λίγο παρουσίασατε και σεις στην ομιλία σας. Καμπία άλλη Αναθεώρηση του Συντάγματος δεν είχε οδηγηθεί σε αυτό το αδιέξοδο που οδηγείται η σημερινή Αναθεώρηση. Είναι σημαντική όμως, διότι είναι διαφορετική απ'

όλες τις άλλες. Δηλαδή, είναι η πρώτη φορά κατά τη γνώμη μου, μετά την πτώση της δικτατορίας, που έχουμε μια λαϊκή Αναθεώρηση, μια Αναθεώρηση η οποία δεν έμεινε στα δικά μας ιερογυλφικά στους νόμους, στις παραγράφους, στα εδάφια, στην παραπομπή σε προεδρικά διατάγματα, στις συνόδους των επιτροπών της Βουλής, στην Ολομέλεια της Βουλής, πράγματα τα οποία είναι εξαιρετικά σημαντικά, αλλά τα οποία μένουν έξαντα από τις διεργασίες των πολιτών.

Ποιο είναι το μεγάλο παράπονο και το μεγάλο πρόβλημα των πολιτών; Ότι μένουν έξαντα από την πολιτική. Ότι στην πολιτική γίνονται τέτοιες διεργασίες στις οποίες δεν μπορούν να έχουν καμμία συμμετοχή. Ότι ξαφνικά ακούνε τον ένα νόμο, τον άλλο νόμο, το ένα μέτρο, το άλλο μέτρο, τα οποία πολλές φορές, τις περισσότερες φορές, είναι σε βάρος τους. Αυτό δεν έγινε αυτή τη φορά. Γι' αυτό αξίζει αυτή η Αναθεώρηση. Αυτή τη φορά ήταν μία λαϊκή Αναθεώρηση, παρά τους σχεδιασμούς και παρά τις προθέσεις ότι θα είναι και αυτή μία συναντητική Αναθεώρηση, κλεισμένη μέσα σε ένα Κοινοβούλιο το οποίο τελικά επί μήνες φρουρούνταν από τα Μ.Α.Τ., μπροστά σ' αυτές τις κινητοποιήσεις και σ' αυτά τα ποτάμια που ζητούσαν μία άλλη τροπή στα μεγάλα συνταγματικά θέματα. Και μ' αυτήν την έννοια ζήσαμε στην Ελλάδα του 2006, του 2007 συντακτικές συνελεύσεις. Διότι συντακτική συνέλευση ήταν η συνέλευση των νηπιαγωγών και των δασκάλων, όταν ξεκινούσαν τις κινητοποιήσεις πέρυσι στην αρχή του χρόνου για την παιδεία. Συντακτικές συνελεύσεις ήταν οι συνελεύσεις των φοιτητών. Συντακτικές συνελεύσεις ήταν ακόμη και οι συνελεύσεις που γίνονταν μέσα στα λύκεια, γιατί αντικείμενό τους ήταν να μιλήσουν, να συζητήσουν, να αποφασίσουν μέσα από πρωτόγνωρους δημοκρατικούς θεσμούς σχετικά με τη θέση τους και με το πώς θα παρέμβουν στις διαδικασίες της Συνταγματικής Αναθεώρησης και κυρίως στο άρθρο 16. Αντίστοιχα ζητήματα είδαμε και στον οικολογικό τομέα. Θέλω να πω ότι αυτή η λαϊκή συμμετοχή δεν υπήρξε καν και στην περίπτωση της Αναθεώρησης του 1975, η οποία έγινε αμέσως μετά την πτώση της δικτατορίας όπου τότε η κινηματική λογική, η παρουσία των νέων, των πολιτών στους δρόμους ήταν πολύ πιο έντονη.

Το δεύτερο στοιχείο όμως που είναι εξίσου σημαντικό είναι ότι τη σφραγίδα -και αυτό έχει σημασία για το μέλλον- σ' αυτήν τη Συνταγματική Αναθεώρηση την έβαλαν όλοι αυτοί οι οποίοι θεωρούνταν εκτός πολιτικής, αντιπολιτικού, τηλεοραστικής, «φυτά», γιαπόδες, δηλαδή, η νέα γενιά. Η νέα γενιά, αυτήν την οποία παρουσιάζατε ως την πραγματική εικόνα και την πραγματική ταυτότητα των νέων ανθρώπων, έδειξαν ένα εντελώς άλλο πρόσωπο. Και είδαμε ξαφνικά μια νέα γενιά η οποία λειτουργεί με συλλογικότητα, η οποία λειτουργεί με αλληλεγγύη, η οποία λειτουργεί με κοινωνικό ενδιαφέρον, η οποία έχει πολιτικές ευαισθησίες, η οποία θέλει να συμμετάσχει, η οποία θέλει να σπάσει το στερεότυπο ότι δεν αλλάζει τίποτα, η οποία θέλει να σπάσει το επίσης στερεότυπο ότι δεν μπορούμε να συμμετάσχουμε στις πολιτικές διαδικασίες και την είδαμε να συμμετέχει. Να συμμετέχει παρά το γεγονός ότι αντιμετώπισε σιδερογραφιές, αντιμετώπισε ζαρντινιέρες, αντιμετώπισε χρηματικά, αντιμετώπισε παρακρατικές ενέργειες, αντιμετώπισε αγανακτισμένους φοιτητές, αντιμετώπισε αγανακτισμένους πρυτάνεις, αντιμετώπισε έναν πόλεμο από ορισμένα ιδιωτικά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Παρ' όλα αυτά, παρά τις πιέσεις, παρά τις απώλειες, παρά το τίμημα που έδωσαν σε ένα κομμάτι της ζωής τους που είναι από τα πιο σημαντικά, δηλαδή το να έχουν καλές σπουδές, παρά τις απώλειες εξεταστικών περιόδων ή την υποβάθμιση εξεταστικών περιόδων, παρ' όλα αυτά επαναλαμβάνω, όλοι αυτοί, τα παιδιά, οι νέοι άνθρωποι των 17, 18, 19, 20, 24, 25 ετών, σήμερα δηλιουργούν τις προϋποθέσεις μέσα από τις οποίες θα εξελιχθεί η Συνταγματική Αναθεώρηση.

Και έχει σημασία αυτή η Συνταγματική Αναθεώρηση, γιατί επίκεντρό της αναδείχτηκε το άρθρο 16, το δημόσιο πανεπιστήμιο, συμπεριλαμβάνοντας όλες εκείνες τις βασικές κατευθύνσεις τις οποίες θα πρέπει να ακολουθήσει η χώρα στα μεγάλα κεφάλαια, στα μεγάλα ζητήματα που την ενδιαφέρουν. Θα υπάρξει δημόσιος χώρος στην Ελλάδα; Θα τα δώσουμε όλα στους ιδιώτες; Θα δώσουμε τον Ο.Τ.Ε. στους ιδιώτες, θα

δώσουμε λαϊκές τράπεζες, όπως το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο στους ιδιώτες; Θα δώσουμε τα λιμάνια στους ιδιώτες; Θα δώσουμε τα πανεπιστήμια στους ιδιώτες; Μάχη για το δημόσιο πανεπιστήμιο, μάχη για το κοινωνικό κράτος. Θα στηρίξει η πολιτεία τη δωρεάν και καλής ποιότητας εκπαίδευση των νέων της χώρας μας στην ανώτατη εκπαίδευση, στα πανεπιστήμια; Θέματα με τις ελευθερίες. Θα υπάρξει η ελευθερία των ιδεών και η ελευθερία του διαλόγου μέσα στα πανεπιστήμια και με τη μορφή του ασύλου, αλλά και με τη μορφή του ότι δεν μπορεί να υποταχθεί σε επιλογές που θα έχει ο ένας ή ο άλλος ιδιοκτήτης της πανεπιστημιακής επιχείρησης;

Και πήρατε μια απάντηση. Είναι η μέρα της μεγάλης ήπτας της Νέας Δημοκρατίας. Τώρα που πάτε να περάσετε τον Ο.Τ.Ε. έρχεται η ηχώ του πανεπιστημιακού κινήματος και του φοιτητικού κινήματος και σας λέει «όχι», υπάρχει η άλλη δυνατότητα στη χώρα μας, υπάρχει άλλη πορεία που μπορούμε να φυλάξουμε το δημόσιο πανεπιστήμιο, μπορούμε να φυλάξουμε τις δημόσιες επιχειρήσεις. Και νομίζω ότι όπως και στη Συνταγματική Αναθεώρηση, έτσι και στις παραπέρα πολιτικές εξελίξεις αυτή η πολιτική τοποθέτηση θα έχει τη συνέχεια της.

Και μια που μιλάμε εδώ για τον Ο.Τ.Ε. και βλέπω τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας θέλω να πω: έχετε να δώσετε λόγο γι' αυτά που κάνετε. Άλλα πέρα απ' αυτά, για να είσθε συνεπής με τον εαυτό σας, όταν το Π.Α.Σ.Ο.Κ., η Κυβέρνηση Σημίτη, περνούσε το νόμο που έκανε μειοψηφία το δημόσιο και άνοιγε το δρόμο επομένων για την ιδιωτικοποίηση, τον έκανε 33%, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπός σας τότε σ' αυτό το θέμα ο κ. Αλογοσκούφης είχε ζητήσει είχε απαίτησει να παρουσιαστεί ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας πριν δοθεί οποιαδήποτε λύση στο θέμα του Ο.Τ.Ε. τότε, πριν ψηφιστεί το νομοσχέδιο και να δώσει εξηγήσεις. Δηλαδή τι θα γίνεται με τα ζητήματα της εθνικής ασφάλειας και της εκχώρησης του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος σε εξωδημόσιο, σε ιδιωτικό φορέα και πολύ περισσότερο τώρα, σε μία επιχειρηση άλλης χώρας. Και περιμένουμε από την Κυβέρνηση εδώ μέσα στη Βουλή τις τοποθετήσεις της. Θέλω να πω επίσης ότι έχει μεγάλη σημασία, διότι κρίσμα ζητήματα, όπως το θέμα της παιδείας, έκριναν την πορεία αυτής της Συνταγματικής Αναθεώρησης. Και μην επαναλαμβάνετε, κύριες Πρωθυπουργέ, μερικά επιχειρήματα, τα οποία δεν έχουν καμία αξία. Μη μας λέτε περί παιδιών τα οποία πηγαίνουν στο εξωτερικό. Γιατί να πηγαίνουν στα παιδιά στο εξωτερικό και γιατί να μην ανοίξουμε πανεπιστήμια στα δρομάκια της Ομόνοιας; Γιατί δεν εφαρμόζουμε τα συστήματα αυτά που έχουν εφαρμόσει οι άλλες χώρες, όπως η Φινλανδία, η Αυστρία, της ελεύθερης πρόσβασης στο πανεπιστήμιο, της δυνατότητας όλων των παιδιών εκείνων τα οποία προβιβάζονται, τελειώνουν επιτυχώς το Λύκειο και δεν θέλουν να ακολουθήσουν επαγγελματική εκπαίδευση, να βρίσκουν μία θέση στο πανεπιστήμιο; Και η βαθμολογία, το μόνο ρόλο που μπορεί να παίξει είναι μόνο για την ένταξη στις σχολές υψηλής ζήτησης, όπως είναι η ιατρική, οι σχολές του Πολυτεχνείου ή κάποιες άλλες σχολές. Γιατί δεν εφαρμόζουμε αυτό το σύστημα; Και μη μας λέτε για παραπαιδεία. Γιατί η παραπαιδεία είναι αποτέλεσμα της κατάργησης του Λυκείου, που το Λύκειο είναι ένας αναγκαστικός δρόμος για να ετοιμαστείς για τις εξετάσεις του πανεπιστημίου μέσα από το φροντιστήριο. Προχωρήστε στην ελεύθερη πρόσβαση, όπως είναι οι θέσεις του Σ.Υ.Π.Ζ.Α., αναδημιουργήστε και αναγεννήστε το Λύκειο. Μ' αυτήν την έννοια και το θέμα της φοιτητικής μετανάστευσης και το θέμα της παραπαιδείας θα αντιμετωπίστουν με πολύ καλύτερες συνθήκες.

Τέλος, σε σχέση με αυτήν την αναθεώρηση θέλω να πω ότι έχει μία μεγάλη σημασία, διότι δείχνει τις δυνατότητες να κινηθούμε έξω από το πλαισίο της δικομματικής λογικής. Η αποχώρηση του Π.Α.Σ.Ο.Κ. ήταν αποτέλεσμα των μεγάλων αγώνων που έγιναν για το άρθρο 16, που οδήγησαν στην αναδίλωση και που πιστεύω ότι αποτελούν πια ένα βασικό κρίκο για εξελίξεις που θα ακολουθήσουν στο χρόνο που έρχεται. Είναι μία σημαντική νίκη. Και αυτό δεν το λέμε μόνο γιατί το νοιάθουμε και το βιώνουμε και θέλουμε να εκφράσουμε όλους αυτούς που συμβάλλαν σ' αυτήν τη νίκη, αλλά γιατί το νοιάθουμε την υποχρέωση αυτή η νίκη να ολοκληρωθεί. Και η νίκη αυτή θα 'ολοκληρωθεί

μόνο μέσα από την ικανότητα της πανεπιστημιακής κοινότητας, των δασκάλων, των φοιτητών, να προχωρήσουν σε προτάσεις και σε πρακτικές τέτοιες, οι οποίες, παρά τη γενική πολιτική αντιξότητα, θα μπορούν να αναβαθμίσουν, να στηρίξουν, να ανεβάσουν σε νέα ποιότητα το πανεπιστήμιο.

Στα πλαίσια αυτά, κύριε Πρωθυπουργέ, εμείς δεν ξεχνάμε - και στις κινήσεις για το περιβάλλον, για το άρθρο 24, ιδιαίτερα για το θέμα της παιδείας η Νέα Δημοκρατία και ο ΣΥΡΙΖΑ. είχαν βρεθεί μέτωπο με μέτωπο - τις επανειλημμένες κατηγορίες από μέλη τότε της Κυβέρνησή σας και προσωπικά σε εμένα και ενάντια σε άλλα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ. ότι είμαστε έκνομοι, ότι είμαστε εκτός κοινοβουλευτικού πλαισίου, ότι είμαστε μία δύναμη που στηρίζει τις «ασύμμετρες απειλές» και τους κουκουλοφόρους. Δεν τα ξεχνάμε αυτά. Και αυτά είναι παράσημα για εμάς, γιατί τελικά η πολιτική ζυγαριά κινήθηκε, χάρη στις παρεμβάσεις αυτές, των κινητοποιήσεων των φοιτητών, σε μία κατεύθυνση η οποία είναι θετική για τον Τόπο και δεν είναι αρνητική. Δεν χαιρετίζουμε εμείς το γεγονός ότι αποκρούσαμε την επίθεση της Νέας Δημοκρατίας, χαιρετίζουμε κυρίως το γεγονός ότι μέσα σε ένα πλαίσιο, ευρωπαϊκό και διεθνές, όπου οι αρχές της ελεύθερης αγοράς, της αποδόμησης του κοινωνικού κράτους, της συρρίκνωσης του δημόσιου χώρου, του περιορισμού των ελευθεριών κυριαρχούν εδώ πέρα, η αριστερά και τα κινήματα με τους αγώνες τους κατάφεραν να ξαναφυτέψουν το σπόρο του δημόσιου πανεπιστήμιου, κατάφεραν να ξαναφυτέψουν το σπόρο της στήριξης του περιβάλλοντος, το οποίο εκφράζεται μέσα από το άρθρο 24, το οποίο θέλατε να αναθεωρήσετε. Ξέρουμε φυσικά -και ανησυχούμε- ότι προσπαθείτε να βρείτε ένα δρόμο Αναθεώρησης του Συντάγματος, χωρίς Συνταγματική Αναθεώρηση, μέσα από την παραβίαση του Συντάγματος.

Λυπούμαστε, γιατί η παραβίαση του Συντάγματος έχει γίνει πρακτική στην Κυβέρνηση. Όταν έφερε το νόμο για το ασφαλιστικό, σύμφωνα με τοποθετήσεις των πιο διαπρεπών συνταγματολόγων, παραβίασε τα άθρα του Συντάγματος για την κοινωνική ασφάλιση, για το κοινωνικό κράτος. Και βλέπουμε -το ανέφερε και ο Φώτης ο Κουβέλης αυτό- μέσα από το χωροταξικό σχέδιο στην πραγματικότητα να έρχονται και να περνούν οι ρυθμίσεις που δεν μπόρεσαν να περάσουν μέσα από την αναθεώρηση του άρθρου 24. Και μέσα από την πολιτική που ετοιμάζετε και εξαγγέλλει κατά καρόυσ ο Υπουργός Παιδείας, προσπαθεί να περάσει το πεδίο της ελεύθερης δράσης των ιδιωτικών πανεπιστημάτων μέσα από το σύστημα της συνεργασίας με ξένα πανεπιστήμια, των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών, που παραβιάζει το άρθρο 16.

Επαγρυπνούμε και θα παρέμβουμε σε όλα αυτά τα ζητήματα.

Εμείς, όπως ανέφερε και ο εισηγητής μας, παίρνοντας υπ' όψιν όλη αυτήν την εξέλιξη και παίρνοντας υπ' όψιν ότι η Αναθεώρηση του Συντάγματος στις κεντρικές της διατάξεις οδηγείται σε πλήρη αποτυχία, μία σειρά διατάξεις οι οποίες μπορεί να πει κάποιος ότι έχουν τη συνταγματική ρητορεία, αλλά οι οποίες δεν επιδεινώνουν την κατάσταση και οι οποίες θα μπορούσαν να βελτιώσουν την κατάσταση σε δευτερεύοντα ζητήματα, θα τις ψηφίσουμε, όπως τις ψηφίσαμε και στη διάρκεια της ψηφοφορίας που έγινε στις αρχές του Απριλί ο σχετική Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Ο εκπρόσωπός μας, ο Φώτης ο Κουβέλης, ψήφισε το άρθρο 57 για το ασυμβίβαστο, το άρθρο για τις νησιώτικες και ορεινές περιοχές, το άρθρο για το θέμα της προστασίας των ζώων και σημειώνουμε ότι και το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, ενώ είχε ψηφίσει «παρόν» στην Επιτροπή, σήμερα στην Ολομέλεια λέει ότι θα ψηφίσει μία σειρά από αυτές τις διατάξεις. Εμείς θεωρούμε θετική κίνηση το ότι θα ακολουθήσει και αυτόν τον ίδιο δρόμο και παίρνουμε σοβαρά υπ' όψιν ότι μ' αυτόν τον τρόπο δεν είναι δυνατόν να υπάρξει νέα συνταγματική Αναθεώρηση την επόμενη πενταετία. Κλείνει κατά κάποιο τρόπο η επόμενη πενταετία. Και αυτό νομίζω ότι έχει ιδιαίτερη σημασία, παίρνοντας υπ' όψιν και τις διεργασίες της Κυβέρνησής και το γεγονός ότι παρά τα όσα είπε ο κύριος Πρωθυπουργός, όλο ψάχνει για κοινές δράσεις με το ΠΑ.ΣΟ.Κ., όπως τον εκλογικό νόμο με το γερμανικό σύστημα, αλλά και για το γεγονός ότι και

το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτείνει αναθεώρηση εξ αρχής στη βάση της συναίνεσης και πιστεύω ότι αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό σε μία κρίσιμη πενταετία.

Πιστεύω ότι αυτή η πενταετία θα είναι πενταετία μεγάλων πολιτικών εξελίξεων. Και αν θέλετε να το πω πιο σεμνά και πιο περιορισμένα, έχει δυνατότητες να είναι μία πενταετία σοβαρών πολιτικών εξελίξεων, όπου δυνάμεις αποκλεισμένες από τις ευθύνες σε σχέση με την τύχη της χώρας, όπως είναι η Αριστερά, μπορεί να παίξουν ένα καθοριστικό ρόλο μέσα από πλατιές συμμαχίες που θα ξεκινούν από το σοσιαλιστικό χώρο και όσους αποδεσμεύονται από τον δικομματισμό μέχρι τον χώρο της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, τον οικολογικό χώρο, τον χώρο της νεολαίας και νέων μία νέα πλειοψηφία.

Μ' αυτήν την έννοια, το πάγωμα μιας σε βάθος Συνταγματικής Αναθεώρησης και δημιουργίας προβλημάτων σε μία δυναμική που έχει εξεινάσει ήδη, είναι κάτι εξαιρετικά σημαντικό. Την ίδια στιγμή όμως έχουμε και εμείς τα δικά μας όνειρα για το Σύνταγμα και όνειρα όχι απόμακρα, πράγματα τα οποία πιστεύουμε ότι σε μεγάλο βαθμό θα μπορούσαν -και υπάρχουν οι συθήκες- να πραγματωθούν στην Ελλάδα.

Θα θέλαμε το Σύνταγμα να διασφαλίζει την πλήρη απασχόληση. Θα θέλαμε οι νέοι άνθρωποι, που σήμερα είναι άνεργοι, που δουλεύουν εξευτελιστικά με 400 και 450 ευρώ, να ξέρουν ότι θα υπάρχει μία πολιτεία η οποία δεσμεύεται συνταγματικά για την πλήρη απασχόληση. Θα θέλαμε να υπάρχουν τα δικαιώματα των μεταναστών, όχι τα παιδιά που γεννιούνται εδώ στην Ελλάδα να γνωρίζουν το ρατσισμό από την κούνια.

Δικαιώματα, όπως τα δικαιώματα να είναι Έλληνες πολίτες όσοι γεννιούνται μέσα σε ένα ελληνικό μαιευτήριο και να μην είναι άνθρωποι χωρίς χαρτί και βρέφη χωρίς χαρτί επειδή οι γονείς τους εκπατρίστηκαν όπως είχαν εκπατριστεί κάποτε εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες.

Θα θέλαμε να συμφωνούμε στην πολιτική διαδικασία μέσα από το λαϊκό δημοψήφισμα, μέσα από την λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία.

Θα θέλαμε να είχαμε μια εκκλησία η οποία θα ασκεί τον πνευματικό, τον αξιακό της, τον παρηγορητικό ρόλο, χωρίς να έχει την ανάγκη να υποτάσσεται σε κρατικές σκοπιμότητες και κρατικές επεμβάσεις. Άλλα και ένα κράτος απαλλαγμένο από πιέσεις να κάνει διακρίσεις λόγω αυτής της ανώμαλης συνύφανσης που υπάρχει σήμερα στο Σύνταγμα της Ελλάδος, στις σχέσεις Εκκλησίας και Κράτους που μας κάνει είτε να μην έχουμε την καύση των νεκρών στην Ελλάδα -μία από τις λίγες ευρωπαϊκές χώρες- είτε να διστάζουμε να ενισχύσουμε, για παράδειγμα, στο χώρο του πολιτισμού μνημεία τα οποία ανήκουν στους καθολικούς της Τήνου ή τους καθολικούς της Αθήνας ή οπουδήποτε αλλού.

Θα θέλαμε μέσα σ' αυτήν την Βουλή να ακουστούν νέοι άνθρωποι των δεκαοκτώ ετών. Να ισχύει το δικαίωμα του «εκλέγεσθαι», όπως σε μια σειρά άλλες ευρωπαϊκές χώρες, από τα δεκαοκτώ. Εικόνα που έχω δει μέσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ακούγοντας νεαρούς και νεαρές ευρωβουλευτίνες από την Ιρλανδία, από τις Σκανδιναβικές χώρες να φέρνουν τα άγχη και τα προβλήματα της νέας γενιάς.

Μπορούν να γίνουν όμορφα πράγματα στην χώρα μας. Και αν για τη Νέα Δημοκρατία είναι μία εβδομάδα μεγάλης ήττας, αν για τον δικομματισμό και την συναίνεση είναι μία εβδομάδα μεγάλης ήττας, θέλω να πω ότι για τα κινήματα και για όσους ελπίζουν σε μία άλλη πορεία της Χώρας μας, είναι μέρες μεγάλης νίκης και τους καλώ και από εδώ να το γιορτάσουμε την επόμενη εβδομάδα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Αλαβάνο.

Ο Βουλευτής κ. Μαυρούδης Βορίδης ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό. Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού, κ. Καρατζαφέρης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗΣ (Πρόεδρος του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού): Κύριε Πρωθυπουργέ, σας άκουσα με ιδιαίτερη προσοχή και αν θα μπορούσα να αποκρυπτογραφήσω τον τρόπο με τον οποίο μιλήσατε, έχετε, θα έλεγα, ένα ιδιαίτερο άγχος. Δεν έχωρα βέβαια αν αυτό το άγχος είναι για το γόντρο του Συντάγματος ή είναι για το γόντρο εκείνου που αποφάσισε την Αναθεώρηση η οποία δεν τραβάει. Εν πάσῃ περιπτώσει εγείρονται κάποια σημαντικά ερωτήματα. Δεν έχω καμμία διάθεση στείρας αντιπολίτευσης. Θέλω όμως να δούμε το πράγμα σε όλες του τις διαστάσεις.

Κάνουμε μία αναθεώρηση. Έχετε δει σε πόσα πράγματα σκοντάφτει -απ' αυτό που εσείς ο ίδιος πρώτος είδατε στις 13 Δεκεμβρίου- με αυτό που λέγεται Ευρωπαϊκή Συνθήκη -το «ανθυποσύνταγμα»- έχετε δει, πράγματι, σε πόσα σημεία σκοντάφτει με το νέο Σύνταγμα που θέλετε να ψηφίσουμε; Κάνετε την Αναθεώρηση και αύριο το πρώιμο έρχεται αυτό το Σύνταγμα και υπερτερεί αυτών των πραγμάτων που εδώ θα ψηφίσουμε. Τι θα γίνει; Όσοι έχουμε υπάρχει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωρίζουμε ότι είναι ξεκάθαρη η θέση ότι υπερισχύουν οι «νόρμες», όχι καν το Ευρωπαϊκό «Σύνταγμα» του Ελληνικού Συντάγματος και των ελληνικών νόμων. Υπερισχύουν. Τι θα γίνει σ' αυτήν τη σύγκρουση. Ξέρετε τι θα γίνει;

Πρώτον, θα αναγκαστείτε να πάτε σε αναθεώρηση. Και επειδή η αναθεώρηση δεν μπορεί να γίνει μέσα σε μία πενταετία, γιατί σας δεσμεύει η Αριστερά και το ομολόγησε ευθέως και προς τιμή της, θα πηγαίνουμε σε αλλεπάλληλα ευρωπαϊκά δικαστήρια και θα δικάζομαστε και θα πληρώνουμε πρόστιμα. Πείτε στον κ. Αλογοσκούφη να ετοιμάσει ένα γερό πουγκί για τα πρόστιμα. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Είναι ένα θέμα τεράστιο. Το αντιμετωπίζετε; Δεν μπορείτε να αγνοείτε βεβαίως ότι έρχονται σε σύγκρουση πολλά πράγματα.

Σπεύσατε, μάλιστα, το Δεκέμβριο να πείτε ότι η χώρα μας θα είναι η πρώτη η οποία θα το ψηφίσει μέσα από το Κοινοβούλιο, δηλαδή στους «τέσσερις στενούς τοίχους» και όχι «εις την ελευθέραν βούληση του Ελληνικού Λαού». Και το είπατε όχι μόνο, βεβαίως, εσείς, αλλά και όλοι οι Ευρωπαίοι ήγετες. Μετά από το κάζο που πάθατε από τους λαούς της Γαλλίας και της Ολλανδίας, είπατε ότι θα το περάσετε μέσα από το Κοινοβούλιο. Συνωμοτικά, δηλαδή, με άλλα λόγια.

Ποιος επιτέλους είναι ο κυρίαρχος σ' αυτό τον Τόπο; Μήπως είναι αυτός που λέει το Σύνταγμά μας, ο Λαός; Όχι, δεν είναι ο λαός, κύριε Πρωθυπουργέ. Δεν είναι «λαός», ο κ. Μπαρόζο. Δεν ψήφισε ο λαός τον κ. Μπαρόζο, ο οποίος εν πάσῃ περιπτώσει, αυτός και οι συν αυτόν ευθύνονται για το 70% και πλέον των νόμων που διέπουν τη ζωή αυτού του λαού, ο οποίος καθοδηγείται και κυβερνιέται χωρίς τη δική του συμμετοχή.

Κύριε Πρωθυπουργέ, σας το έχω ξαναπεί. Τριάμισι χρόνια στο Ευρωκοινοβούλιο και εάν θέλετε, με συνοδό την ιδιότητα του ρεπόρτερ, έψαξα να βρω ποιοι είναι αυτοί επιτέλους που ετοιμάζουν όλες αυτές τις «νόρμες». Δεν τους βρήκα. Κανείς δεν τους ξέρει. Ρώθησα τον Πρόεδρο Μπόντε, ο οποίος είναι από την πρώτη μέρα που ίδρυθηκε στο Ευρωκοινοβούλιο, πρώην κομμουνιστής, Αριστερός της Δανίας, Πρόεδρος της Κοινοβούλευτικής Ομάδας της οποίας είχα την τιμή να είμαι Αντιπρόεδρος. Μου είπε: «Δεν τους ξέρω». Πού εδρεύουν; «Δεν τους ξέρω». Πού πιστεύουν; «Δεν ξέρω». Και αυτοί, λοιπόν, που κανείς δεν ξέρει ποιοι είναι -ρωτήστε τη δική σας ομάδα να σας πει εάν τους έχει βρει- νομιθετούν ερήμην του ελληνικού λαού αλλά και κάθε άλλου ευρωπαϊκού λαού. Αυτή είναι μια πραγματικότητα.

Λέω, λοιπόν, αυτό το οποίο σήμερα καλούμεθα να το καλωσορίσουμε και αύριο να το ψηφίσουμε, υπερτερεί επιτέλους όλων αυτών των διατάξεων που συγκρούονται μαζί του; Όχι, κύριε Πρωθυπουργέ. Άρα, λοιπόν, δεν ματαιοπονούμε; Αυτή είναι η μία διάσταση.

Η άλλη διάσταση είναι η εξής: Πόσο περιποιεί την πώς μας σε τριάντα δύο χρόνια τέσσερα Συντάγματα; Ένα κάθε οκτώ χρόνια; Το έχουμε κάνει «λαστέξ», ανάλογα με το πώς

εξυπηρετεί τον κάθε Πρωθυπουργό. Τον εξυπηρετεί έτσι, το κάνουμε έτσι. Τον εξυπηρετεί αλλιώς, το κάνουμε αλλιώς.

Και ποιος εξασφαλίζει στον ελληνικό λαό, κύριε Πρωθυπουργέ, όπως είναι το Σύνταγμα σήμερα ότι και ο επόμενος Πρωθυπουργός θα έχει το ήθος που έχετε, την ευπρέπεια που έχετε και τα οποία δεν θα σας τα αφαίρεσω εγώ βεβαίως και αύριο θα είναι έτσι στα πράγματα; Έχουμε ένα Σύνταγμα, όπου έχουμε μία «πρωθυπουργική δικτατορία». Ο ένας αποφασίζει. Με την κομματική πειθαρχία δεν υπάρχει καμμία δυνατότητα εξασφάλισης...

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Ε, όχι και πρωθυπουργική δικτατορία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗΣ (Πρόεδρος του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού): Σας παρακαλώ, κύριε Παυλίδη. Ψηφίστε μία φορά κόντρα σ' όλα αυτά που έφερε η Κυβέρνηση σας, εκτός εάν πιστεύετε ότι όλα είναι σωστά.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Ψήφισα. Και με σας ψήφισα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗΣ (Πρόεδρος του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού): Ωραία, εντάξει. Πείτε τα στον κ. Τατούλη αυτά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού)

Εν πάσῃ περιπτώσει, έχουμε την αρχή του ενός. Και λέω, λοιπόν, πάντα θα έχουμε ένα Πρωθυπουργό, ο οποίος δεν θα προκαλεί; Δεν μπορεί να μας τύχει κάτι άλλο; Ποια είναι η εξασφάλιση της ελληνικής πολιτείας;

Σας είπαμε, λοιπόν, να προχωρήσουμε, να το δούμε -τώρα βεβαίως ο λόγος ίσως είναι κενός, αλλά ας ακούγονται για τα Πρακτικά- και να επαναφέρουμε τις διατάξεις του Συντάγματος του 1975, για το οποίο είπατε πολύ καλούς λόγους. Το διο λέω και εγώ ότι υπήρχε, εάν θέλετε, ένα balance, μία συζύγια ανάμεσα στις εξουσίες.

Και εμείς κάνουμε ένα βήμα παραπέρα και λέμε να εκλέγεται απευθείας από το λαό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Γιατί στερούμε από το λαό αυτήν τη δυνατότητα να εκλέγει τον ανώτατο άρχοντα της χώρας; Μπορεί, δηλαδή, ο λαός να εκλέγει με κάποιες διαδικασίες τον πρόεδρο της Γ.Σ.Ε.Ε. και δεν μπορεί να εκλέγει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Γιατί του το στερούμε αυτό; Και γιατί να είναι προνόμιο της συναλλαγής των κομμάτων, ή αυτός ή ο άλλος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας;

Και εμείς σας κάνουμε και άλλη πρόταση. Όχι μόνο να επαναφέρουμε σε ισχύ τις εξουσίες του Προέδρου της Δημοκρατίας του 1975, αλλά να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις στην αναθεώρηση είτε σε πέντε χρόνια είτε τώρα -απ' ό,τι σας είπα για άλλη μία φορά η Αριστερά σάς έχει εγκλωβίσει και σας πάει πέντε χρόνια πίσω και θα πάω και σ' αυτό το θέμα μετά- για ένα συμβούλιο αριστων γύρω από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, που θα αποτελείται από τον Πρωθυπουργό, από τους Αρχηγούς των κομμάτων, από τον Πρόεδρο της Βουλής, από τον Αρχηγό των Ενόπλων Δυνάμεων, τον αρχαιότερο των πρυτάνων, τον αρχαιότερο των δικαστών και αυτό το συμβούλιο να μπορεί να παρεμβαίνει σε ύψιστης σημασίας εθνικά θέματα.

Και αυτό το συμβούλιο να είναι το εισιτηρικό όργανο προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για την ηγεσία της δικαιοσύνης. Γιατί η ηγεσία της δικαιοσύνης, όσο είναι κάτω από τη μπότα της εκτελεστικής εξουσίας, ουδέποτε θα γίνει ελεύθερη και αδέσμευτη.

Και παρακολούθησα τον παρακείμενο Υπουργό Δικαιοσύνης, ιδιαίτερα προσεκτικό σ' όλα, προχθές να παρεμβαίνει για μια δικαστική απόφαση, μ' έναν τρόπο που δεν αρμόζει. Κατ' αρχάς δεν έχει εξεταστεί η περίπτωση σε δεύτερο βαθμό. Διερωτώμαι: ο εφέτης που θα πάρει την υπόθεση, πώς θα πάει κόντρα εις την βούλησην του Υπουργού, η οποία είναι εμφανής με την παρέμβασή του;

Μπορεί να ήταν προκλητικός ο πρόεδρος πρωτοδικών. Είμαι έτοιμος να το ακούσω. Αλλά θα μπορούσα εγώ να σας βρω γι' αυτήν την περίπτωση, άλλες σαράντα όμοιες αποφάσεις άλλων - να σας στείλω, κύριε Υπουργέ - έξισου προκλητικές, αλλά και προκλητικότερες. Εκεί δεν μπήκατε στη μέση, δεν υπήρξε παρέμβασή σας.

Άρα, νομίζω ότι έτσι όπως είναι η δικαιοσύνη, με Υπουργό

Δικαιοσύνης τα πράγματα φθάνουν σε αδιέξοδο. Η δική μας η πρόταση, ήταν να καταργηθεί το Υπουργείο Δικαιοσύνης και να υπάρχει ο ανώτατος εισαγγελέας, όπως υπάρχει σε πάρα πολλές χώρες, και την πρωτοβουλία των νομοθετικών ρυθμίσεων να την έχει ένα άλλο Υπουργείο, συγγενές, ίσως το Υπουργείο Εσωτερικών. Σας θυμίζω ότι και η Αμερική δεν έχει Υπουργό Δικαιοσύνης. Επιψημένους στην μη εξάρτηση της δικαιοσύνης από την Εκτελεστική Εξουσία.

Κύριε Πρωθυπουργέ, είχατε πει, είχατε διακηρύξει ότι πρέπει ο Καταστατικός Χάρτης να μπορεί να υποδεχθεί τις εξελίξεις που προαναγγέλλει ο 21ος αιώνας. Έτσι μας είχατε πει. Και μπράβο και σωστό είναι. Τρέχουμε στον 21ο αιώνα, πρέπει να προετοιμάσουμε έναν Καταστατικό Χάρτη, να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα πράγματα. Αυτό είναι το σωστό.

Δηλαδή, με αυτά που σας είπε η Αριστερά ότι θα ψηφίσει, μ' αυτά αλλάζει ο Καταστατικός Χάρτης για να υποδεχθούμε τον 21ο αιώνα; Δεν καταλαβαίνετε ότι ακυρώνετε τη βούληση σας, τη σκέψη σας, τη θέση σας να κάνουμε ένα βήμα εμπρός; Και μήπως κάνουμε ένα βήμα πίσω, πηγαίνοντας πέντε χρόνια πίσω αυτές τις αλλαγές, τις οποίες θα μπορέσουν να καταστήσουν το Σύνταγμά μας, εκείνο το εφαλτήριο για την υποδοχή του 21ου αιώνα;

Ακούσατε τι σας είπαν ότι θα ψηφίσουν. Τι απ' αυτά είναι εφαλτήριο για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις του αιώνα που έρχεται; Γιατί, λοιπόν, προσπαθούμε να εγκλωβιστούμε σε μια λογική ότι «ας περάσει σήμερα, αυτό, για να μην ευτελίσουμε την παρουσία μας και από κει πέρα βλέπουμε τι θα κάνουμε»;

Επιψημά σ' αυτό, κύριε Πρωθυπουργέ. Η Αριστερά σας το είπε ευθέως: θα ψηφίσουμε κάποια πράγματα, για να πάμε τα ουσιώδη πίσω. Τα ουσιώδη, που θα μπορούσαν να είναι ένα βήμα εμπρός, δεν θα περάσουν, κύριε Πρωθυπουργέ. Και σ' αυτό βεβαίως διευκόλυνε τα μάλα και το Π.Α.Σ.Ο.Κ., το οποίο εμφανώς για λόγους εσωτερικών ισορροπιών δεν είναι σήμερα στην Αίθουσα.

Δεν χωράει καμία αμφιβολία ότι η εφαρμογή του Αναθεωρημένου Συντάγματος, θα μας κάνει τη ζωή ποδήλατο. Και το ποδήλατο είναι και κοπιαστικό, ενίστε και επικίνδυνο για κάποιους.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού)

Πρέπει να δούμε πολλά πράγματα επ' ευκαιρία της συζητήσεως του Συντάγματος, πράγματα, τα οποία θα μπορούσαν να βοηθήσουν να πάμε ένα βήμα μπρος. Το Σύνταγμα είναι υπόθεση όλου του λαού, όλων των κομμάτων, όλης της κοινωνίας.

Όμως, κακά τα ψέματα, το κακόν του Π.Α.Σ.Ο.Κ. είχε ένα καλό – ουδέν κακόν αμιγές καλού – ότι αναγκάζεστε τώρα, να κάνετε κάποια βήματα προσαρμοσμένα και στις ανάγκες των άλλων κομμάτων. Το είπατε ότι θα προσαρμόσουμε τη λογική μας. Εάν το Π.Α.Σ.Ο.Κ. είχε μείνει μέσα την προηγούμενη φορά και είχε περάσει με εκατόν ογδόντα ψήφους την Αναθεώρηση, σήμερα δεν θα είχατε ανάγκη κανέναν και θα προσαρμόζατε το Σύνταγμα με τις εκατόν πενήντα μία στα μέτρα που θα θέλατε.

Έκανε ένα καλό το Π.Α.Σ.Ο.Κ. με την αποχώρησή του. Το καλό που έκανε το Π.Α.Σ.Ο.Κ. με την αποχώρησή του ήταν ότι όλες πέρασαν με λιγότερες από εκατόν ογδόντα, όπου σήμερα χρειάζονται οι εκατόν ογδόντα. Εάν είχαν περάσει στη συντακτική με εκατόν ογδόντα, σήμερα θα ήσαστε με τα χέρια στις τσέπες και θα λέγατε «λέγετε ότι θέλετε εσείς τα μικρά κόμματα, έχουμε τις εκατόν πενήντα μία, προσαρμόζουμε την Αναθεώρηση εκεί που γουστάρουμε». Τα πράγματα, λοιπόν, να λέγονται όπως ακριβώς έχουν.

Υπήρξε μια επιπολαίστητη το 2001, της οποίας το μισό βάρος το φέρεται και εσείς, κύριε Πρωθυπουργέ, όπως το άλλο μισό το φέρει το Π.Α.Σ.Ο.Κ. Τότε, εγώ είχα ψηφίσει «όχι» σ' όλα, κάτω από την αρχή ότι δεν είναι «λαστέξ» το Σύνταγμα, για να το αλλάζουμε κάθε ημέρα.

Ψηφίσατε τότε το ασυμβίβαστο. Ήρθατε σήμερα και το μαζεύετε. Δεν είναι επιπολαίστητη; Ψηφίσατε τότε το «Βασικό Μέτοχο» από κοινού. Θυμάμαι εδώ τον Βενιζέλο και τον Βαρβιτσιώτη, τα δύο B, να συνομολογούν απολύτως και σήμερα το

μαζεύετε. Είναι «η ευθύνη των Υπουργών» και σήμερα την ξαναμαζεύουμε.

Και αυτό δεν συμβαίνει μόνο στο Σύνταγμα, που εάν θέλετε, είναι το σοβαρότερο στοιχείο της δημοκρατίας, αλλά και στους νόμους. Φέρνετε νόμους, κύριε Πρωθυπουργέ, των οποίων τα άρθρα έχουν φρεσκοψηφιστεί στη Βουλή, και αλλάζετε τα άρθρα που είχαν ψηφιστεί πριν από τρεις ή τέσσερις μήνες και ιδιαίτερα του Υπουργείου Οικονομικών. Αυτό, λοιπόν, δεν δείχνει μια επιπολαίστητη; Δεν πρέπει να προστατεύουμε τον πολίτη από αυτήν την επιπολαίστητη;

Ελάτε, λοιπόν, να βάλουμε μέσα στο Σύνταγμα ότι νόμος που ψηφίζεται, ισχύει για ένα ελάχιστο τουλάχιστον συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, για δύο ή τρία χρόνια. Δεν μπορεί να ισχύει για δύο ή τρεις εβδομάδες. Μου θυμίζει τότε τον αναγκαστικό νόμο του Παπαδόπουλου για το διαζύγιο του, που διήρκησε σαράντα οκτώ ώρες, ώσπου να χωρίσει τη γυναίκα του και να πάρει τη Δέσποινα. Αυτό μου θυμίζει. Έρχονται νόμοι εδώ, τους ψηφίζουμε και σε τρεις μήνες άντε πάλι να αλλάζουμε τους νόμους. Ελάτε, λοιπόν, να βάλουμε χρονικό ορίζοντα, για γίνεται πιο υπεύθυνος ο οποιοσδήποτε Υπουργός.

Και ακόμα, ανοίγει μία νέα διαδικασία, σκέψη και ιστορία. Κύριε Πρωθυπουργέ, να μαζεύουμε όλα τα νομοσχέδια, να τα συζητάμε και να τα ψηφίζουμε μια συγκεκριμένη ημέρα του μηνός, την πρώτη Πέμπτη του μηνός, και όλα με ονομαστική ψηφοφορία. Δεν μπορεί να γίνεται αυτό κάθε ημέρα, αλλά μία ημέρα μπορεί να γίνει και βάλτε η ισχύς του νόμου, να μπορεί να εναλλάσσεται αναλόγως των ψήφων. Ένας νόμος που πέρασε με εκατόν εξήντα τέσσερις ψήφους, για να αλλάξει, να θέλει εκατόν εξήντα πέντε ψήφους και να μην αλλάξει εύκολα με τους εκατόν πενήντα δύο. Εκεί θα υπάρξει στεπεύθυνότητα, εκεί θα υπάρξει πράγματι σεβασμός της πλειοψηφίας.

Ελάτε να αλλάξουμε λίγο τη δομή του κράτους, να προχωρήσουμε ένα βήμα προς τα εμπρός. Εμείς προτείνουμε είκοσι περιφέρειες, υπερνομαρχίες, κατάρρηση, βεβαίωση, του δοτού βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκλογή του υπερνομαρχή ή περιφερειάρχη –δεν μας ενδιαφέρει πώς θα τον πείτε- ανακατανομή των εδρών. Στις είκοσι αυτές περιφέρειες, να υπάρχουν δώδεκα Βουλευτές, σε όλες τις περιφέρειες, έστω και εάν είναι η Αθήνα με τόσο πληθυσμό, για να υπάρξει αποκέντρωση.

Η πρότασή μας, κύριε Πρωθυπουργέ, λέει αφαίρεση σαράντα εδρών από το Κοινοβούλιο και αυτές οι σαράντα έδρες να γίνουν Σώμα Γερουσίας, για να φέρουμε, εάν θέλετε, ένα ισοζύγιο δημοκρατίας. Γιατί, όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, είναι το αποφασίζομεν και διατάσσομεν του ενός και η ακολουθία αυτού που ο δημοσιογράφοι, αλλά και ο πολιτικός κόσμος λέει «μαντρί».

Ελάτε, λοιπόν, να κάνουμε ένα δεύτερο νέο νομοθετικό Σώμα. Θα αφαιρέσουμε σαράντα έδρες από το Κοινοβούλιο και θα κάνουμε ένα νομοθετικό σώμα. Κάθε περιφέρεια να έχει δύο γερουσιαστές. Να έχουν, δηλαδή, είκοσι περιφέρειες από δώδεκα Βουλευτές. Ήτοι διακόσιους σαράντα συν είκοσι επικρατείας εκ των οποίων Βουλευτών το 50% να είναι από τον Απόδημο Ελληνισμό. Σαράντα οι γερουσιαστές δύο από κάθε περιφέρεια. Αυτή είναι η δική μας πρόταση. Δημοκρατία μέχρι το τελευταίο κύτταρο. Πρέπει να υπάρχει δυνατότητα της ελεύθερης έκφρασης και όχι ο δοτός περιφερειάρχης, τον οποίο βάλαμε καπέλο στον νομάρχη και ο οποίος ελέγχει το παραδάκι, έχει το χρήμα, τα προγράμματα και ο νομάρχης είναι μόνο για τις τελετές. Δεν κάνει τίποτε άλλο. Αυτά τα κάναμε πριν από μερικά χρόνια, τώρα έχουμε τη δύναμη να τα αλλάξουμε; Έχουμε τη δύναμη να εμπιστευθούμε το ένστικτο του λαού;

Ελάτε να προχωρήσουμε σε θέσπιση των δημοψηφισμάτων, κύριε Πρωθυπουργέ, σε σταθερές ημερομηνίες και τα κορυφαία θέματα τα συζητάμε εκεί. Έθεσε θέμα ο κ. Αλαβάνος για τη σχέση της κράτους και της Εκκλησίας. Πολύ ωραία, φέρτε το σε δημοψηφισμά, για να απαντήσει ο λαός. Και εάν η άποψη του κ. Αλαβάνου πλειοψηφήσει, μπράβο που πλειοψηφήσε. Όμως, πολύ φοβούμαστε ότι η άποψη σε τέτοια θέματα, τα οποία πολυχρησιμοποιούνται, θα είναι σφραγίδη αρνητική.

Βεβαίως, κύριε Πρωθυπουργέ, δεν σας λέω να φέρουμε σε δημοψηφισμά, εάν πρέπει οι χασισοπότες ή οι χασισολάγοι να

κάνουν πάρτι μέσα στα πανεπιστήμια και να καταστρέφουν τα πανεπιστήμια. Οι χασισολάγνοι πήγαν προχθές στη Γεωπονική Σχολή, έκαναν ένα πάρτι μέσα και τα έσπασαν.

Ποιος θα τα πληρώσει; Πείτε μου, κύριε Πρωθυπουργέ, ποιος θα τα πληρώσει; Ο πρόεδρος της ομάδας που έκανε το πάρτι; Ο πρύτανης; Θα πληρώσει ο ελληνικός λαός; Γιατί να πληρώσει ο ελληνικός λαός; Τι έφταξε ο ελληνικός λαός να πληρώσει το πάρτι που έκαναν οι χασισολάγνοι; Κάποιες αλήθειες, λοιπόν, πρέπει να ακούγονται. Να δομήσουμε ένα κράτος δημοκρατικότερο, πιο φιλελύθερο, αλλά και πιο πειθαρχημένο. Γιατί πολύ φοβούμαι ότι σήμερα αυτό που υπάρχει, δεν είναι ούτε δομημένο, ούτε πειθαρχημένο.

Πάω στο άρθρο 16. Δεν μπορώ να καταλάβω, η Αριστερά δεν αντιλαμβάνεται ότι τα ιδιωτικά πανεπιστήμια εξόχως και πρωτεύοντος εξυπηρετούν τους φτωχούς; Στο ελληνικό πανεπιστήμιο, ποιος θα πάει; Θα πάει ο γιος του κατέχοντος. Ο γιος του κατέχοντος, όμως, έχει τα λεσφάκια να πάρει και δύο καθηγητές στο σπίτι, να κάνει και δύο φροντιστρία και να έρθει σε πλεονεκτική θέση απέναντι στο παιδί του Περάματος. Έτσι, λοιπόν, του παίρνει τη θέση στο δημόσιο πανεπιστήμιο σήμερα που δεν υπάρχει ιδιωτικό. Εάν, λοιπόν, πάει στο ιδιωτικό πανεπιστήμιο, το πλουσιότατο παιδί θα μείνει μία ελεύθερη θέση για το παιδί του Περάματος. Και να ακούσει και η Κυβέρνηση -και βεβαίως έχω την αίσθηση ότι υπάρχει ευήκοον ους για την πρότασή μας από τον κύριο Υπουργό Εθνικής Παιδείας- ότι το 15% των εδρών μπορεί να δίνονται στην πολιτεία, για να μοιράζονται σε πολύτεκνες οικογένειες, σε φτωχές οικογένειες, σε ανήμπορες οικογένειες. Αυτή είναι η δική μας πρόταση. Ποια παιδεία έχουμε σήμερα και απευθύνομαι στην Αριστερά. Ποια παιδεία έχουμε σήμερα;

Σας λέω, λοιπόν, πανεπιστήμιο της Σαγκάης, έρευνα. Αξιολόγηση πανεπιστημάνων. Ήνωμένες Πολιτείες, Βρετανία, Ιαπωνία, Καναδάς, Ελβετία. Η Ελλάδα στη δέκατη πέμπτη θέση ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΟΝΕ. Ουραγός. Πανεπιστήμια Αθηνών. Στην τρίτη εκατοντάδα. Στην τρίτη εκατοντάδα το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στην τέταρτη εκατοντάδα. Πολυτεχνείο. Εκτός των πεντακοσίων καλυτέρων ιδρυμάτων σ' όλο τον κόσμο. Αυτά θα κρατήσουμε; Ιδρύματα ουραγούς;

Θα σας πω και το τραγελαφικό, κύριε Πρωθυπουργέ. Ο απόφοιτος Οξφόρδης, αυτός ο οποίος βγαίνει από εκεί με άριστα, με Α.Α., για να μπορέσει να θεωρήσει το διπλωμά του σ' αυτό το Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ή πώς το λέτε τώρα, πηγαίνει να το αξιολογήσει ο βοηθός καθηγητή, γιατί ο καθηγητής δεν πηγαίνει ποτέ. Ο βοηθός θα αξιολογήσει αυτόν που ήρθε από την Οξφόρδη με Α.Α.. Αυτά συμβαίνουν σήμερα. Είναι σοβαρά πράγματα; Μπορούμε να εξακολουθήσουμε να έχουμε το λαό σ' αυτές τις δουλειές; Να στέλνουμε σαράντα χιλιάδες παιδιά στο εξωτερικό και να φεύγει χρήμα χρήσιμο; Γιατί αυτά τα χρήματα -για να καταλάβει επιτέλους η Αριστερά- που διώχνουμε -και το λέω εντός εισαγωγικών- συνάλλαγμα, θα μπορούσαμε να τα έχουμε, για να αξιοποιήσουμε σε φτωχότερα στρώματα, για να μπορέσουμε να τα δώσουμε για συντάξεις. Σαράντα χιλιάδες παιδιά κάθε χρόνο στο εξωτερικό, γιατί εσείς θέλατε να έχετε τον έλεγχο των πανεπιστημάνων. Επειδή χάσατε τον έλεγχο των ναυτικών στα καράβια, επειδή χάσατε τον έλεγχο των οικοδόμων στις οικοδομές από την είσοδο των λαθρομεταναστών κι έχετε μόνο τα παιδιά εκείνα στα πανεπιστήμια τα οποία χρησιμοποιείτε ως πραιτοριανούς του συστήματος, περί αυτού πρόκειται.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού)

Ε, όχι λοιπόν, δουλεία στη νεολαία, επειδή θέλετε εσείς να έχετε κομματικούς πραιτοριανούς, γιατί περί αυτού πρόκειται.

Κύριε Πρωθυπουργέ, το Σύνταγμα πρέπει να προστατεύει κατά τη δική μας αντίληψη τέσσερις αξίες: Την ταυτότητα του εθνικού κράτους που τείνουμε να τη χάσουμε. Την κοινωνική συνοχή, για την οποία μίλησε και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Έχει ανοίξει πολύ η φαλίδα. Την ελευθερία επιλογής του κάθε πολίτη, την οποία στερούμε σήμερα τουλάχιστον από τα πανεπιστήμια. Το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Με όλα αυτά, κύριε Πρωθυπουργέ, σας καλώ να ξεκινήσετε

από αύριο μία συζήτηση για την Αναθεώρηση που θα γίνει σε πέντε χρόνια. Να ωριμάσουν νέες σκέψεις, φρέσκιες σκέψεις. Γιατί αυτό το οποίο γίνεται τώρα, δεν είναι Αναθεώρηση. Είναι εντός εισαγωγικών Αναθεώρηση, μόνο και μόνο για το γόντρο του Πρωθυπουργού και όχι για το γόντρο του Συντάγματος.

Πίστευα, κύριε Πρωθυπουργέ, έστω και την υστάτη στιγμή, ότι θα βάζετε πάνω από όλα το γόντρο των θεσμών. Βάλατε, όμως, το γόντρο της δικής σας παρουσίας. Εντέλει, εμείς ο Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός, εάν και διαφωνούμε μ' αυτό το πράγμα που πάει να βγει, ως Αναθεώρηση, θα κάτσουμε με πολύ περίσκεψη να ακούσουμε τις τροποποιήσεις σας και να τοποθετηθούμε την ημέρα που πρέπει.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Καρατζαφέρη.

Το λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, κ. Χαλβατζής.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΛΒΑΤΖΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ξεκινώντας, θα θέλαμε να θέσουμε κάποια ερωτήματα τα οποία απαιτούν σαφείς και συγκεκριμένες απαντήσεις.

Πρώτον, χρειάζεται αναθεώρηση το Σύνταγμα; Δεύτερον, μπορεί η εργατική τάξη, τα πλατιά λαϊκά στρώματα, να περιμένουν κάτι θετικό προς όφελος της πλειοψηφίας του λαού από την Αναθεώρηση; Τρίτον, ποια η σχέση της Αναθεώρησης, με την ανάγκη προσαρμογών της χώρας στη νέα κατάσταση στους διεθνείς ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς και ενώσεις, την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΝΑΤΟ, στη νέα πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί; Τέταρτον, ποιες είναι οι ανάγκες ανάπροσαρμογών, για την καλύτερη λειτουργία του αστικού κράτους και γενικότερα του συστήματος, στις νέες συνθήκες της πλήρους εμπορευματοποίησης, ιδιωτικοποίησης κοινωνικών αγαθών όπως είναι η παιδεία, η υγεία, η πρόνοια, η κοινωνική ασφάλιση;

Τα ερωτήματα αυτά τα θέτουμε γιατί από τον εισιγητή της Πλειοψηφίας, υπογραμμίστηκαν εππά σημεία των βασικών θέσεων της Νέας Δημοκρατίας, όπου με όμορφες διατυπώσεις, κρύβεται μια πολύ σκληρή πραγματικότητα και πολιτική, την οποία εμείς θέλουμε να σχολιάσουμε.

Έγινε αναφορά στην παιδεία, έγινε αναφορά στην ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, έγινε αναφορά στο περιβάλλον, το περιβάλλον το οποίο ακρωτηριάζεται καθημερινά. Οι ελεύθεροι χώροι λόγου χάρη, παραδίδονται στο μεγάλο κεφάλαιο και τα σημεντοποιούνται.

Το άρθρο 24 και η αναθεώρησή του αλλά και χωρίς την αναθεώρησή του, παραδίδει δάση και δασικές εκτάσεις στις μεγάλες επιχειρηματικές δραστηριότητες, στους λεγόμενους επενδυτές.

Η συνταγματική Αναθεώρηση έλειπε, γιατί η χώρα μας είναι η μόνη χώρα στην Ευρώπη που δεν έχει Εθνικό Κτηματολόγιο, που δεν έχει Εθνικό Δασολόγιο;

Το 1996, κάηκε η Πεντέλη και η επίσημη απόφαση ήταν να αναδασωθεί το 60% των καμένων. Εμπόδιζε η έλλειψη Συνταγματικής Αναθεώρησης γι' αυτό; Ας λέμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Τόνισε ο εισιγητής της Πλειοψηφίας διάφορα για τη διαφάνεια, για το συλλογικό συμφέρον. Μήλησε και ο Πρωθυπουργός για δημοκρατία και ισότητα. Ένα δυο παραδείγματα μόνο να πούμε. Η δημοκρατία είναι ανύπαρκτη στα εργοστάσια και στους τόπους δουλειάς, όταν κλείνει η πύλη του εργοστασίου. Δημοκρατία δεν υπάρχει σε πάρα πολλούς τόπους δουλειάς. Οι απολύσεις για συνδικαλιστική δράση, οι απολύσεις εγκύων γυναικών, είναι μια πραγματικότητα σημερινή. Η ανασφάλιση εργασίας, εφαρμόζεται και στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα. Η κατάργηση του οκτάρου της σταθερής και μόνιμης εργασίας, απλώνεται παντού και όλοι γνωρίζουμε ότι χύθηκε πάρα πολύ αίμα για το οκτάρο, για την κοινωνική ασφάλιση, για τις συλλογικές συμβάσεις. Οι ελαστικές σχέσεις εργασίας διευρύνονται.

Λοιπόν; Μπορεί η Νέα Δημοκρατία, μπορεί και το Π.Α.Σ.Ο.Κ., να ομιλούν για συλλογικό συμφέρον; Μπορεί να μιλούμε έτσι με

ευκολία για δημοκρατία και ισότητα; Και φυσικά επειδή αναφέρθηκε πάρα πολύ η λέξη «συναίνεση», θέλουμε να σας δηλώσουμε ότι δεν μπορεί να έχετε τη συναίνεσή μας, όπως δεν την είχατε μέχρι σήμερα. Όχι συναίνεση, αλλά σύγκρουση, ρήξη μ' αυτήν την πολιτική, μ' αυτά τα οποία σήμερα εφαρμόζονται.

Θέλουμε να σχολιάσουμε τη θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., την αποχώρησή του από τη σημερινή συζήτηση. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. όπως και όλες οι πολιτικές δυνάμεις, έχουν συγκεκριμένες θέσεις, έχουν προτάσεις. Όλοι έχουμε τοποθετηθεί για τις υπό αναθεώρηση διατάξεις. Και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει πολύ συγκεκριμένες προτάσεις, το να υποστηρίζει ότι πρέπει να ξεκινήσουμε από την αρχή, δεν έχει απολύτως κανένα νόημα. Είναι μια επιχείρηση αποπροσαντολισμού. Είναι επιχειρήματα μετέωρα τα οποία δεν στέκουν στην πραγματικότητα.

Θέλουμε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, να απαντήσουμε στο ερώτημα αν χρειάζεται Αναθεώρηση. Από την αρχή έχουμε πει ότι χρειάζεται Αναθεώρηση το Σύνταγμα. Χρειάζεται όμως Αναθεώρηση σε εντελώς διαφορετική κατεύθυνση απ' αυτήν που εισήγεται η Νέα Δημοκρατία αλλά και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει διατυπώσει αντίστοιχες προτάσεις.

Εμείς λέμε ότι το κριτήριο των αλλαγών στο Σύνταγμα, δεν μπορεί να είναι η κυριαρχία της ανταγωνιστικότητας και τα κέρδη των επιχειρήσεων. Διότι περί αυτού πρόκειται για αρκετές από τις αναθεωρούμενες διατάξεις.

Λέγεται ότι με την Αναθεώρηση του Συντάγματος, ενισχύεται η δημοκρατία, οι ελευθερίες, τα κοινωνικά δικαιώματα. Πολλά είναι όμορφα λόγια. Στην πράξη δεν έχουμε καμμιά τέτοια κατεύθυνση, κανένα τέτοιο βήμα.

Ακούγεται πολύ συχνά, ιδιάτερα από τη Νέα Δημοκρατία -τα ίδια έλεγε και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. όταν ήταν στην κυβέρνηση- ότι η Αναθεώρηση του Συντάγματος, είναι μια κορυφαία διαδικασία και ότι πρέπει να σεβόμαστε τους θεσμούς. Θέλουμε να σχολιάσουμε και αυτές τις τοποθετήσεις. Για μας κατ' αρχάς κορυφαία διαδικασία είναι ότι συμφέρει την εργατική τάξη και τα πλατιά λαϊκά στρώματα και όχι βέβαια ότι συμφέρει το μεγάλο κεφάλαιο. Γιατί και εδώ έχουμε συγκεκριμένα συμφέροντα, τα οποία επιδιώκουν να επενδύσουν στην παιδεία, στην υγεία, στην πρόνοια και να αναπτύξουν παραπέρα τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Και, βεβαίως, τα πανεπιστήμια να εξαρτώνται πλήρως από μεγάλους επιχειρηματικούς καπιταλιστικούς ομίλους. Ομοίως θέλουν και ελεύθερα τα δάση και δεν θέλουν κανένα εμπόδιο, είτε αυτό λέγεται Δασική Υπηρεσία, είτε λέγεται Συμβούλιο της Επικρατείας, είτε λέγεται Αρχαιολογική Υπηρεσία.

Γίνεται λόγος για τους θεσμούς. Όσοι επικαλούνται σεβασμό στους θεσμούς, με πολύ μεγάλη ευκολία τους παραβιάζουν και αν θέλετε τους τσαλαπατούν. Αυτό έγινε κατά την περίοδο των βάρβαρων βομβαρδισμών του NATO, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των Ηνωμένων Πολιτειών, δίπλα στη Γιουγκοσλαβία. Από το ελληνικό έδαφος, από τον εναέριο χώρο, από τα θαλάσσια ύδατα, πέρασαν αεροπλάνα, τρένα, καράβια και μετέφεραν οπλισμό ή προσέφεραν όλες τις υπηρεσίες, για να καθυποτάξουν, να διαλύσουν, να δολοφονήσουν τον γιουγκοσλαβικό λαό. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Γίνεται λόγος με πολύ μεγάλη ευκολία για τη λαϊκή κυριαρχία. Ωστόσο μέχρι σήμερα και τη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑ.ΣΟ.Κ., δεν καθιερώνουν την απλή αναλογική. Δεν χρειάζονται πολύ μεγάλα πράγματα. Μια απλή διατύπωση. Και όμως δεν συμφέρει και γι' αυτό δεν καθιερώνεται.

Εμείς λέμε -και σχολιάστηκε μερικές φορές από κάποιους και μ' έναν τρόπο σαν να έπεφταν από τα σύννεφα- υποστηρίζουμε και στηρίζουμε το σύνθημα ότι «Νόμος είναι το δίκιο του εργάτη» και μας λένε: «Τι είναι αυτό?». Ναι, λέμε ότι υπάρχουν νόμοι οι οποίοι είναι αντεργατικοί, είναι αντιλαϊκοί και εμείς καλούμε τους εργαζόμενους να αντιπαλέψουν, να διαμορφώσουν όρους, συνθήκες και προϋποθέσεις, για να μην εφαρμόζονται αντιλαϊκοί νόμοι, να ακυρώνονται στην πράξη και όταν υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, να περάσουν και μέσα από το Σύνταγμα.

Μιλάμε για θεσμούς και μιλάμε για δημοκρατία. Βρισκόμαστε σε μια εποχή, όπου όλα τα Συντάγματα κινούνται όλο και σε πιο συντηρητική και αντιδραστική κατεύθυνση. Με διαφορετικούς

συσχετισμούς μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο, διαμορφώθηκε το Διεθνές Δίκαιο, η Καταστατική Χάρτα του Ο.Η.Ε. και επειδή εμποδίζει έστω και ελάχιστα ιμπεριαλιστικές δυνάμεις των Η.Π.Α., της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διεισδύσουν, να επέμβουν, να ελέγχουν τις πλουτοπαραγωγικές πηγές διαφόρων χωρών, παραβιάζουν και τασαλαπατούν αυτούς τους θεσμούς. Οι πρόσφατες δραστηριότητες-επεμβάσεις των Αμερικάνων νατοϊκών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Ιράκ, στο Αφγανιστάν, στη Γιουγκοσλαβία και αλλού, επιβεβαιώνουν αυτήν την εκτίμησή μας. Έχουμε μπροστά μας την Ευρωσυνθήκη. Το Ευρωσύνταγμα δεν μπόρεσε να περάσει, υπάρχει η Ευρωσυνθήκη. Δεν έχει τίποτα θετικό, τίποτα προοδευτικό. Είναι ένα αντιδραστικότατο κείμενο και βεβαίως αυτό το κείμενο ούτε καν περνάει από δημοψηφίσματα, αλλά περνάει μέσα από τα Κοινοβούλια. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Γίνεται πολύ μεγάλη συζήτηση για τα θέματα, που σχετίζονται με το πόθεν έσχες, με τον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων. Στην Ελλάδα ζούμε, γνωρίζομαστε όλοι και γνωρίζομαστε με τα μικρά μας ονόματα. Το πόσα ξοδεύουν τα κόμματα τα κυβερνητικά στις εικονές, το γνωρίζουν οι πάντες, το γνωρίζουμε όλοι. Εμείς θέλουμε να το δηλώσουμε και από το Βήμα της Βουλής ότι δεν θα δεχτούμε αυτές τις κατευθύνσεις, αυτές τις τοποθετήσεις για τον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων. Σε ό,τι αφορά το κόμμα μας, εμείς θα συνεχίζουμε με το κουπόνι να μαζεύουμε δραχμή-δραχμή, ευρώ-ευρώ, για να στηρίζουμε τα οικονομικά του κόμματος. Δεν θέλουμε τα οικονομικά του κόμματος, να εξαρτώνται από την κρατική χρηματοδότηση και από οπουδήποτε αλλού. Θα συνεχίζουμε να μαζεύουμε ευρώ-ευρώ από τους φίλους και από τα μέλη του κόμματος και βεβαίως είναι και καταστατική υποχρέωση των μελών του κόμματος να δίνουν τη συνδρομή τους.

Και βεβαίως γίνεται μία -ας μου επιπραπτεί να πω- λαθροχειρία. Η μέχρι σήμερα διαδικασία ελέγχου που γίνεται από πολιτικά όργανα με συμμετοχή δικαστικών, γίνεται μία προσπάθεια να αλλάξει, να υπάρχουν μόνο δικαστές. Και βεβαίως η γηστία της δικαιοσύνης διορίζεται από την εκάστοτε κυβέρνηση και δικαστές -έχει από το παρελθόν η ιστορία- δυστυχώς υποτάσσονται. Υπάρχουν και οι εξαιρέσεις, πολλές εξαιρέσεις, από τον Πολιζωίδη και τον Τερτσέτη, μέχρι τον Μπούμη και τον Σαρτζετάκη και το Δελαπόρτα στην υπόθεση Λαμπτράκη και πρόσφατα, υπάρχουν δικαστές, οι οποίοι σηκώνουν το ανάστημά τους, ωστόσο εμείς δεν θεωρούμε ότι πρέπει να αλλάξει αυτή η διαδικασία.

Τέλος, θεωρούμε ότι με αφορμή την Αναθεώρηση του Συντάγματος, χρειάζονται αλλά δεν το επιτρέπουν οι συσχετισμοί, μέτρα για να κατοχυρωθεί στην πράξη η λαϊκή κυριαρχία, για να υπάρξουν ρυθμίσεις, οι οποίες θα ενισχύουν τα δημοκρατικά δικαιώματα του λαού και βεβαίως να ενισχύεται παραπέρα η εθνική ανεξαρτησία και να ανοίγει ο δρόμος για βαθύτερες αλλαγές, που έχει ανάγκη ο τόπος.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ο κ. Τραγάκης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τον Ιούνιο του 2006, με πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή, πήραμε την απόφαση να ανοίξουμε το διάλογο και να δρομολογήσουμε όλες τις προβλεπόμενες κοινοβουλευτικές διαδικασίες, ώστε η σημερινή Βουλή να είναι Αναθεωρητική. Με αυτήν την κίνησή μας, σηματοδοτήσαμε την έναρξη της διαδικασίας για την πραγματοποίηση σημαντικών θεσμικών μεταρρυθμίσεων σε συνταγματικό επίπεδο, μεταρρυθμίσεων, που υπαγορεύονται με επιτακτικό τρόπο από τις ανάγκες της νέας εποχής, από το διεθνές περιβάλλον, από τις απαιτήσεις της ίδιας της κοινωνίας.

Η απόφαση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, δεν είναι και δεν μπορεί να είναι μια ευκαιριακή επιλογή μικροπολιτικής σκοπομότητας. Δεν είναι υπόθεση ούτε ενός κόμματος ούτε μιας κυβέρνησης. Η συνταγματική Αναθεώρηση συνιστά την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία. Αποτελεί σημείο αναφοράς για τη λειτουργία της ελληνικής πολιτείας, για τη λειτουργία των πολιτειακών δομών, για τη λειτουργία των θεσμών και

του πολιτεύματος.

Ουσιαστικά, το Σύνταγμα απαιτεί τη συναίνεση, τη συνεννόηση, τη σύνθεση. Αναθέτει την ευθύνη της Αναθεώρησης σε όλους. Υπαγορεύει τη θετική και δημιουργική συμμετοχή. Με βάση αυτήν την πεποίθηση ξεκινήσαμε τις διαδικασίες για τη νέα συνταγματική Αναθεώρηση υπογραμμίζοντας με τον πιο εμφατικό τρόπο τη θέληση μας για συμπόρευση με όλες τις πολιτικές δυνάμεις του τόπου, μακριά από δογματισμούς, από ιδεοληψίες, από εφήμερες σκοπιμότητες, με μοναδικό γνώμονα την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων που είναι μπροστά μας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν όλες τις Ελληνίδες και όλους τους Έλληνες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βλέποντας τα άδεια έδρανα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης λυπάμαι ιδιαίτερα διότι για μία ακόμη φορά η ηγεσία της με τις επιπόλαιες επιλογές της στέλνει στην ελληνική κοινωνία το μήνυμα της απόλυτης ανευθυνότητας και αποφάσισε να λάμψει διά της απουσίας της. Για άλλη μια φορά η Αξιωματική Αντιπολίτευση αποτυγχάνει να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και παρουσιάζεται πολύ κατώτερη των προσδοκιών βλάπτοντας έτσι ζωτικά συμφέροντα των χώρας, αφού ακόμα και την ύστατη ώρα αδυνατούν να αντιληφθούν ότι με τη φυγή τους από την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία όπως είναι η Αναθεώρηση του Συντάγματος δεν πλήγησαν την κυβερνητική πλειοψηφία αλλά αντίθετα προσφέρουν κακές υπηρεσίες στον τόπο, τραυματίζουν το δημόσιο βίο και υποβαθμίζουν την ποιότητα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Θυμίζω ότι οι σήμερα απόντες Βουλευτές της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης στην αρχή ήταν παρόντες. Είχαν συμφωνήσει στην ανάγκη της συνταγματικής Αναθεώρησης, της συνταγματικής μεταρρύθμισης και είχαν καταθέσει τις δικές τους προτάσεις. Θυμίζω ότι κορυφαία στελέχη τους –αυτό μπορείτε να το βρείτε ανατρέχοντας στα πρακτικά της επιτροπής– τόνιζαν διαρκώς και αναγνώριζαν μέχρι την τελευταία στιγμή ακόμα και λίγο πριν από τη φυγή τους ότι ο διάλογος στην αρμόδια επιτροπή διεξαγόταν σε υψηλό επίπεδο. Παρ' όλα αυτά κάτω από το βάρος της απόφασης για το άρθρο 16 οδηγήθηκαν στα άκρα. Εσωκομματικές και προσωπικές σκοπιμότητες τους οδήγησαν σε πολιτικό αδιέξιδο το οποίο επιχείρησαν να λύσουν αποχωρώντας με τον πιο προσχηματικό τρόπο. Πρόκειται για μια σάστη απόλυτης ανευθυνότητας. Συνιστά γνήσια αντικοινοβουλευτική και αντιδημοκρατική συμπεριφορά.

Και όλα αυτά συμβαίνουν σε μια εποχή που η κοινωνία είναι πολύ πιο μπροστά από τέτοιους είδους αλαζονικές και διχαστικές νοοτροπίες, μια εποχή ταχύτατων εξελίξεων σ' όλα τα επίπεδα. Οι πολίτες αποστρέφονται τις πολιτικές της έντασης και της πόλωσης. Ζητούν λύσεις στα προβλήματά τους, χωρίς αναβολές και ολιγωρίες. Ζητούν απ' όλους μας, απ' όλες τις πολιτικές δυνάμεις, να βρούμε πεδία συνεννόησης και να προχωρήσουμε γρήγορα και αποφασιστικά στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις.

Εμείς δεν διεκδίκησαμε ποτέ και ούτε διεκδικούμε βέβαια το μονοπάλιο στις ιδέες και τις προτάσεις. Πιστεύουμε στη δύναμη του διαλόγου και το αποδεικνύουμε και στην πράξη αυτό. Δεχόμαστε και αξιοποιούμε κάθε γόνιμη πρόταση, πολύ δε περισσότερο όταν αφορά τη μείζονα κοινοβουλευτική διαδικασία, όπως είναι η Αναθεώρηση του Συντάγματος. Δεν πρόκειται όμως να βάλουμε το κομματικό πάνω από το συλλογικό συμφέρον. Δεν θα συμβιβαστούμε με τη μιζέρια και τη στείρα άρνηση. Δεν έχουμε αυτό το δικαίωμα. Είμαστε αποφασισμένοι να συγκρουστούμε με τις συντηρητικές αντιλήψεις, με τις χρόνιες παθογένειες και κατεστημένες νοοτροπίες. Είμαστε σταθερά προστηλωμένοι στους στόχους μας, είμαστε σταθερά προστηλωμένοι στους στόχους που έχουμε θέσει και τις δεσμεύσεις που έχουμε αναλάβει απέναντι στους πολίτες που μας εμπιστεύθηκαν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν αναφερθώ στους άξονες πάνω στους οποίους κινείται η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για τη συνταγματική Αναθεώρηση, επιτρέψτε μου να κάνω μια σύντομη αναδρομή.

Από το Σύνταγμα του 1975, στην ψήφιση του οποίου είχα την

τύχη να είμαι παρών και να συμμετέχω, μέχρι σήμερα υπήρξαν αρκετές αναθεωρήσεις. Το Σύνταγμα όμως του 1975 είναι το μακροβιότερο στη σύγχρονη πολιτική μας ιστορία, είναι το πιο δημοκρατικό και το πιο προοδευτικό Σύνταγμα που γνώρισε η χώρα. Αυτή είναι μια αλήθεια που αναγνωρίζεται σήμερα απ' όλες τις πολιτικές συνιστώσες. Το Σύνταγμα του 1975 έθεσε τις θεμέλιες βάσεις ώστε να αναπτυχθεί η μεταπολιτευτική κοινοβουλευτική δημοκρατία στην Ελλάδα, με όλες τις αδυναμίες, τις ελλείψεις ή τις δισλειτουργίες που αυτή παρουσιάζει. Προσέφερε ένα στέρεο κοινοβουλευτικό και δημοκρατικό βίο, ο οποίος είναι πρωτόγυνος για τα δεδομένα της πολιτικής ζωής του νέου ελληνικού κράτους.

Οι αναθεωρήσεις που ακολούθησαν προσέφεραν σημαντικές βελτιώσεις, αλλά δεν άλλαξαν τον πυρήνα του Συντάγματος του 1975. Είναι γεγονός ότι με την τελευταία Αναθεώρηση του 2001 ορισμένες επιτακτικά αναγκαίες συνταγματικές αλλαγές δεν έγιναν αποδεκτές, καθώς και ορισμένες αναθεωρήσεις διατάξεων που έγιναν αποδείχθηκε στην πράξη ότι δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Οφείλουμε, λοιπόν, σήμερα να προχωρήσουμε στις αλλαγές που δεν έγιναν το 2001. Οφείλουμε να διορθώσουμε τις ρυθμίσεις εκείνες της πρόσφατης Αναθεώρησης που φάνηκαν αναποτελεσματικές ή μη παραγωγικές στο διάστημα που μεσολάβησε. Είναι επιτακτική ανάγκη να προχωρήσουμε τώρα σε μια Αναθεώρηση ουσιαστική, μια Αναθεώρηση που να ανταποκρίνεται στα αιτήματα και τις ανάγκες της εποχής, που να απαντά στις μεγάλες προκλήσεις του αύριο, να τολμά τις αλλαγές και τις μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη ο τόπος.

Πιστεύουμε πραγματικά ότι δεν υπάρχει περιθώριο για αναβολές και ολιγωρίες. Δεν υπάρχει χώρος για στείρα άρνηση και αντίρριση απέναντι σε κάθε αλλαγή, για στασιμότητα και αδράνεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε ήδη αναπτύξει τους επτά βασικούς άξονες πάνω στους οποίους στηρίζεται η συνταγματική πρόταση της Νέας Δημοκρατίας.

Πρώτον, σύγχρονη παιδεία, προστή σε όλους, ώστε να καταστεί η χώρα μας κέντρο διεθνούς εκπαίδευσης και πολιτισμού. Βασική μας προτεραιότητα είναι η αναβάθμιση της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης.

Δεύτερον, ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης για την εμπέδωση κράτους δικαίου και την περαιτέρω θωράκιση της δημοκρατίας μας.

Τρίτον, προστασία του πειριβάλλοντος, που εγγυάται βιώσιμη ανάπτυξη και καλύτερη ποιότητα ζωής για τους πολίτες.

Τέταρτον, αποτελεσματική προστασία της ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής, σύμφωνα με τον προορισμό της.

Πέμπτον, κράτος-δικαίου στην υπηρεσία του πολίτη, με αναβαθμισμένες δομές και λειτουργίες απαλλαγμένες από γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και εστίες διαφθοράς.

Έκτον, ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση, ικανή να αντεπεξέρχεται στις ανάγκες του πολίτη.

Έβδομον, θεσμικό πλαίσιο που εγγυάται διαφάνεια παντού, ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικά το συλλογικό συμφέρον και να ενισχύεται η εμπιστοσύνη του πολίτη στο δημόσιο βίο και το πολιτικό σύστημα.

Θέλοντας να ομαδοποιήσουμε τις προηγούμενες αναθεωρητές διατάξεις όπως είχαν ψηφιστεί στην προηγούμενη Περίοδο της Βουλής και παίρνοντας υπ' όψιν τις αγορεύσεις και των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων αλλά και των Προέδρων των κομμάτων που μίλησαν, έχω την αίσθηση ότι μπορούμε να προχωρήσουμε σε αρκετές αναθεωρητές διατάξεις. Αν λάβουμε υπ' όψιν τις ψηφοφορίες που είχαν γίνει στην προηγούμενη περίοδο θα μπορούσαμε να πούμε ότι πέντε, εφτά, οκτώ, εννιά, δέκα διατάξεις μπορούν να αναθεωρηθούν. Νομίζω ότι είναι η ώρα να το κάνουμε, επιβάλλεται να το κάνουμε για το συμφέρον του ελληνικού λαού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι πολίτες σήμερα καταλαβαίνουν πολύ καλά τους πραγματικούς λόγους που οδήγησαν την Αξιωματική Αντιπολίτευση στην υπονόμευση της κορυφαίας κοινοβουλευτικής διαδικασίας. Έχουν επίσης πλήρη επίγνωση

της ανάγκης να προχωρήσουμε μπροστά με συγκεκριμένους στόχους, τολμηρές αλλαγές, ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις.

Προωθούμε τη συνταγματική Αναθεώρηση για να ενδυναμώσουμε τους δημοκρατικούς μας θεσμούς. Προωθούμε τη συνταγματική Αναθεώρηση για να βάλουμε τη χώρα σε νέα αναπτυξιακή τροχιά. Προωθούμε τη συνταγματική Αναθεώρηση για να ανταποκριθούμε όλοι μαζί στις ανάγκες της νέας εποχής, στα αιτήματα και στις ανάγκες των πολιτών.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Τραγάκη και αναγνωρίζουμε τη συμβολή του στη μεγάλη αυτή προστάθεια Αναθεώρησης του Συντάγματος και τον συγχαρούμε γι' αυτό.

Το λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού κ. Βορίδης.

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Γίνεται λόγος βέβαια για τη σημασία της παρούσας κοινοβουλευτικής διαδικασίας, αλλά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ας είμαστε ειλικρινείς. Το μείζον στην παρούσα διαδικασία της Αναθεωρήσεως δεν είναι αυτό που θα λέγαμε οι ήσσονος σημασίας αναθεωρητέες διατάξεις.

Βέβαια ένα ερώτημα το οποίο ανακύπτει μόλις κανείς μιλήσει για ήσσονος σημασίας συνταγματικές διατάξεις είναι γιατί άραγε χρειάζονται διατάξεις στο Σύνταγμα, για θέματα τα οποία θα μπορούσαν κάλλιστα να έχουν ρυθμιστεί με νόμους.

Θα μου επιτρέψετε να πω εδώ ότι ενδεχομένως όλοι οι συνταγματικοί νομοθέτες παρασύρθηκαν από σκέψεις που δείχνουν ότι θέλουν να δεσμεύσουν τους κοινού νομοθέτη. Δεν είναι δουλειά του συνταγματικού νομοθέτη να ρυθμίζει εξαντλητικά τα ζητήματα του «Βασικού Μετόχου». Δεν αρμόζει σε διατάξεις συνταγματικού κύρους να εξαντλούνται σε τέτοιους είδους ρυθμίσεις. Δεν είναι αυτή η λειτουργία του Συντάγματος, που εκ της φύσεώς του, οφείλει να ρυθμίσει τους κανόνες λειτουργίας του πολιτεύματος μέσα σε γενικά πλαίσια.

Αυτό είναι που θα καθιστούσε δύσκολα αναθεωρητέες αυτές τις γενικού τύπου διατάξεις, αυτό είναι που θα τις θωράκιζε κι αυτό είναι που θα δημιουργούσε και συνταγματική ποιότητα τελικά. Αυτό όμως που ουσιαστικά ακολουθείται ένθεν και ένθεν, από όλους όσους έχουν προτείνει αναθεωρήσεις, είναι διατάξεις οι οποίες στην πραγματικότητα στοχεύουν τη δεσμευση του κοινού νομοθέτη, αξίζει να αναρωτηθεί κανείς γιατί άραγε συμβαίνει αυτό;

Για έναν απλό λόγο. Διότι δεν εμπιστεύονται τον κοινό νομοθέτη. Δεν εμπιστεύονται την ακεραιότητά του. Δεν εμπιστεύονται τους συσχετισμούς που αναπτύσσονται κάθε στιγμή και γι' αυτόν το λόγο προσφεύγουν σε συνταγματικές ρυθμίσεις, εξαντλητικές και λεπτομερείς, για να φτάσουν εν συνεχείᾳ, βεβαίως, στο προφανές αδιέξοδο.

Ποιο είναι το προφανές αδιέξοδο; Ότι ξεπερνιούνται οι διατάξεις από τη δυναμική των πραγμάτων και είναι αναγκασμένοι να καταφύγουν σε συνταγματικές αναθεωρήσεις που όμως γίνονται πολύ πού δύσκολα.

Θα χρειαζόμασταν, λοιπόν, πράγματα –και χρειαζόμαστε ακόμα- μια ριζική Αναθεώρηση του Συντάγματος. Άλλα σε ποια κατεύθυνση; Στην κατεύθυνση της μειώσεως των διατάξεων του, στην κατεύθυνση της γενικεύσεως των διαταπώσεων του κι από εκεί και πέρα μέσα σ' αυτό το πλαίσιο και μέσα στα ερμηνευτικά πλαίσια, που θα δώσει, βεβαίως, η εφαρμογή του δικαίου, θα έπρεπε να κινείται ο κοινός νομοθέτης.

Αυτή, λοιπόν, είναι μια γενική κατεύθυνση που δεν ακολουθούν τα Συντάγματα και μάλιστα οι τελευταίες Αναθεωρήσεις, οι οποίες προσπαθούν ακριβώς να είναι σ' αυτήν την κατεύθυνση αναλυτικές. Άρα, λοιπόν, ένα μεγάλο ζητήμα είναι αυτό.

Δεύτερον, είναι τεράστιες οι ευθύνες της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως –τεράστιες οι ευθύνες της!- αλλά και εν γένει της Αριστεράς και θα διατυπώσουμε εδώ τα μέτωπά μας με απόλυτη σαφήνεια.

Εμείς θεωρούμε ότι τρία είναι τα μεγάλα θέματα της συνταγματικής Αναθεωρήσεως. Το ένα αφορά τα ζητήματα της προστασίας της εθνικής κυριαρχίας. Και εδώ προτείνετε να υιοθε-

τήσουμε μια διάταξη, με την οποία με απλή πλειοψηφία, ουσιαστικά, θα υιοθετούνται διατάξεις συνταγματικού χαρακτήρα, όπως αυτή που μας έρχεται με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, αυτή που λέγεται μεταρρυθμιστική.

Αυτές, λοιπόν, οι διατάξεις θα έρχονται να ψηφίζονται με απλή πλειοψηφία, διατάξεις οι οποίες επηρεάζουν την ίδια τη δομή και τη λειτουργία του πολιτεύματός μας. Αυτές είναι διατάξεις που ρητά προβλέπεται ότι αφαιρούν εθνική κυριαρχία και ψηφίζονται με απλή πλειοψηφία.

Εκεί, λοιπόν, εμείς έχουμε ένα μέτωπο. Έχουμε ένα μέτωπο με τη Νέα Δημοκρατία. Εμείς θέλουμε την προστασία του εθνικού κράτους, εμείς πιστεύουμε στην προστασία της εθνικής κοινωνίας, πιστεύουμε ότι το εθνικό κράτος υπάρχει για να υπερασπίζεται την εθνική κοινωνία κι αυτή την εθνική κυριαρχία δεν θέλουμε να την εκχωρεί μια συγκυριακή πλειοψηφία των εκατόν πενήντα ενός. Θα πρέπει να υπάρχουν τόσο σοβαροί λόγοι για να εκχωρηθεί η εθνική κυριαρχία, ώστε να διαμορφώνεται μια ευρύτατη πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο, για να μπορούν να γίνουν τέτοιους τύπου περιορισμοί. Εδώ, λοιπόν, είναι το μέτωπο μας με τη Νέα Δημοκρατία.

Όμως, από την άλλη μεριά υφίσταται η ευθύνη με την οποιαδήποτε στάση των λοιπών κομμάτων -και εδώ οφείλει ο καθένας να το ξεκαθαρίσει, η στάση της φυγής κι αυτή η εικόνα των κενών εδράνων της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης- δεν είναι στάση ευθύνης. Ακόμα και αν ήθελαν να τοποθετηθούν αρνητικά απέναντι στα άλλα δύο κεντρικά ζητήματα, τα οποία αφορούν τη συγκεκριμένη Αναθεώρηση του Συντάγματος, στα ζητήματα, δηλαδή, του άρθρου 16 και του άρθρου 24, όφειλαν να είναι εδώ και να πάρουν θέση. Εάν θα είχαν αρνητική θέση, θα ήταν επίσης υπεύθυνοι για τη θέση αυτή, αλλά κατά τη γνώμη μου, τουλάχιστον δεν θα ήταν μία στάση φυγής, δεν θα ήταν μια στάση υπεκφυγής. Διότι στην πραγματικότητα, μ' αυτόν τον τρόπο, δήθεν αρνούνται, αλλά στην πραγματικότητα υπονομεύουν.

Και ερωτώ, λοιπόν, γιατί έχει μια σημασία να μπαίνουμε κάποτε και στην ουσία των πράγματων, πέρα από τη διαδικασία. Η ουσία του πράγματος είναι: Είναι δυνατόν σήμερα, στην Ελλάδα του 2008, ακόμη να είναι ζητούμενο το ζήτημα των ιδιωτικών πανεπιστημάων; Πού δεν υπάρχουν, υπό την έννοια της συνταγματικής απαγορεύσεως, όπως τονίστηκε; Το αν αξιοποιείται μια καθημερινή έχι, αυτό είναι εντελώς διαφορετικό.

Και επόμενο ερώτημα: Τι εξυπηρετεί αυτή η δήθεν υπεράσπιση της δημοσίας εκπαίδευσεως; Για ποια δημόσια εκπαίδευση κατ' αρχάς μιλάμε; Για την κατάντια των ελληνικών πανεπιστημάων; Και για την κατάντια των ελληνικών πανεπιστημάων, που έχει τεράστια ευθύνη η Αριστερά, η οποία στην ουσία διοικεί τα πανεπιστήμια.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού)

Τεράστια ευθύνη έχει για το γεγονός ότι είμαστε στο σημείο που είμαστε. Τεράστια ευθύνη έχει για το ότι κάθε τρεις και πέντε, καταστρέφεται κάθε υποδομή εν ονόματι μας δήθεν ακαδημαϊκής ελευθερίας.

Αλήθευτα, το άσυλο και η προστασία της ελευθερίας διακινήσεως ιδεών, όταν ψηφίζονταν, κάποιος είχε στο μιαλό του κάτι τέτοιο; Οτι δεν θα μπορούσε να επέμβει η αστυνομία, γιατί δήθεν θίγονται κάποια δημοκρατικά δικαιώματα; Δηλαδή, δεν υπάρχει δημοκρατία, όταν υπάρχει αντιμετώπιση των βιαιοπραγιώντων; Δεν υπάρχει ελευθερία; Η έννοια της ελευθερίας ταυτίζεται με τι; Με το ότι ο καθένας μπορεί να μπαίνει, να λεηλατεί, να κλέβει, να κατακαΐει και τότε, αν υπάρξει επέμβαση της αστυνομίας προς σύλληψή του, αυτό είναι παραβίαση της ακαδημαϊκής ελευθερίας;

Αυτές είναι οι πραγματικότητες που ζούμε σήμερα στα πανεπιστήμια. Η οπτικοποίηση μόνο της πανεπιστημιακής μας κατάντιας αρκεί. Αρκεί να δρασκελίσει κάποιος την πόρτα του πανεπιστημίου για να δει το χάλι του ελληνικού πανεπιστημίου, πέρα απ' όλα τα άλλα. Και ας αφήσουμε τώρα τις κορώνες ότι δήθεν κοπτόμεθα για τη δημόσια παιδεία. Εάν πράγματι κόπτονταν αυτοί που λένε ότι κόπτονται για τη δημόσια παιδεία, τότε οι διοικήσεις τους -γιατί είναι δικές τους διοικήσεις- θα φρόντιζαν

για την αναβάθμιση και την προστασία του δημόσιου πανεπιστημίου και όχι για το κατάντημά του. Γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα, ότι σήμερα είναι κατάντια αυτό που ζούνε οι Έλληνες φοιτητές στα πανεπιστήμια.

Επομένως ποια είναι η διεξοδός τους; Η φυγή. Να, λοιπόν, όλα τακτοποιήθηκαν και τα μεν φτωχά παιδιά, για τα οποία κοπτόμεθα μένουν σ' αυτήν την κατάντια.

Και άκουσα και το εξωφρενικό. Λέει: «Ελεύθερη πρόσβαση στο πανεπιστήμιο». Γιατί μόνο ελεύθερη πρόσβαση; Και ελεύθερο πτυχίο. Να μπαίνει μέσα όποιος θέλει, να λέει ότι θέλει να γίνει δικηγόρος, να του δίνουν και το πτυχίο του ανθρώπου και πάμε παρακάτω.

Ελεύθερη πρόσβαση: Τι σημαίνει αυτό; Το έχει αναλογιστεί κανένας; Υπάρχει η δυνατότητα αύριο να πάνε να πάρουν όλοι ένα πτυχίο; Αυτό είναι το νόημα της εκπαίδευσεως; Υπάρχουν οι υποδομές, υπάρχουν τα εργαστήρια, υπάρχουν οι αίθουσες, υπάρχουν οι καθηγητές να τους διδάξουν; Ελεύθερη πρόσβαση στο πανεπιστήμιο. Αυτό είναι υπερύθυνη πολιτική;

Άκουσα δε, να επαίρονται εδώ μέσα πολιτικοί αρχηγοί -ειδικώς ο Αρχηγός του ΣΥΡΙΖΑ- για τη νέα γενιά, λέει, που έφερε τι; Τη λαϊκή Αναθεώρηση του Συντάγματος! Για να καταλάβω, ποια είναι η λαϊκή Αναθεώρηση; Το αυσμβίβαστο; Η λαϊκή Αναθεώρηση είναι η άρση του επαγγελματικού αυσμβίβαστου που θα ψηφίσετε ή τα νησιωτικά και ορεινά; Αυτά είναι τα σημαντικά για τα οποία δήθεν επεβλήθησαν από το λαϊκό κίνημα;

Επαίρεστε δε για μια νέα γενιά, για τα κινήματα. Ποια κινήματα; Με συγχωρείτε πολύ, αλλά ερμηνεύετε με έναν ορισμένο τρόπο τη νέα γενιά. Βέβαια, είναι η νέα γενιά που έκαψε τον Άγνωστο Στρατιώτη. Είναι η νέα γενιά που έκανε τους εμπρησμούς. Είναι η νέα γενιά η οποία συμπαρατάσσεται με τους κουκουλοφόρους. Εσείς είστε που λέτε ότι είναι παράσημο ο ψόγος ότι υπερασπίζεστε τους κουκουλοφόρους, όταν προέρχεται από τα χειλή του Πρωθυπουργού.

Να επιτρέψετε σε μας να υπερασπιστούμε μια άλλη νέα γενιά. Να υπερασπιστούμε τη νέα γενιά που θέλει να πάει να σπουδάσει, αλλά δεν την αφήνουν κάποιοι να μπει μέσα, γιατί έχουν κάνει κατάληψη στα πανεπιστήμια. Να είμαστε μ' αυτήν τη νέα γενιά!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

Να είμαστε με τη νέα γενιά των εργαζόμενων παιδιών που κάνουν και μία και δύο δουλειές και κάνουν οικογένειες και μοχθούν. Και όμως αυτοί ως φορολογικούνενοι είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν μέσα από το υστερημά τους τις ζημιές της δικής σας νέας γενιάς. Αυτή την άλλη νέα γενιά υπερασπίζόμαστε εμείς! Γιατί υπάρχει μία νέα γενιά στην Ελλάδα, που και δημιουργική είναι, και παραγωγική, που κάνει και οικογένειες, που και δουλεύει, που και σπουδάζει! Μ' αυτήν τη νέα γενιά είμαστε εμείς!

Και αυτή η νέα γενιά θέλει καλά πανεπιστήμια και δεν την νοίαζει εάν είναι ιδιωτικά ή δημόσια. Θέλει καλά πανεπιστήμια, που το ελληνικό κράτος δεν της έχει δώσει μέχρι σήμερα. Σ' αυτήν τη νέα γενιά πρέπει να απολογηθεί και η Αριστερά και το Π.Α.Σ.Ο.Κ. για τη στάση που κρατάει σήμερα! Γιατί το μέλλον αυτής της νέας γενιάς εμποδίζουν με τη στάση τους! Γιατί αυτό ουσιαστικά απαγορεύουν!

Γιατί με τη δική μας πρόταση, που έλεγε ότι θα υπάρχουν θέσεις και μέσα στα ιδιωτικά πανεπιστήμια οι οποίες θα δίνονται ουσιαστικά στους ανθρώπους που δεν έχουν δυνατότητα να πληρώσουν, αλλά και με το γεγονός ότι θα δημιουργούνταν ένας ανταγωνισμός ανάμεσα στο ιδιωτικό και στο δημόσιο πανεπιστήμιο -γεγονός που θα οδηγούσε σε αναβάθμιση σπουδών- τότε πράγματι αυτή η νέα γενιά, για την οποία υποτίθεται ότι κόπτεται, θα είχε καλύτερες ελπίδες και καλύτερο μέλλον.

Και ας πάμε και στο επόμενο, για το οποίο επίσης φέρετε τεράστιες ευθύνες, το άρθρο 24. Λέτε ότι η αναθεώρηση του άρθρου 24 θα οδηγήσει σε καταστροφή των δασών.

Θέτω, λοιπόν, το εξής συγκεκριμένο ερώτημα: Αυτήν τη στιγμή προστατεύθηκαν τα δάση; Διότι έχω πει κατ' επανάληψη ότι τα δάση δεν προστατεύονται με χαρτιά. Τα δάση προστατεύονται από διοικήσεις. Προστατεύονται από τον αποτελεσματικό δασάρχη, προστατεύονται από την αποτελεσματική Πολιτική

Προστασία, προστατεύονται από την αποτελεσματική Πυροσβεστική Υπηρεσία και δεν προστατεύονται από τα χαρτιά.

Λέτε το εξής: Ξέρετε, εάν ανοίξουμε την «πόρτα» του άρθρου 24, στην πραγματικότητα δίνουμε τη δυνατότητα των αποχαρτηρισμών και επομένως, η νοστηρή Δημόσια Διοίκηση θα έχει τη δυνατότητα να προχωρήσει σε συναλλαγές σ' αυτήν την κατεύθυνση.

Ερώτημα: Έχετε σκεφθεί τι συμβαίνει σήμερα που επίσης υπάρχει νοστηρή Δημόσια Διοίκηση; Έχετε σκεφθεί ότι υπάρχει ένας ολόκληρος κόσμος που δέχεται τους χαρακτηρισμούς ακινήτων ως «δασικά» που τα έχει από το 1923, που ήταν γεωργικές γαίες, αλλά όμως περνάει ένας δασάρχης από μπροστά και του λέει «αυτό, τώρα εγώ το ονομάζω «δασικό»; Έχετε σκεφθεί αυτό το ενδεχόμενο; Και τι προτείνετε να γίνει; Διότι εδώ έχει διαμορφωθεί μία πραγματικότητα.

Αντί, λοιπόν, να πιέζουμε στην κατεύθυνση της βελτιώσεως της Δημόσιας Διοίκησεως, ώστε να μην έχουμε την τρίτη γενεά αυθαίρετων, εσείς λέτε να αφήσουμε τα πράγματα παγιοποιημένα όπως είναι.

Δηλαδή, στην πραγματικότητα ούτε μπορούμε να σταματήσουμε την εξάπλωση της πόλης ούτε υπάρχει μία πολιτική ανάσχεση της πόλης, αλλά ούτε υπάρχουν και πολεοδομήσεις, αλλά ούτε υπάρχουν και οι δυνατότητες να αντεπεξέλθει κάποιος στις οικιστικές πιέσεις. Άρα, λοιπόν, ας αποδεχτούμε τις πραγματικότητες ως έχουν.

Εσείς της Αριστεράς έχετε, λοιπόν, την τόλμη να πάτε στο Πέραμα, να πάτε στη Σαλαμίνα, να πάτε στη Νίκαια, στις φτωχογειτονίες που έχουν αυθαίρετα και να τους πείτε ότι θα εφαρμόσετε το νόμο και θα τους τα γκρεμίσετε, γιατί εκεί είναι δάσος; Τους το λέτε; Αν τους το λέτε, «με γεια σας, με χαρά σας»! Όμως, στις επόμενες προεκλογικές συγκεντρώσεις, μην ακούσω να λέτε πόσο κόπτεστε να αγωνιστείτε για τα δικαιώματα τους!

Να κάπτετε να τους πείτε ότι η θέση σας είναι πως τα σπίτια τους πρέπει να γκρεμιστούν, για να φυτέψουμε εν συνεχείᾳ δέντρα και να τα ξανακάνουμε δάση. Όχι έτσι, δηλαδή «και με τον χωροφύλαξ και με τον αστυφύλαξ!» Ολοκληρωμένη τοποθέτηση. Διότι ακούω κατ' επανάληψη από συναδέλφους του Π.Α.Σ.Ο.Κ., ειδικά στη δική μου περιφέρεια, τοποθετήσεις ότι είναι και κοντά με τους οικιστές, ότι «βεβαίως, και θα σας λύσουμε τα προβλήματα, αφού είμαστε κοντά σας και ενδιαφέρομαστε». Όχι έτσι!

Να τους πείτε, λοιπόν, την αλήθεια, ότι δεν πρόκειται να λύσουν τα προβλήματά τους. Να τους πείτε ότι θα παραμείνουν σ' αυτήν την κατάσταση ομηρίας που βρίσκονται σήμερα. Να τους πείτε ότι δεν πρόκειται να υπάρξει πολεοδομικός ιστός. Να τους πείτε ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν δίκτυα κοινής ωφελείας. Να τους τα πείτε όλα αυτά, γιατί και εδώ βλέπουμε δύο πολιτικές: Μία πολιτική στο Κοινοβούλιο και στην τηλεόραση. Άλλη, όμως, πολιτική στο καφενείο για τον κόσμο. Όχι έτσι! Ενοποιημένες οι πολιτικές. Να πάρνετε την ευθύνη των πράξεών σας!

Εδώ, λοιπόν, υπάρχει ένα ακόμη ζήτημα -και τελείων, κύριε Πρόεδρε- που αφορά τη Συμπολίτευση. Το πρόβλημα είναι ότι πρέπει και η Νέα Δημοκρατία κάποια στιγμή να αποφασίσει. Να αποφασίσει ποιες είναι οι κεντρικές πολιτικές της, αλλά και ποιες είναι οι συμμαχίες της. Διότι το γεγονός ότι σήμερα δεν υπάρχει μία κοινοβουλευτική πλειοψηφία, η οποία να επιτρέπει να περάσουν κρίσιμες διατάξεις, είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι δεν έχετε δεχθεί να δώσετε δεχθεί να δώσετε ιδεολογική μάχη εναντίον της Αριστεράς και εναντίον των ιδεών της. Αυτό είναι ουσιαστικά που τους εξασφαλίζει αυτόν τον αριθμό εδρών μέσα στο Κοινοβούλιο. Διαφορετικάς εκλογικός συσχετισμός. Εάν είχαν ήττηθεί ιδεολογικά, εάν δεν υπήρχε η ιδεολογική τους ηγεμονία, εάν μπορούσαν να αναπτυχθούν διαφορετικοί συσχετισμοί μέσα στην κοινωνία, θα υπήρχε άλλη δυναμική στον τόπο.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Ευχαριστούμε τον κ. Βορίδη.

Το λόγο έχει ο κ. Τσούκαλης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. Δεν μπορώ να καταλάβω, κύριοι συνάδελφοι του Λ.Α.Ο.Σ., που βλέπετε ότι δεν υπάρχει πλειοψηφία μέσα σ' αυτήν τη Βουλή. Εκατόν πενήντα δύο και δέκα ίσον εκατόν εξήντα δύο. Απόλυτη πλειοψηφία!

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ: Χρειάζονται εκατόν ογδόντα!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Κύριε Υπουργέ, με συγχωρείτε. Εσείς είχατε την πρωτοβουλία της αναθεωρητικής διαδικασίας ή οι συνάδελφοι του Λ.Α.Ο.Σ; Διότι εσάς σας βλέπω ήρεμους να συμμετέχετε στη διαδικασία κανονικά και να αναλύετε τις προτάσεις σας. Αυτοί, όμως, που θίγονται -φαίνεται- και τους έχει πιάσει ιδιαίτερη πρεμούρα είναι οι συνάδελφοι του Λ.Α.Ο.Σ.. Δεν μπορώ να το καταλάβω. Όπως βλέπετε, συνήθισα τον Λ.Α.Ο.Σ..

ΣΩΤΗΡΗΣ ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ (Υπουργός Δικαιούσης): Με έναν τρόπο πατάνε σταθερά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κύριος Πρωθυπουργός ανέφερε στην αρχή της ομιλίας του ότι σε κρίσιμες πολιτικές περιόδους, όταν ήταν η στιγμή να ληφθούν κρίσιμες αποφάσεις για το πολιτικό σύστημα και για το πολίτευμα, κομματικές αγκυλώσεις και στερεότυπα ανέκοπταν αυτές τις προοπτικές, επιλογές που θα πρωθύνουσαν δυναμικά τη χώρα και το λαό προς τη διεύρυνση της δημοκρατίας και την αναβάθμιση του πολιτικού συστήματος.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ)

'Όταν, όμως, η συγκεκριμένη αναφορά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκφέρεται από τον κατ'εξοχήν εκπρόσωπο ενός πυλώνα του πολιτικού συστήματος, του πρώτου πυλώνα του πολιτικού συστήματος, αυτού δηλαδή του πυλώνα που σε κρίσιμες περιόδους έπρεπε να πάρει αποφάσεις, τότε αυτή η αναφορά, αυτή η εκφορά του λόγου του εκλαμβάνεται -τουλάχιστον- από εμάς ως υποκριτική. Υποκριτική ιδεολογικά, πολιτικά, αλλά και κοινωνικά. Ας δούμε, όμως, τη βασιμότητα της συγκεκριμένης άποψής μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η τρέχουσα Αναθεώρηση είναι η τρίτη μέσα στην τριακονταετία ισχύος και εφαρμογής του Συντάγματος. Τόσο με τη διαδικασία που ακολουθείται όσο και με το περιεχόμενο ορισμένων από τις προτάσεις που έχουν υποβληθεί επιβεβαιώνει βασικά χαρακτηριστικά που προσέλαβε η αναθεωρητική διαδικασία στο ελληνικό πολίτευμα.

Πραγματικά, μετά το 1975 οι προτάσεις για την Αναθεώρηση του Συντάγματος συνδέονται στενά με την πολιτική επικαιρότητα, οι απορίες της οποίας -συχνά περιστασιακές- φαίνεται πρωτίστως να εξυπηρετούνται από τη διαδικασία τροποποίησης του Καταστατικού Χάρτη. Έτσι, στην Αναθεώρηση του 1985 η διαδικασία έχει αποτελέσει μέθοδο υπέρβασης της πολιτικής αμηχανίας του τότε κυβερνώντος κόμματος. Τότε υπήρχε η ανάγκη συγκράτησης και ανασυγκρότησης της πλειοψηφίας τους στο εκλογικό σώμα.

Με τη δεύτερη Αναθεώρηση 1994-2001 φαίνεται ότι εξευρέθηκε ένας διαύλος αναπλήρωσης των αδυναμιών του πολιτικού συστήματος στο σύνολό του. Αρχισε έτσι να διαμορφώνεται μια κοινή αντίληψη των δύο μεγάλων κομμάτων της χώρας, σχετικά με την αποστολή της αναθεωρητικής διαδικασίας.

Η παρούσα πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού και η προθυμία της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης μέχρι τη στιγμή, βεβαίως, που αποχώρησε από τη διαδικασία, να συμφωνήσει στην ανάγκη τροποποίησης του Συντάγματος, επιβεβαιώνουν το πρώτο αυτό χαρακτηριστικό. Η Αναθεώρηση δεν έρχεται να αντιμετωπίσει θεσμικές ανάγκες, να επιλύσει προβλήματα δυσλειτουργίας του κοινοβουλευτικού μας συστήματος, του συστήματος των ελευθεριών ή των σχέσεων της χώρας με υπερεθνικές νομικές ενότητες. Υπενθυμίζω ότι δεν έχει καν ολοκληρωθεί η έκδοση των σχετικών εκτελεστικών νόμων της Αναθεώρησης του 2001. Ακόμα δεν έχουν παραχθεί τα αποτέλεσματα της εκτεταμένης Αναθεώρησης του 2001.

Οι αλλαγές του Συντάγματος απαντούν κυρίως στις πολιτικές δυσκολίες της κυβερνητικής πλειοψηφίας, πλειοψηφίας που απεκδύεται, δυστυχώς, σημαντικό μέρος της ευθύνης της, διακινδυνεύοντας μια γενικότερη κρίση αντιπροσώπευσης και

αξιοπιστίας του πολιτικού λόγου. Και το κάνει αυτό συνταγματοποιώντας κρίσιμα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα.

Σήμερα ωστόσο το χαρακτηριστικό αυτό προσλαμβάνει μια νέα διάσταση αν αξιολογηθεί με όρους ανάπτυξης του συνταγματικού φαινομένου σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Αναθεώρηση του ελληνικού Συντάγματος, καθενός εθνικού Συντάγματος, αποτελεί ταυτόχρονα και βήμα αναθεώρησης των κοινών συνταγματικών παραδόσεων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συμβολή στον πολύπλοκο διάλογο για την υιοθέτηση ενός ενιαίου θεσμικού πλαισίου για την Ευρώπη. Την επικείμενη συζήτηση για τη Συνθήκη της Λισαβόνας πιστοποιεί αυτό το οποίο είπα προηγουμένως.

Εντελώς σχηματικά, η άμβλυνση των συνταγματικών όρων που τη διαφοροποιούν από την κοινή νομοθετική διαδικασία επηρεάζει, όχι μόνον το χαρακτήρα του ελληνικού Συντάγματος ως αυστηρού, ως ύπατης εγγύησης των δικαιωμάτων και της δημοκρατικής συμμετοχής των πολιτών στα δημόσια πράγματα, αλλά επιδρά έστος και έμμεσα στην κατανόηση του Συντάγματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η τροποποίηση του Συντάγματος με τις ίδιες προϋποθέσεις και την ευκολία που αλλάζει ένα προεδρικό διάταγμα, καθ' υπότασσει τον Καταστατικό Χάρτη στο μεν εθνικό επίπεδο στην εκάστοτε κυβερνητική πλειοψηφία, στο δε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη βούληση της νομοθετούσας εκτελεστικής εξουσίας, η οποία όπως είναι γνωστό, δεν υπόκειται καν σε κοινοβουλευτικό έλεγχο ή σε επιτροπές που η εξουσία αυτή επιλέγει και διορίζει.

Νέα διάσταση στην αναθεωρητική διαδικασία φαίνεται επίσης να προσδίδουν κάποιες προτάσεις που απαντούν στις ασφυκτικές πλέσεις της αγοράς για την κατάληψη των τημάτων του δημοσίου χώρου. Εφόσον αυτές οι προτάσεις υιοθετούνται -ευτυχώς που δεν έχουν υιοθετηθεί- θα ανέπτυξαν σημαντικές συνέπειες στο προαναφερόμενο περιεχόμενο του Συντάγματος, ίσως δε έπληγαν τη φυσιογνωμία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Γενικό συμπέρασμα και εξέλιξη: Ο συντακτικός νομοθετής σχεδίασε την Αναθεώρηση ως διαδικασία διαμόρφωσης ευρύτερων και ουσιαστικών συναινέσεων για τα θεμελιώδη πολιτειακά ζητήματα. Η συνταγματική πράξη ακύρωσε το παραπάνω πρόταγμα, διαμορφώντας μια κυβερνητική μονοκομματική Αναθεώρηση. Αυτό, βεβαίως, θα συνέβαινε αν δεν είχαμε τις εξελίξεις οι οποίες επακολούθησαν με την αποχώρηση του Π.Α.Σ.Ο.Κ. από τη συγκεκριμένη διαδικασία. Και τούτο θα συνέβαινε επειδή η αναθεωρητική λειτουργία -όντας συναινετική στην πρώτη Βουλή, έτσι ακριβώς το είχε επιλέξει και το Π.Α.Σ.Ο.Κ.- η οποία διαπιστώνει απλώς την ανάγκη μεταβολής ορισμένων συνταγματικών διατάξεων, καταλήγει στην επόμενη αναθεωρητική Βουλή να τίθεται στην απόλυτη εξουσία της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας. Ευτυχώς που αυτό απεφεύχθη.

Όμως, το πολιτικό και θεσμικά κρίσιμο δεν είναι να επέλθει η συμφωνία για την ανάγκη τροποποίησης κάποιου κανόνα ή θεσμού, αλλά η διατύπωση της νέας διάταξης να αποτελεί προϊόν τουσιαστικών συγκλίσεων σχετικά με το περιεχόμενο της εισαγόμενης ρύθμισης.

Το 1985, όταν υποβλήθηκε η πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος, η σύμπραξη Π.Α.Σ.Ο.Κ. και Κ.Κ.Ε. τότε εξασφάλισε τους εκατόντα ογδόντα Βουλευτές, με αποτέλεσμα η αναθεωρητική Βουλή να προχωρήσει στην συνταγματοποίηση στοιχείων του δικομματικού πλειοψηφικού κοινοβουλευτισμού, με μόνη την πλειοψηφία των κυβερνητικών Βουλευτών.

Η επόμενη αναθεωρητική διαδικασία χαρακτηρίστηκε πανηγυρικά ως συναινετική λόγω της ομοφωνίας των δύο μεγάλων κομμάτων. Η συναίνεση, όμως, διαμορφώθηκε και πάλι στην πρώτη Βουλή. Στην Αναθεωρητική Βουλή η κυβερνητική πλειοψηφία είχε την ευχέρεια να προχωρήσει μόνη της στη διαμόρφωση του περιεχομένου των ογδόντα διατάξεων, που είχαν κρεθεί αναθεωρητές. Η δε υπερψήφιση πολλών απ' αυτές και από την Αξιωματική Αντιπολίτευση, οφείλεται απλώς στον επιβεβαιωτικό χαρακτήρα που διέθεταν οι περισσότερες από τις νέες ρυθμίσεις.

Έτσι και σ' αυτή τη διαδικασία η αρχική συναίνεση των δύο κομμάτων, όπως σχεδόν αδιατάρακτα αναδεικνύονταν στην επιτροπή, θα αποτελούσε λευκή επιταγή προς τη σημερινή Κυβέρνηση να αποκτήσει δυνατότητα να αναδιατυπώσει τους όρους λειτουργίας του δημόσιου χώρου και της απόλαυσης σημαντικών δικαιωμάτων, στηριζόμενη στη συνήθη πλειοψηφία των Βουλευτών τους, που επαρκεί και για την ψήφιση των τυπικών νόμων.

Ευτυχώς, όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για τη δημοκρατία, λέμε εμείς, για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δημόσια αγαθά και το κράτος δικαίου, αυτή η δυνατότητα στη σημερινή Βουλή δεν δόθηκε. Το παραπάνω στοιχείο πρέπει να αξιολογηθεί παράλληλα με το γεγονός ότι η αναθεώρητική διαδικασία πραγματοποιείται σε τακτά σύντομα διαστήματα. Το Σύνταγμα δηλαδή τροποποιείται με ευκολία και συχνότητα που θυμίζει Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας. Όμως, με τον τρόπο αυτό η διαφορά της αναθεώρητικής λειτουργίας από τη νομοπαραγωγική διαδικασία εξασθενεί ουσιαστικά. Άμεση συνέπεια η κατά Μαντάκη εκνόμευση του Συντάγματος, αντιμετώπιση του με όρους και κριτήρια που προσδιάζουν στον κοινό νόμο. Τούτον υπονομεύει τον αυστηρό χαρακτήρα του Συντάγματος, θίγοντας, όχι μόνο την τυπική δύναμη του καταστατικού χάρτη, αλλά και την εγγυητική λειτουργία του.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι σαφές ότι κάτω απ' αυτά τα δεδομένα, κάτω απ' αυτές τις εξελίξεις είναι ευχής έργο το ότι πραγματικά, η σημερινή Βουλή δεν μπορεί να προχωρήσει στην Αναθεώρηση του Συντάγματος κατά τη βούληση και με τη λευκή επιταγή της Κυβέρνησης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Συνασπισμού της Ριζοσπαστικής Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Το λόγο έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας στο Νομό Ηρακλείου κ. Λευτέρης Αυγενάκης.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιστρέψαμε στην Ολομέλεια μετά τις εορτές του Πάσχα με θέματα ιδιαίτερης και εξαιρετικής σημασίας. Εκεινήσαμε το πρώι με τη συζήτηση για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτηρίων, θέμα κρίσιμο για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη. Και απόψε το απόγειμα έκεινήσαμε τη συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Πρόκειται για την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία. Αφορά τον καταστατικό χάρτη της χώρας και αποτελεί κομβικό σημείο για τη λειτουργία των θεσμών και του πολιτεύματος, των πολιτειακών δομών της ελληνικής πολιτείας. Θεωρώ ότι είναι τιμή μας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να συμμετέχουμε σ' αυτή τη διαδικασία, μια τιμή που παράλληλα φέρνει και ένα ιδιαίτερο βάρος στις πλάτες μας: Η ευθύνη όλων μας απέναντι σ' αυτή τη διαδικασία είναι βαρύτατη. Η διαδικασία αυτή δεν επιτρέπει μικροπολιτικά και μικροκομματικά παιχνίδια. Το αντίθετο. Η διαδικασία αυτή επιβάλλει συνεργασία, συναίνεση, υπερκομματική στάση και συμπεριφορά. Είναι αναγκαίο για το ίδιο το πολίτευμα και τους θεσμούς να διασφαλιστεί και να ενισχυθεί απ' όλους μας ο συναινετικός και διακομματικός χαρακτήρας κάθε συνταγματικής αναθεώρησης.

Έτσι το Σύνταγμα γίνεται, ως οφείλει να είναι, πιο ανθεκτικό στο χρόνο και οι διατάξεις του -αποκρυσταλλώνονται διαφορετικές πολιτικές απόψεις- καθίστανται, όπως πρέπει να είναι, πιο ελλειπτικές και περιεκτικές και λιγότερο φλύαρες. Ταυτόχρονα, οι συνταγματικές διατάξεις είναι ανοιχτές σε μια ευέλικτη εφαρμογή τους από την εκάστοτε Κυβέρνηση, υπό το άγρυπνο βλέμμα του ελέγχου αντισυνταγματικότητας από μέρους των δικαστηρίων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δυστυχώς στη διασφάλιση του συναινετικού χαρακτήρα καθίσταται αδύνατη η Αξιωματική Αντιπολίτευση. Μια Αξιωματική Αντιπολίτευση που αποφάσισε να είναι απούσα από την κορυφαία αυτή κοινοβουλευτική πράξη. Μια Αξιωματική Αντιπολίτευση που υποδύεται τον κοινοβουλευτικό της ρόλο και τις ευθύνες της και ενδύεται μια αντικοινοβουλευτική στάση.

Μια στάση που στηρίζεται στον αρνητισμό των πάντων. Μια στάση που επιδεικνύει μηδενική και απαξιωτική συμπεριφορά. Μια στάση που στοιχειοθετεί απαξιώση προς το Σύνταγμα, απαξιώση προς τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς, απαξιώση προς το θεσμικό τους ρόλο, απαξιώση προς τους ίδιους τους πολίτες που την εμπιστεύτηκαν. Βεβαίως, η αποχή είναι μια στάση που δεν αρμόζει σε πολιτικό κόμμα, πολύ δε περισσότερο σ' ένα κόμμα που επαγγέλλεται την αλλαγή της Ελλάδος προς το καλύτερο, όπως τουλάχιστον λένε κορυφαία στελέχη της Αντιπολίτευσης και διεκδικεί την άσκηση της εξουσίας. Δυστυχώς, όμως, το Π.Α.Σ.Ο.Κ. έχει επιλέξει να κινείται σε αντίθετη κατεύθυνση, σε μια κατεύθυνση συντηρητισμού, μηδενισμού και άρνησης των πάντων. Αυτό βέβαια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, δεν βοηθά τον τόπο, δεν βοηθά τους πολίτες. Πολύ φοβούμαι ότι δεν βοηθά ούτε και σας. Σας το δείχνουν συνεχώς οι δημοσκοπήσεις, αλλά αρνεύσθε να λάβετε το μήνυμα.

Εύλογα, βεβαίως, αναφωτίεται ο πολίτης γιατί ο κ. Παπαδρέου αυτοανανεώνεται και επιλέγει τον αφοριτισμό στο μείζον αυτό θέμα της Αναθεώρησης του Συντάγματος. Αντιλαμβανόμαστε, βέβαια, ότι το Κόμμα σας, κυρίες και κύριοι του Π.Α.Σ.Ο.Κ., λόγω των εσωκομματικών διαδικασιών και ισορροπιών, καθώς και της πολυδιάσπασης θέσεων και στρατηγικών, θέλει να εγκαταλείψει αυτή τη διαδικασία. Ίσως να φοβάται, σκέπτομαι, τη συζήτηση για το άρθρο 16.

Αλήθεια, ποια είναι η θέση σας; Κατάλαβε κανένας; Άλλη θέση ως Υπουργός Παιδείας, άλλη θέση ως Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης σήμερα. Τι και πόσοι και ποιοι είναι οι Βουλευτές του Π.Α.Σ.Ο.Κ. που στηρίζουν το ασυμβίβαστο; Είμαι σίγουρος ότι η στάση αυτή έχει εξήγηση για να μη φανεί ότι «ο αυτοκράτορας είναι γυμνός». Και όχι μόνο γυμνός, αλλά ίσως και μόνος.

Επίσης, αντιλαμβάνομαι ότι η άσκηση κριτικής απαιτεί την ύπαρξη συγκεκριμένης στάσης. Απαιτεί συγκεκριμένες θέσεις και πρότασεις, κάτι που στην παρούσα φάση η Αξιωματική Αντιπολίτευση δεν διαθέτει. Όπως προανέφερα, η συμμετοχή και η διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος αποτελεί ιδιαίτερη τιμή. Ας αναλάβει ο καθένας μας τις βαρύτατες ευθύνες του. Ο ελληνικός λαός βλέπει και κρίνει ποιοι τορπιλίζουν και ποιοι συμμετέχουν με ειλικρινή και εποικοδομητική διάθεση στην ύψηστη αυτή διαδικασία. Σε μια διαδικασία που διαμορφώνει τους θεσμούς και επηρεάζει θεμελιώτα τα ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά μας δικαιώματα. Κανείς δεν πρέπει να είναι απών. Κάποιοι συστηματικά αγνοούν ότι δεν εκπροσωπούν τους εαυτούς τους. Εκπροσωπούμε τον ελληνικό λαό. Οφείλουμε όλοι να συνεισφέρουμε και μέσα από τις θέσεις και τις αντιθέσεις να επέλθουν οι συνθέσεις που θα αποκρυσταλλώθουν στο θεμελιώδη χάρτη της πολιτείας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε την τύχη να συζητάμε το Σύνταγμα του 1975. Είναι το μακροβιότερο, το πιο φιλελεύθερο, το πιο δημοκρατικό στην ελληνική συνταγματική ιστορία και έχει διασφαλίσει έναν αδιατάραχτο δημοκρατικό και κοινοβουλευτικό βίο στην ιστορία του νεοελληνικού κράτους. Οι αναθεώρησεις του 1986 και του 2001 πρόσθεσαν στην αξία του, δίχως να μεταβάλουν τον πυρήνα του. Η αναγκαιότητα Αναθεώρησης του Συντάγματος πηγάδει από την ίδια την ανάγκη του καταστατικού χάρτη να συμπορεύεται με τις εξελίξεις και να καθρεπτίζει το πνεύμα της εποχής. Η Συνταγματική Αναθεώρηση αφορά στην ενσωμάτωση αιτημάτων της κοινωνίας που έχουν ωριμάσει. Περικλείει την ανάγκη να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις της νέας εποχής, να ενσωματώσουμε τη λειτουργία των θεσμών, ώστε να αντανακλούν στην ελληνική πραγματικότητα.

Το ζήτημα της Αναθεώρησης τίθεται πρώτον στην ανάγκη συνταγματικών αλλαγών σε διατάξεις που δεν αναθεωρήθηκαν στην τελευταία Αναθεώρηση του 2001 και δεύτερον, το γεγονός ότι ορισμένες από τις αλλαγές που εισήγαγε η Αναθεώρηση του 2001 δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, δημιουργώντας την ανάγκη μεταρρύθμισής τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχουν σημαντικά θέματα, τα οποία πρέπει να ρυθμιστούν. Τις λεπτομέρειες θα τις συζη-

τίσουμε εκτενώς στη συζήτηση των επιμέρους διατάξεων. Θα σταθώ περιληπτικά στους βασικούς άξονες της προτεινόμενης αναθεώρησης. Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής είναι επιβεβλημένη σ' ένα κοινωνικό κράτος δικαίου. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι αναγκαία, προκειμένου να καταστεί η χώρα μας κοιτίδα παιδείας και πολιτισμού. Δεν μπορούμε να πηγανούμε αντίθετα στο ρεύμα της εποχής, αλλά οφείλουμε να πρωτοστατούμε στα θέματα που επιτρέπουν το σήμερα, αλλά πολύ περισσότερο διαμορφώνουν το μέλλον αυτού του τόπου.

Η ενίσχυση της ποιότητας της δημοκρατίας πρέπει να αποτελεί βασική μέριμνα του κοινοβουλευτισμού. Η άρση του ασυμβίβαστου των Βουλευτών είναι αναγκαία. Η μικρή ζωή της εν λόγω διάταξης έχει αποδείξει περίτρανα τα προβλήματα που έχει δημιουργήσει. Τα βιώνουμε όλοι μας, πολύ περισσότερο δύο όλοι εμείς που προερχόμαστε από την ελεύθερη αγορά.

Η πρόταση για τον έλεγχο των οικονομικών και των πολιτικών κομμάτων και των Βουλευτών και της πολιτικής από το συνταγματικό δικαστήριο προσθέτει στην ποιότητα της δημοκρατίας μας και δημιουργεί αυξημένους ελέγχους, όσον αφορά την προέλευση και τη χρήση του πολιτικού χρήματος.

Σημαντική ρύθμιση αποτελεί και η πρόταση για το άρθρο 14, για το βασικό μέτωπο. Δεν νομίζω, κυρίες και κύριοι, ότι υπάρχει κάποιος εδώ μέσα σε αυτή την Αίθουσα που διαφωνεί ότι υπάρχει πρόβλημα διαπλοκής μεταξύ ιδιοκτητών Μ.Μ.Ε., προμηθευτών του δημοσίου και εργολάβων δημοσίων έργων.

Οι προτάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος είναι εξίσου σημαντικές και αναγκαίες. Οφείλουμε να ισορροπήσουμε ανάμεσα στην υπάρχουσα κατάσταση και στην ανάγκη προστασίας και σεβασμού του περιβάλλοντος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο αειμνηστος Κωνσταντίνος Καραμανλής έθεσε στα θεμέλια της σύγχρονης αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, διασφάλισε τη θωράκιση του δημοκρατικού πολιτεύματος και των θεσμών. Ακολουθούμε το δρόμο που χάραξε και προτείνουμε αλλαγές που ανταποκρίνονται στο πνεύμα της εποχής και στις ανάγκες της κοινωνίας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Ευχαριστούμε τον κ. Αυγενάκη.

Το λόγο έχει ο Βουλευτής του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού κ. Αδωνίς Γεωργιάδης.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, Χριστός Ανέστη.

Θα ξεκινήσω τη σημερινή μου ομιλία στη Βουλή –αλλιώς είχα σκοπό να ξεκινήσω- από αυτό που είπε ο Πρόεδρος του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., ότι θεωρεί παράσημο γι' αυτόν και για το κόμμα του το ότι έχει τις κατηγορίες ότι υποθάλπει τους κουκουλοφόρους και μ' αυτό τον τρόπο σημαίνει ότι ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. πρωταγωνίστησε σ' αυτό το λαϊκό κίνημα για την, όπως την είπε, «λαϊκή αναθεώρηση», αν το σημειώσατα καλά. Μιας και βλέπω μόνο τον κ. Μπανιά στην Αίθουσα από την πτέρυγα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., απευθύνομαι στον κύριο συνάδελφο και του λέω: Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, να πληρώσετε και τις ζημιές των κουκουλοφόρων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού)

Να σας φέρω και τις δικές μου και των υπολοίπων καταστηματαρχών του κέντρου, τουλάχιστον να μην παίρνετε τα παράσημα τζάμπα. Γιατί εσείς παίρνετε τα παράσημα τζάμπα. Άλλοι πληρώνουν και άλλοι παίρνουν τα παράσημα σε αυτή τη χώρα!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Έτσι γίνεται.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Έτσι γίνεται, αλλά κάποτε πρέπει να το αλλάξουμε, κύριε συνάδελφε.

Επανέρχομαι στην ουσία αυτής της συζήτησεως για τη συνταγματική αναθεώρηση. Κατ' αρχάς τι έρχεται και λέει -θα προσπαθήσω να το ποιηθετήθω προς το κάθε κόμμα ξεχωριστά όσο γίνεται πιο σύντομα- η Νέα Δημοκρατία; «Προχωράμε σε μία γενναία μεταρρύθμιση, διότι θέλουμε να φτιάξουμε το Σύνταγμα που θα αντέξει στον 21ο αιώνα και να δώσουμε στον ελληνικό λαό λύσεις για μία σειρά σημαντικών ζητημάτων». Μέχρι εδώ πάρα πολύ ωραία. Συμφωνώ ότι πράγματι, και το

άρθρο 16 και το άρθρο 24 είναι δύο σημαντικά ζητήματα, τα οποία πρέπει να λυθούν. Με όποιο τρόπο και αν το δει κανείς, όση ιδεολογική αγκύλωση και να έχει, πρέπει να καταλαβαίνετε ότι πρέπει να λυθούν.

Ορμώμενος απ' αυτό που είπε ο συνάδελφός μου κ. Βορίδης, πριν από μία εβδομάδα ήμουν στον Καναδά και οι ομογενείς του Μόντρεαλ μας πήγαν, πέραν των άλλων, και στο πανεπιστήμιο Mc Gill, ένα από τα πιο φημισμένα πανεπιστήμια του Καναδά, ένα πανεπιστήμιο στο οποίο, κύριοι συνάδελφοι της Αριστεράς - δεν είστε στην Αίθουσα, δεν πειράζει, τέτοιος είναι ο σεβασμός στην αναθεώρηση- δεν υπάρχει στους τοίχους ένα γραμμένο σύνθημα. Ντρέπεσαι να μπεις μέσα στο πανεπιστήμιο. Ελάτε κύριοι, κυρίως του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και του Κ.Κ.Ε. και κάνετε τη σύγκριση με την Ελλάδα. Μπαίνεις σ' ένα ελληνικό πανεπιστήμιο και από τη βρώμα και τη δυσωδία φοβάσαι να περπατήσεις. Αυτά είναι τα πανεπιστήμια που σας αρέσουν; Σοβαρά μιλάτε; Σήμερα, αν δείτε τις εφημερίδες, αναφέρουν για την Α.Σ.Ο.Ε. -που κλαίει η Πρωτανεία- ότι στην τελευταία κατάληψη των κουκουλοφόρων, αυτοί οι φοβεροί λαϊκοί επαναστάτες κουκουλοφόροι -που εσείς βεβαίως το θεωρείτε παράσημο που τους υπερασπίζεστε- φεύγοντας πήραν μαζί τους και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές του Ιδρύματος. Και καλά, πήραν τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές για να τους πουλήσουν και να βγάλουν λεφτά, δηλαδή κοινοί κλέφτες του ποινικού δικαίου, αλλά μέσα στους υπολογιστές υπάρχουν οι εργασίες των φοιτητών, τις οποίες δεν μπορούν να ξαναβρούν τα πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Αυτούς υπερασπίζεστε και το θεωρείτε και παράσημο; Θερμά συγχαρητήρια! Δεν πάτε και στον Κορυδαλλό να υπερασπιστείτε και μερικούς άλλους;

Άρα, λοιπόν, ερχόμενος στη Νέα Δημοκρατία, πράγματι είναι σημαντικό να φέρουμε στα ιδιωτικά πανεπιστήμια και να σταματήσουμε, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας να κοροϊδεύσμαστε. Αυτή η ιδεολογική ηγεμονία της Αριστεράς στην Ελλάδα πρέπει κάποτε να τελειώσει. Ξέρετε, είναι φοβερό αυτό που έχει συμβεί και θέλω να το αποδείξω μέσα σε αυτή την αναθεώρηση. Στην Ελλάδα είναι καλό να είσαι μεσάιου χώρου, που τον λατρεύετε. Αν είσαι Αριστερός, είναι πολύ καλό. Έτσι και στην Ελλάδα είσαι Δεξιός, μαύρο φίδι που σε έφαγε! Ούτε στη Νέα Δημοκρατία δεν μπορείς να πει ότι είσαι Δεξιός, είσαι του μεσάιου χώρου, θα σου βάλει ποινή, λέει, ο Λούλης και ο Ρουσόπουλος.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού)

Είναι φοβερά πράγματα αυτά που συμβαίνουν.

Ακούστε όμως, πού είναι το πρόβλημα. Έρχεται, λοιπόν, η Νέα Δημοκρατία και θέλει να φέρει τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Γιατί περί αυτού πρόκειται, να μην κοροϊδεύσμαστε. Γι' αυτό μιλάμε όλοι. Άλλα δεν τολμάει κοτζάμ κυβερνώσα παράταξη να πει «ιδιωτικά πανεπιστήμια». Και τι εφευρίσκετε; Εφευρίσκετε «μη κρατικά», «μη ιδιωτικά», «μη κερδοσκοπικά». Και μιλάμε για τραγέλαφο! Αυτή ξέρετε τι είναι; Είναι η απόδειξη του φονικού συνδρόμου της Νέας Δημοκρατίας, μην τυχόν και την πει κάποιος Δεξιά. Περί αυτού πρόκειται. Αυτό, όμως, το πρόβλημα διαχέεται σε όλη την κοινωνία. Και τι έχετε καταφέρει; Έχετε καταφέρει να πάρετε την Κυβέρνηση, αλλά δεν έχετε πάρει την εξουσία. Διότι θέλετε αναθεώρηση του άρθρου 24, αλλά δεν μπορείτε, δεν σας αφήνει ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α.. Θα σας κάνει «τα» ο κ. Τσίπρας! Θέλετε να φέρετε ιδιωτικά πανεπιστήμια και δεν μπορείτε. Γιατί είναι δώσει την ιδεολογική μάχη και είχατε προσπιστεί την ιδεολογική σας ταυτότητα, δεν θα ήσασταν εδώ εκατόν πενήντα δύο, αλλά θα ήσασταν διακόσιοι και θα την κάνατε μόνοι σας την Αναθεώρηση ή θα είχε αναγκαστεί και το Π.Α.Σ.Ο.Κ. να είναι μέσα. Άλλα δεν μπορείτε.

Ξέρετε γιατί δεν μπορείτε; Διότι ακριβώς, έχοντας εσείς οι ίδιοι υποχωρίσεις στην ιδεολογία σας και επειδή ντρέπεστε να πείτε τι είστε και ποιοι σας ψηφίζουν, πού φθάνετε; Φθάνετε και στο Π.Α.Σ.Ο.Κ. -για να πάω λίγο και στην Αξιωματική Αντιπολίτευση- που κάνει το μείζον καραγκιοζλίκι. Τι κάνει, λοιπόν, το Π.Α.Σ.Ο.Κ.;

Ακούω ότι ο Πρόεδρός του έχει πάει και έχει πει ότι μεγάλο του όραμα είναι η Συνταγματική Αναθεώρηση του άρθρου 16

και αφού έχει κάνει εκατό δηλώσεις για το πόσο σημαντικό πράγμα είναι να γίνουν στην Ελλάδα επιπέλους τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, στην κρίσιμη ώρα, επειδή λέει ότι φοβήθηκε τον κ. Βαγγέλη Βενιζέλο και τα εσωκομματικά του Π.Α.Σ.Ο.Κ., αποφάσισε να πάρει το κόμμα του και να αποχωρήσει.

Εγώ θέλω να είμαι δίκαιος, Ωραία, λοιπόν, είχε δικαίωμα στην προηγούμενη Βουλή το Π.Α.Σ.Ο.Κ. να αποχωρήσει και να πει στον ελληνικό λαό, «κύριες ελληνικές λαέ, εγώ αποχωρώ από την Αναθεώρηση, αν και πιστεύω ότι πρέπει να αναθεωρηθεί το άρθρο 16», όπως έχει δηλώσει, γιατί βρήκε την πρόθεση εκεί με τον κ. Σταύρου και τα υπόλοιπα. Όλοι καταλαβαίνουμε ότι αυτά είναι απλώς για να τα λέμε. Και πήγε στον ελληνικό λαό και είπε «θέλω να με ψηφίσεις, να είμαι εγώ πλειοψηφία και να φέρω τη δική μου Αναθεώρηση» και ο ελληνικός λαός του είπε «όχι». Και ενώ ο ελληνικός λαός του είπε «όχι», αντί να σεβαστεί την ευμηγορία του ελληνικού λαού και να ξαναγυρίσει και να ψηφίσει αυτό που το ίδιο κόμμα έλεγε ότι έπρεπε να αναθεωρηθεί, λείπει από τα έδρανα. Σπουδαία αγάπτη στους θεσμούς και σπουδαία Δημοκρατία!

Αλλά και το Π.Α.Σ.Ο.Κ. έχει πέσει θύμα της ίδιας λαγνείας με την Αριστερά. Διότι, δείτε τι παθαίνει το Π.Α.Σ.Ο.Κ.. Ενώ στην πραγματικότητα είναι ένα κυβερνητικό κόμμα, είναι ένα κόμμα το οποίο κυβέρνησε την Ελλάδα και διεκδίκει -χτυπάω ξύλο αν θα τα καταφέρει ποτέ- πάλι να κατακτήσει κάποτε την εξουσία, αντί να βγει και να καταθέτει κυβερνητικές προτάσεις και να έχει εικόνα κυβερνητικού κόμματος, τι κάνει; Σύρεται πίσω από το Σ.Υ.Π.Ζ.Α., πως θα φανεί πιο αριστερό το Π.Α.Σ.Ο.Κ. από το Σ.Υ.Π.Ζ.Α. Ποιο Σ.Υ.Π.Ζ.Α.; Του κ. Τσίπρα, που τον ρώτησα χθες «τι θα κάνετε για την ασφάλεια» και είπε ότι θα είμαστε κοντά στους κοινωνικούς αγώνες, «τι θα κάνετε με τους κουκουλόφορους»; και είπε ότι δεν είναι θέμα καταστολής. Πού θα βρει τα λεφτά; Θα κάνουμε νόμο, λες και τυπώνουμε ευρώ με νόμους στην Ελλάδα; Και το Π.Α.Σ.Ο.Κ. θέλει να κυβερνήσει την Ελλάδα και λείπει από τη συνεδρίαση, αντί να είναι εδώ και να καταθέσει τις προτάσεις του, για να μπορέσει ο ελληνικός λαός αύριο να το εμπιστευτεί να γίνει εξουσία. Μια, λοιπόν, ομάδα τεσσάρων κομμάτων που ακολουθούν στην ουσία μία πολιτική, την Αριστερά.

Κάποτε, λοιπόν, στον ελληνικό λαό θα πρέπει να έχουμε το θάρρος να βγύμε και να του πούμε την αλήθεια. Και ποια είναι η αλήθεια; Είναι σεβαστή τη ιδεολογία της Αριστεράς, είναι χρήσιμη η ιδεολογία της Αριστεράς πράγματι, μέσα σ' ένα επίπεδο πολιτικής ισορροπίας, αλλά είναι εξίσου χρήσιμη και κατά τη γνώμη μου πολύ χρησιμότερη η ιδεολογία της Δεξιάς. Και θα πρέπει να μπορούμε να λέμε, «εγώ είμαι δεξιός» και να πάρουμε από αυτό την ίδια υπερηφάνεια που πάρονται και ο αριστερός. Αυτό δεν μπορείς να το κάνεις στην Ελλάδα σήμερα και είναι μείζον πρόβλημα!

Αν δεν ξεφύγουμε από αυτή την ιδεολογική αγκύλωση, δεν θα ξεφύγει η χώρα μας ποτέ από τη μιζέρια, γιατί καθιστάμεθα, όχι χώρα της προόδου, αλλά χώρα της άκρας συντηρήσεως. Διότι αυτή η Αριστερά που έχουμε στην Ελλάδα, ακούστε τι λέει στο Σύνταγμα. Μάλιστα, ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας και ο σκιώδης Πρόεδρος, ο πραγματικός Πρόεδρος του κόμματος, ο κ. Αλαβάνος λέει στο Κοινοβούλιο το εξής τρομερό: «Πετύχαμε τη λαϊκή αναθεώρηση». Και τι εννοεί ως «λαϊκή αναθεώρηση»; Ως λαϊκή αναθεώρηση εννοεί ότι καταφέραμε να μην αλλάξει τίποτα. Το ότι καταφέραμε να μην αλλάξει τίποτα, είναι λαϊκή αναθεώρηση! Και αυτό λέγεται πρόοδος και εμείς είμαστε η συντήρηση! Στην Ελλάδα έχει χαθεί πάσα έννοια λογικής. Αυτό είναι το πρόβλημα.

Θέλω να κλείσω, λέγοντας στη Νέα Δημοκρατία, γιατί φυσικά στα άρθρα θα τοποθετηθούμε όταν έρθει η ώρα, αυτό που κατά τη γνώμη μου είναι μεγάλο απότιμα εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας. Η Νέα Δημοκρατία χρεώνεται σήμερα ένα πολύ μεγάλο σφάλμα και θέλω να εξηγήσω ποιο είναι αυτό. Είναι μείζονα ανάγκη της χώρας να γίνουν ιδιωτικά πανεπιστήμια για πολλούς και διάφορους λόγους, που στην ουσία όλοι καταλαβαίνουμε, ακόμη και αυτοί που το καταψηφίζουν.

Είναι πολύ μεγάλη ανάγκη να γίνει αναθεώρηση του άρθρου 24, γιατί φυσικά τα δάση, όπως είπε και ο κ. Βορίδης, καίγονται

κάθε χρόνο. Άρα, καμμία αλλαγή. Δεν θα γίνει αυτό. Και ξέρετε για πόσα χρόνια δεν θα γίνει; Πέντε χρόνια που χρειάζονται για να γίνει η επόμενη αναθεώρηση και άλλα τέσσερα η πρώτη τετραετία και να εκλεγεί η επόμενη Βουλή, άλλα πέντε δηλαδή, καλή ώρα αν αύριο όλα τα κόμματα πούμε ότι συμφωνούμε σ' αυτήν την αλλαγή, σημαίνει ότι μετά από δέκα χρόνια από σήμερα θα μπορεί να γίνει αυτό. Και ξέρετε ποιος είναι υπεύθυνος; Η Νέα Δημοκρατία είναι υπεύθυνη.

Θα πω ένα προσωπικό παράδειγμα και με αυτό θα κλείσω. Εγώ είμαι πολύ υπέρ της αλλαγής του επαγγελματικού ασυμβίβαστου. Το θεωρώ αισχρό ότι μπήκε -θα τα πούμε αυτά στην κατ' άρθρον συζήτηση- εάν όμως η εκατοστή όγδοη ψήφος ήταν η δική μου, δεν θα ψήφιζα την αναθεώρησή του. Και δεν θα την ψήφιζα, διότι δεν θα ήθελα να χρεωθώ τα δέκα χρόνια καθηυτορησης της χώρας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

Αυτό κάνει η Νέα Δημοκρατία. Ο κ. Αλαβάνος σάς είπε: «Εμείς υπερψηφίζουμε έστω και ένα, δύο άρθρα ήσοντος σημασίας για να σώσουμε την Ελλάδα από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια» και εσείς πάτε και βάζετε την ψήφο σας για να έχουμε ιδιωτικά πανεπιστήμια στην Ελλάδα μετά από δέκα χρόνια. Θερμά συγχαρητήρια!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Το λόγο έχει η Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας στο Νομό Ηλείας κ. Κρινιών Κανελλοπούλου.

ΚΡΙΝΙΩΝ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καλούμαστε σήμερα να ψηφίσουμε την αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων του Συντάγματός μας. Επιτρέψτε μου κατ' αρχήν μερικές παρατηρήσεις για την καθ' αυτή διαδικασία της αναθεώρησης.

Κατ' αρχήν, στην προαναθεωρητική φάση είχαμε δεχθεί πυρά για το αν υπάρχει πραγματική ανάγκη για αναθεώρηση του Συντάγματος. Μας είχαν προσάψει ότι τα χρόνια που μεσολάβησαν από την προηγούμενη αναθεώρηση δεν θεμελίωναν τέτοια ανάγκη. Δεν νομίζω ότι χρειάζεται να επαναλάβω πως ορισμένα ζητήματα, όπως αυτά του βασικού μετόχου, ζητούσαν από μόνα τους την ανάγκη διορθωτικών παρεμβάσεων.

Εκείνο, όμως, που θέλω να τονίσω, είναι ότι οι εξελίξεις σήμερα τρέχουν πολύ πιο γρήγορα από ό,τι παλιότερα. Ο αναθεωρητικός χρόνος, αν θέλετε, δεν μετρά πια με τους ίδιους όρους. Συμπετέχουμε και άλλωστε θέλουμε να συμμετέχουμε και μάλιστα ενεργά σ' έναν ευρωπαϊκό χώρο, σ' ένα διεθνές περιβάλλον που μας επιβάλλει, καλώς ή κακώς, τους δικούς του χρόνους. Αυτό ισχύει και για το άρθρο 16, αλλά και για τις τροποποιήσεις που εισηγούμαστε, τόσο στο άρθρο 17, όσο και στο άρθρο 22.

Χρειάζεται, θεωρώ, πολιτικό θάρρος και πολιτική ειλικρίνεια για να προχωρήσουμε. Η σημερινή πραγματικότητα είναι και δύσκολη και πολύπλοκη και δεν αφήνει περιθώρια ούτε για γενικόλογες διακηρύξεις ούτε για πολιτικούς στρουθοκαμπλισμούς.

Μας είχαν ακόμα προσάψει τότε ότι κινήσαμε την αναθεωρητική διαδικασία χωρίς συναίνεση, με περιφρόνηση προς τις προτάσεις της Αντιπολίτευσης. Βεβαίως, η αναθεώρηση είχε συζητηθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις που προβλέπει και το Σύνταγμα και ο Κανονισμός της Βουλής. Αυτό είναι βέβαιο. Η Αξιωματική Αντιπολίτευση, όμως, ήταν εκείνη που με τη στάση της και τότε και τώρα απέδειξε ότι, όχι μόνο δεν ενδιαφέρεται για την όποια συναίνεση, αλλά και ότι περιφρούει την ίδια την αναθεωρητική διαδικασία, δηλαδή την πιο κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, για τη λειτουργία των πολιτειακών δομών, τη λειτουργία των θεσμών και του πολιτεύματος, τη μεγαλύτερη ίσως στιγμή διαλόγου για τις ουσιαστικές ανάγκες της κοινωνίας, με αποδέκτη την ίδια την κοινωνία και τον πολίτη. Δυστυχώς και τότε και τώρα η Αξιωματική Αντιπολίτευση ήταν αυτή που περιφρόνησε όχι μόνο κάθε συναίνεση, αλλά τον ίδιο τον κοινοβουλευτισμό.

Εμείς, κύριε Γεωργιάδη, είμαστε περήφανοι για την ιδεολογία μας. Πιστεύουμε όμως και στο διάλογο και στην προσπάθεια σύγκλισης των απόψεων και το έχουμε αποδείξει.

Επιτρέψτε μου όμως εδώ μια παρατήρηση ως προς την

έννοια της συναίνεσης. Θεωρώ ότι εδώ μπάρχει μια σύγχυση. Είναι βέβαιο ότι το Σύνταγμα, για να γίνει αναθεώρηση, ζητά αυξημένη πλειοψηφία. Άλλο όμως αυξημένη πλειοψηφία και άλλο συναίνεση. Η έννοια της συναίνεσης θεωρώ ότι τελικά είναι παραπλανητική.

Συναίνεση σημαίνει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται χωρίς ψηφοφορία, χωρίς δηλαδή η μειοψηφία να εκφράζει ρητά την αντίθεση της. Αντίθετα, η αρχή της πλειοψηφίας επιτρέπει στη μειοψηφία να εκφραστεί ρητά και να καταγραφεί, όπως το απαιτεί η πολικοματική, πλουραλιστική δημοκρατία. Η διαρκής επίκληση της συναίνεσης προβάλει εντέλει μια αντίληψη, όπου η σύγκρουση και η αντίθεση είναι κατακριτέες, αντίληψη που αντιλαμβάνεται κανείς πόσο επικίνδυνη μπορεί να αποβεί και για την έννοια της δημοκρατίας.

Και αν η προηγούμενη αναθεώρηση προβάλλεται ως συναντική, ας μην ξεχνάμε πως στη μεγάλη της έκταση υπήρξε και επιβεβαιωτική ήδη ισχυουσών ρυθμίσεων. Άλλο όμως συναίνεση και άλλο διάλογος. Ζητήσαμε και ζητάμε τον ουσιαστικό διάλογο, την ουσιαστική συμμετοχή σε αυτή την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία.

Κύριοι συνάδελφοι, εάν η Αναθεώρηση του 1986 έγινε κυρίως για να ενισχυθούν οι εξουσίες της Βουλής και της Κυβέρνησης, το 2001 για να εναρμονιστούν οι διατάξεις του Συντάγματος με την Ευρωπαϊκή Ένωση και την ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή για να αλλάξουν οι διατάξεις περί ευθύνης Υπουργών, η Αναθεώρηση που προτείνεται σήμερα προσαρμόζει το Σύνταγμα στη σημερινή κοινωνία και στο διαρκώς μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον.

Στα πλαίσια όμως των παγκοσμιοποιημένων πια κοινωνιών και της κυριαρχίας της ελεύθερης αγοράς, δηλαδή στο πνεύμα που κυριαρχεί σήμερα, οι υπό αναθεώρηση συζητούμενες σήμερα διατάξεις αντίθετα θεωρώ ότι ενισχύουν και το κοινωνικό κράτος και το δημόσιο χώρο, τονίζοντας ότι ο ιδιωτικός χώρος πρέπει να υπόκειται σε δομές που να προστατεύουν το κοινωνικό σύνολο.

Παράδειγμα είναι το άρθρο 22 για το δικαίωμα εργασίας και την υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την εμπέδωση της κοινωνικής συνοχής, αλλά και το άρθρο 16. Και ως προς το άρθρο 16 ήθελα να τονίσω ότι η πρόταση για την αναθεώρησή του δεν αφορά μόνο το θέμα των ιδιωτικών πανεπιστημάτων. Αφορά πρωτίστως την αναβάθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης και την κατοχύρωση των προϋποθέσεων ποιοτικής διδασκαλίας, ποιοτικής έρευνας, ώστε να αποκτήσουν τα πανεπιστημιά μας αξιοπρέπεια και στο εξωτερικό, αλλά και στο διεθνή ανταγωνισμό. Μην ξεχνάμε άλλωστε ότι και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισαβόνα έχει θέσει ως στόχο την ανάδειξη της Ευρώπης ως ισχυρότερης οικονομίας της γνώσης του 21ου αιώνα.

Σκοπός της αναφερόμενης διάταξης δεν είναι απλώς η ίδρυση μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, αλλά και η δυνατότητα μιας εναλλακτικής λύσης, που θα προσαρμόζεται στη σημερινή κοινωνία και στην αυξανόμενη ζήτηση για πανεπιστημιακές σπουδές.

Δεν χρειάζεται, νομίζω, να επαναλάβω – ειπώθηκε πολλές φορές – ότι είμαστε η μοναδική χώρα στην Ευρώπη που απαγορεύει συνταγματικά τα μη κρατικά πανεπιστήμια, ότι θα υπάρξει υψής ανταγωνισμός που θα αναβαθμίσει και τα κρατικά πανεπιστήμια, ότι δίνουμε στην κοινωνία επιτέλους διευρυμένες επιλογές, ότι θα προσελκύσουμε φοιτητές από τις γύρω περιοχές, με στόχο η Ελλάδα να γίνει κέντρο παιδείας και πολιτισμού, όπως πρέπει και μπορεί να γίνει, ότι θα σταματήσει επιτέλους αυτή η φοιτητική μετανάστευση και η εξαγωγή μυαλών και κεφαλαίων. Θα δημιουργηθούν προσποτικές για νέες θέσεις απασχόλησης. Άλλωστε, για ποια δωρεάν παιδεία μιλάμε σήμερα, όταν ξοδεύονται τεράστια ποσά στα φροντιστήρια;

Και στο κάτω-κάτω, στο χέρι μας είναι – και πρέπει να το κάνουμε – να βάλουμε με εκτελεστικό νόμο τις σωστές προδιαγραφές, ώστε να διασφαλίσουμε τη δίκαιη λειτουργία των μη κρατικών ιδρυμάτων. Το σημαντικό είναι ότι η ίδρυση αυτών των μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημών δεν επιτρέπεται χωρίς προϋποθέσεις και περιορισμούς, αλλά τίθεται υπό την εποπτεία του κράτους, με συγκεκριμένες εγγυήσεις.

Θέλω να σημειώσω επίσης στο ίδιο άρθρο τη σημαντική προστασία του εθελοντισμού για την ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης και συνοχής.

Άλλωστε, θεωρώ ότι σήμερα πια η αλληλεγγύη τίθεται ως ένα νέο ανθρώπινο δικαίωμα, ένα νέο ανθρώπινο δικαίωμα που ανταποκρίνεται στο κοινό συμφέρον, στο συμφέρον της ανθρώπινης επιβίωσης.

Θα αναφερθώ πολύ σύντομα και σε μερικά άλλα άρθρα, όπως το άρθρο 14 παράγραφος 9, που είχε ήδη τροποποιηθεί στην προηγούμενη Αναθεώρηση. Πώς να το κάνουμε; Ανήκουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν μπορούμε να παιίζουμε με το διεθνές περιβάλλον. Πρέπει να εναρμονιστούμε και με το κοινοτικό δίκαιο.

Το άρθρο 17 είχε αποτελέσει και αυτό αντικείμενο της προηγούμενης Αναθεώρησης. Τώρα προτείνουμε να διατυπωθεί ρητά πως η έννοια της ιδιοκτησίας περιλαμβάνει και την πνευματική ιδιοκτησία.

Στο άρθρο 24 βάζουμε συγκεκριμένα όρια στην ανάπτυξη, προστατεύοντας το περιβάλλον και λαμβάνοντας υπόψη και την κλιματική αλλαγή.

Προτείνουμε την αναθεώρηση του άρθρου 20 για το δικαίωμα δικαστικής προστασίας στην κατεύθυνση της ρητής εναρμόνισης με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Με το άρθρα 29 και 57 γίνεται, επιτέλους, προσπάθεια για την αποκατάσταση της χαμένης τιμής του πολιτικού κόσμου.

Με το άρθρο 62 για τη βουλευτική ασυλία και πάλι προστατεύεται η εικόνα του Βουλευτή. Βεβαίως, όταν δεν έχει σχέση η κατηγορία με την πολιτική δραστηριότητα, αίρεται η ασυλία. Δεν θα πρέπει να θέτει θέμα άρσης της ασυλίας για πολιτικά ζητήματα, γιατί έτσι και την οντότητα του Βουλευτή κλονίζουμε και το λαό δεν προστατεύομε.

Θα ήθελα να πω και κάτι ακόμη. Μπορεί κατά τη συγκεκριμένη στιγμή να έχει κλονιστεί τόσο η εμπιστοσύνη του λαού προς τον πολιτικό κόσμο, που να χρειάζεται τέτοια ζητήματα να συμπεριληφθούν στο Σύνταγμα. Δεν θεωρώ, όμως, ότι αυτό θα ήταν απόλυτα αναγκαίο, γιατί νομίζω ότι σε τελική ανάλυση είναι και αυτό αμφισβήτηση της κρίσης των Βουλευτών και του κύρους της Βουλής.

Ακόμη, θεωρώ πολύ σημαντικά το άρθρο 78 που με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου δίνει τις προϋποθέσεις του διαλόγου και της διαφάνειας, το άρθρο 101 για τις νησιωτικές περιοχές και τέλος, το άρθρο 102 με το οποίο δίνεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση η αρμοδιότητα του πολεοδομικού σχεδιασμού, αν και θεωρώ ότι στην προκειμένη περίπτωση πρέπει να συνδυαστεί με μία γενικότερη αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σε θέματα πόρων και σε θέματα αρμοδιοτήτων και να τεθεί, νομίζω, και υπό τον έλεγχο του κράτους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ευχόμουν η Αναθεώρηση του Συντάγματος να ήταν μία ευκαιρία για μία επιτέλους διαφορετική και όχι στενά κομματική λειτουργία της Βουλής, όπου ο καθένας θα συμμετείχε ουσιαστικά και με ουσιαστικές προτάσεις. Αντίθετα, δυστυχώς μία τόσο κορυφαία στιγμή του κοινοβουλευτισμού υπήρξε πρόφαση για αντιπολιτευτική τακτική, για μικροκομματικές συμπεριφορές. Θα ευχόμουν, έστω και αυτήν τη στιγμή, να δείξουμε έναν άλλο πολιτικό πολιτισμό και να συμμετάσχουμε όλοι ουσιαστικά στη συζήτηση, γιατί όλοι κρινόμαστε και όλοι θα κριθούμε και από τον λαό και από την ιστορία.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Το λόγο έχει ο Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Ιωάννης Μπανιάς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΝΙΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καθώς περνούν οι μήνες από τις εκλογές του 2007, όλο και περισσότερο, όλο και συχνότερα συμβαίνει, σε αυτήν την Αθηνώσα του Κοινοβουλίου, οι λέξεις και οι έννοιες να τείνουν να χάσουν το πραγματικό τους νόημα. Και τείνουν να χάσουν το πραγματικό τους νόημα με όσα ακούμε, και ακούσαμε και σήμερα, και από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό, αλλά και από τα στελέχη της

Κυβέρνησης που πήραν το λόγο μέχρι τώρα και ιδιαίτερα, εάν θέλετε, από τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο και εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας.

Δυστυχώς, όμως, φαίνεται ότι δεν ακούμε μόνο από την Κυβέρνηση αυτά τα πράγματα, αυτές τις έννοιες που έχουν χάσει κάθε νόημα, αλλά έχουμε και από την άλλη πτέρυγα της Δεξιάς, που έχει αυτοαναγορευθεί πλέον σε ιππότη του βασιλέως, φαινόμενα τα οποία ξεπερνούν κατά τη γνώμη μου και ζητήματα πολιτικού ήθους μέσα σε αυτό το Κοινοβούλιο, και θα αναφερθώ στη συνέχεια και σε αυτό, τουλάχιστον ενός πολιτικού διαλόγου που θα έπρεπε το επίπεδό του να το τηρούμε αυστηρά εδώ μέσα.

Η σημερινή συζήτηση ξεκίνησε με τη φράση «με το Σύνταγμα δεν παίζουμε». Πρέπει να δούμε πραγματικά ποιος παίζει με το Σύνταγμα, τι εννοούσαν αυτοί που το είπαν, ο κ. Παναγιωτόπουλος από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας. Πρέπει να δούμε ποιοι και πώς παίζουν με το Σύνταγμα.

Εμείς, λοιπόν, πιστεύουμε ότι με το Σύνταγμα παίζουν και η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Και παίζει η Νέα Δημοκρατία με το Σύνταγμα, παρουσιάζοντας συνέχως το μαύρο άσπρο, παρουσιάζοντας το συντηρητισμό, το νεοφιλελευθερισμό και την αυταρχική Αναθεώρηση του Συντάγματος που προτείνει ως πρόσδοτο και εκσυγχρονισμό. Και παίζει και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. με το Σύνταγμα, μετέχοντας και συμφωνώντας σε πολλά από τα άρθρα στην πρώτη φάση της συζήτησης για την Αναθεώρηση του Συντάγματος και στη συνέχεια, αποχωρώντας από το Κοινοβούλιο και μη μετέχοντας σήμερα στη συζήτηση στην Ολομέλεια, για λόγους κατά τη γνώμη μας εσωκομματικών σκοπιμοτήτων.

Πιστεύουμε ότι το Σύνταγμα πραγματικά θα χρειαζόταν Αναθεώρηση. Είχε ανάγκη δηλαδή από Αναθεώρηση. Η ίδια η ζωή έχει αναδείξει αναγκαιότητες που κατά τη γνώμη μας θα έπρεπε να περιληφθούν στην προτεινόμενη Αναθεώρηση του Συντάγματος. Τίθεται, όμως, εύλογα το ερώτημα: Αναθεώρηση του Συντάγματος προς ποια κατεύθυνση;

Εμείς, λοιπόν, λέμε ότι θα χρειαζόταν να υπάρχει Αναθεώρηση του Συντάγματος ριζικά διαφορετική, σε αντίθετη κατεύθυνση, από αυτή στην οποία σήμερα κινείται η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. Δεν έχουμε αυταπάτες ότι θα μπορούσε να έρθει κάποια πρόταση που θα μιλούσε για πολύ δημοκρατικά πράγματα κ.λπ., αλλά βεβαίως εδώ μιλάμε για μια κατάσταση που οδηγείται όλο και περισσότερο σε πιο αντιδημοκρατικές και σε πιο αυταρχικές κατεύθυνσεις.

Εμείς διατυπώσαμε προτάσεις και είναι λάθος αυτό που ακούγεται ότι εμείς δεν διατυπώσαμε προτάσεις για το Σύνταγμα. Τις έχουμε διατυπώσει και παλαιότερα, τις έχουμε διατυπώσει και στην Επιτροπή που έγινε η συζήτηση, τις διατυπώσαμε και σήμερα με πολύ χαρακτηριστικό και σαφή τρόπο και από την ομιλία του ειδικού αγορητή μας, στην αρχική τοποθέτηση του κ. Κουβέλη, αλλά και από την ομιλία του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας, του Αλέκου του Αλαβάνου.

Εμείς, λοιπόν, μηλήσαμε για διεύρυνση της Δημοκρατίας και την πιο αποτελεσματική κατοχύρωση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών και των εργαζομένων και ολόκληρου του ελληνικού λαού, όλων δηλαδή των πολιτών. Όμως, και για τους μετανάστες μηλήσαμε, που είναι ένα μεγάλο κομμάτι σήμερα της ελληνικής κοινωνίας, όσο και αν δεν αρέσει στο Λ.Α.Ο.Σ., σε αυτήν την πτέρυγα που σήμερα, επαναλαμβάνω, έχει αναγορευθεί σε ιππότη του βασιλέως και έχει αναγάγει το ΣΥ.ΡΙΖ.Α. στο μοναδικό του αντίπαλο και στόχο και προφανώς έχει τους λόγους του, έτσι δεν είναι κύριοι συνάδελφοι;

Σίγουρα, λοιπόν, θα πρέπει να υπάρξει αυτή η διεύρυνση της δημοκρατίας, των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Θα πρέπει κατά τη γνώμη μας μια Αναθεώρηση του Συντάγματος να ανοίγει τις δυνατότητες να κατοχυρωθεί η κοινωνική ιδιοκτησία σ' αυτό που ονομάζουμε νευραλγικούς τομείς της κοινωνικής και οικονομικής μας ζωής και όχι το αντίθετο ακριβώς που συμβαίνει σήμερα, όπου δηλαδή τα πάντα σχεδόν, η ενέργεια, οι συγκοινωνίες, οι επικοινωνίες, παραδίδονται στην ιδιωτική οικονομία, παραδίδονται στο κεφάλαιο, με τα γνωστά αποτελέσματα. Και ερχόμαστε τώρα να ωρτάμε τι μας φταιεί,

γιατί ο Ο.Τ.Ε. παραδίδεται στη γερμανική «TELECOM», όσον αφορά και την ιδιοκτησία και τη διεύθυνση και τη διαχείριση αυτού του νευραλγικού, για όλους τους λόγους, τους οικονομικούς, τους κοινωνικούς, αλλά και τους λόγους της εθνικής μας ασφάλειας, αν θέλετε, τομέα της οικονομίας και της κοινωνίας μας.

Επίσης, εμείς κάναμε προτάσεις για να έχει πιο αποφασιστική συμμετοχή ο λαός στη λήψη και τον έλεγχο των αποφάσεων και από αυτήν την άποψη προτείναμε να υπάρχει μια μεγαλύτερη δυνατότητα γιανόνται δημοψηφίσματα, όχι όπως τώρα που ουσιαστικά αποκλείονται, διότι κανένα δημοψήφισμα δεν έχει γίνει και ούτε πρόκειται από ότι φαίνεται να γίνει με αυτές τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τα δημοψηφίσματα.

Ζητήσαμε να ενισχυθεί ο ρόλος της Βουλής, ζητήσαμε να καθιερωθεί η απλή αναλογική, για να μην υπάρχουν αυτά τα φαινόμενα, τα σημερινά, όπου μια μειοψηφία όλο και μικρότερη στο λαό, όπως είναι σήμερα η Νέα Δημοκρατία με βάση τα αποτελέσματα των εκλογών, αλλά και τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων, να ισχυρίζεται ότι μπορεί να νομοθετεί εν ονόματι του ελληνικού λαού εν λευκώ.

Να νομοθετεί δηλαδή για ζητήματα για τα οποία καν δεν είχε ζητήσει προεκλογικά την έγκριση από τον ελληνικό λαό. Άλλα κι αν ακόμα την είχε ζητήσει, το 42% κατά τη γνώμη μας δεν της επιτρέπει να νομοθετεί κατά ένα τέτοιο τρόπο που να έρχεται σε αντίθεση με τη μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού λαού και των συμφερόντων του, αλλά και με το σύνολο των υπόλοιπων πλην Ν.Δ. κομμάτων που μετέχουν στο Κοινοβούλιο.

Ζητήσαμε επίσης να υπάρξει εξυγίανση της δικαιοσύνης, να υπάρξει διαχωρισμός Κράτους – Εκκλησίας, ζητήσαμε να υπάρξουν μια σειρά μέτρα ωστε και η δημοκρατία να δευρυνθεί, αλλά και το κεφάλαιο να μην μπορεί να είναι ο ρυθμιστής της κοινωνικής και πολιτικής ζωής του τόπου μας.

Δεν δέχτηκε η Νέα Δημοκρατία καμμία από αυτές τις προτάσεις, καμμία από αυτές τις μεταρρυθμίσεις. Δεν θέλησε με κανένα τρόπο να κάνει μεταρρυθμίσεις προς αυτήν την κατεύθυνση. Οι μεταρρυθμίσεις στις οποίες κινήθηκε και κινείται η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για Αναθεώρηση του Συντάγματος, κινούνται βασικά σε τρεις κατευθύνσεις, σε τρεις στόχους που είναι και οι τρεις προς συντηρητικές και αντιδραστικές κατευθύνσεις.

Ο πρώτος είναι η επιδίωξη με την Αναθεώρηση του Συντάγματος να δοθεί η εκπαίδευση και ειδικά η ανώτατη στο ιδιωτικό κεφάλαιο. Και, αγαπητοί συνάδελφοι, μου φαίνεται ότι έχετε άγνοια της πραγματικότητας. Νομίζετε ότι αν τα πανεπιστήμια μας δοθούν στο ιδιωτικό κεφάλαιο, θα έχουμε καλύτερη παιδεία; Νομίζετε ότι σε λίγα χρόνια –ενδιαφέρεστε δήθεν για τα λαϊκά στρώματα, που εγώ δεν το πιστεύω αυτό το πράγμα- θα μπορούν τα λαϊκά στρώματα να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση μας; Νομίζω ότι κάνετε επίσης λάθος αν νομίζετε ότι τα καλά πανεπιστήμια στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο είναι ιδιωτικά.

Η πρώτη λοιπόν προσπάθεια έγινε προς αυτήν την κατεύθυνση. Κι επειδή αναφέρεστε στη νέα γενιά, στη νέα γενιά στην οποία εμείς συνέχως αναφερόμαστε, θα σας πιώ ότι εμείς είμαστε υπερήφανοι γι' αυτήν τη νέα γενιά. Όχι μόνο σήμερα που πάλεψε πραγματικά να μην περάσει η Αναθεώρηση του άρθρου 16. Είμαστε υπερήφανοι για τη γενιά της Εθνικής Αντίστασης, τη γενιά εκείνη που πρωτοστάτησε στην αντίσταση κατά του κατακτητή. Είμαστε υπερήφανοι για τη γενιά του 15% και το 114. Είμαστε υπερήφανοι για τη γενιά που πάλεψε στο Πολυτεχνείο αλλά και στη Νομική και στον αντιδικτατορικό αγώνα, για να ανατρέψει τη δικτατορία. Είμαστε υπερήφανοι γι' αυτήν τη γενιά. Και πραγματικά απ' αυτήν τη γενιά βγήκαν κι άξιοι άνθρωποι μέσα στην κοινωνία, οι οποίοι ή οι περισσότεροι, ή πολλοί από αυτούς, ήταν στο χώρο της Αριστεράς.

Κάνει επίσης η Νέα Δημοκρατία τη μεταρρύθμιση, για να δώσει τη δυνατότητα στους καταπατητές να προχωρήσουν ακόμη περισσότερο στο έργο τους, αυτό που είδαμε πόσο καταστροφικό ήταν το καλοκαΐρι. Και κάνει αυτήν την μεταρρύθμιση για να διευκολύνει πραγματικά την προσαρμογή, την υποταγή θα λέγαμε της ελληνικής νομοθεσίας στις πιο αντι-

δραστικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη της Λισαβόνας που έχει έρθει ήδη προς συζήτηση στην επιτροπή του Κοινοβουλίου, με την οποία Συνθήκη και σήμερα από αυτό το Βήμα τονίζουμε ότι είμαστε κατηγορηματικά αντίθετοι και θα την καταψηφίσουμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Κύριοι συνάδελφοι, επειδή το Σώμα έχει καταπονθθεί, διότι συνεδριάζει από το πρώι με νομοθετικό περιεχόμενο, θα κλείσουμε τη σημερινή συνεδρίαση με δύο ακόμη ομιλητές, κατά σειρά με την κ. Παπακώστα και τον κ. Βελόπουλο και θα διακόψουμε τη συνεδρίαση.

Το λόγο έχει η κ. Παπακώστα.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να ευχηθώ στους συναδέλφους χρόνια πολλά.

Να πω ότι απόψε πράγματι κουβεντιάζουμε την κορυφαία της Βουλής διαδικασία όπως είναι η του Συντάγματος Αναθεώρηση. Και βεβαίως πρέπει να πω ότι ο ελληνικός λαός, η ελληνική κοινωνία, μας αξιολογεί και μας κρίνει από όλες τις απόψεις. Μας αξιολογεί και μας κρίνει κατά πόσο πολιτική, κατά πόσο ιδεολογικά, κατά πόσο θεσμικά, κατά πόσο σεβόμενοι τους δημοκρατικούς θεσμούς και το πολίτευμα ανταποκρινόμαστε στην εντολή του ελληνικού λαού, στις επιταγές των καιρών, στις ανάγκες της εποχής, στα αιτήματα των νέων γενεών και των νέων ανθρώπων, στην Ελλάδα του σήμερα και του αύριο που πρέπει να προσβλέπει με αισιοδοξία, με σιγουρία και με ασφάλεια σε όλα εκείνα τα οποία εμείς πρέπει να της διασφαλίσουμε μέσα από τον θεμελιώδη, μέσα από τον Καταστατικό Χάρτη της χώρας μας που είναι το Σύνταγμα.

Και βεβαίως μας κρίνει πολιτικά και ηθικά και υπό την εξής έννοια. Κρίνει ο ελληνικός λαός απόψε με την έναρξη αυτής της κορυφαίας διαδικασίας της Βουλής, που είναι η Αναθεώρηση του Συντάγματος εάν και κατά πόσον τηρούνται οι εντολές τις οποίες έδωσε στα πολιτικά κόμματα ανάλογα με την κοινοβουλευτική τους δύναμη και ανάλογα με το πώς ο ελληνικός λαός μας κατέταξε, τη μεν Νέα Δημοκρατία ως Κυβέρνηση της χώρας, το δε ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην Αξιωματική Αντιπολίτευση και τα υπόλοιπα κόμματα της ελάσσονος Αντιπολίτευσης ώστε να μπορεί ο καθένας πολιτικός σχηματισμός –αναφέρομαι στα κόμματα- ο κάθε πολιτικός οργανισμός να είναι χρήσιμος και ωφέλιμος, να είναι δημιουργικός και να προάγει τον τόπο. Η Αντιπολίτευση μείζων και ελάσσων κατά το κοινοβουλευτικό της μερίδιο έτσι όπως ο ελληνικός λαός αποφάσισε με τις εθνικές εκλογές να συνεισφέρει με την εποικοδομητική κριτική και όχι με τη στείρα άρνηση και όχι μέσα από τη στείρα αντιπαράθεση, όχι μέσα από τον πολιτικό αναχωρητισμό, όχι μέσα από πολιτικές συμπεριφορές που προσβάλλουν τον ελληνικό λαό.

Και εδώ θα πρέπει να πω ότι πολιτικά μέσα από την κορυφαία της Βουλής διαδικασία που είναι η του Συντάγματος Αναθεώρηση παρατηρούνται δύο τινά. Το πρώτο είναι ο πολιτικός πλέον απομονωτισμός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, δηλαδή του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Το δεύτερο είναι η απώλεια της ευκαιρίας η οποία προκύπτει μέσα από τη διαφαινόμενη συναίνεση, όπως ακριβώς αυτή απόψε εκφράστηκε απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής για να προχωρήσουμε σε μία ζωντανή Συνταγματική Αναθεώρηση και όχι σε μία νεκρή όπως βιάστηκαν οι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης συνάδελφοι και ίδιως ο Πρόεδρός της, κ. Παπανδρέου να πουν. Έχουμε λοιπόν αυτήν τη θεσμική, την πολιτική προστιθέμενη αξία της οιονεί συναίνεσης ουσιαστικά, για να δώσει δηλαδή ο πολιτικός κόσμος της χώρας που είναι παρών και το πολιτικό του στύγμα, όπως αντιλαμβάνεται αυτήν τη συναίνεση, και να λειτουργήσει υπέρ του ελληνικού λαού και της ελληνικής κοινωνίας. Θα μπορούσε να είναι γενναία αυτή η συναίνεση. Θα μπορούσε δηλαδή η Αριστερά να ξεπεράσει θέσεις, απόψεις, ιδεοληγίες του χθες και να προχωρήσει σε μία πιο ουσιαστική και πιο γενναία συμμετοχή σε αυτήν την κορυφαία διαδικασία της Βουλής, που είναι η Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Θέλω να εστιάσω την προσοχή μου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στους νέους και στις νέες της χώρας στους οποίους κατά κόρον όλα τα πολιτικά κόμματα αναφερόμαστε. Εγώ ανα-

γνωρίζω τις καλές προθέσεις και την πολιτική βούληση όλων ανεξαιρέτως των πτερυγών της Βουλής να φανούν χρήσιμοι και ωφέλιμοι στα νιάτα της χώρας. Οφείλουμε, όμως, να το αποδεικνύουμε στην πράξη αυτό και οφείλουμε να το εφαρμόζουμε στην πράξη.

Διότι εδώ θα θυμηθώ τον αείμηνο Κωνσταντίνο Καραμανλή, το μνημόσυνο του οποίου πρόσφατα όλοι για τα δέκα χρόνια από το θάνατό του είχαμε, να θυμίσω μία φράση που διάβασα ότι του έλεγε ο πατέρας του, ότι «άλλο λένε τα γράμματα και άλλο λένε τα πράγματα». Το ερμήνευε δε ως την άποψη ότι άλλο πράγμα είναι η θεωρία και άλλο πράγμα είναι η πράξη.

Οι νέοι και οι νέες της χώρας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θέλουν θεωρία από εμάς, δεν θέλουν θεωρία, δεν θέλουν αγκυλώσεις, δεν θέλουν ιδεοληψία και στείρα άρνηση, θέλουν να τους δώσουμε ευκαιρίες, θέλουν να τους ανοίξουμε δρόμους, θέλουν να τους δημιουργήσουμε εκείνες τις προϋποθέσεις, το κατάλληλο περιβάλλον, ώστε να μην υπολείπονται, πολύ περισσότερο δε στο κοιμάτι της παιδείας που είναι το κορυφαίο, είναι το υπ' αριθμόν ένα πολιτικό θέμα το οποίο πρέπει να μας απασχολεί όλους, πέρα από τις κομματικές μας -αν θέλετε- αντιπαραθέσεις, πέρα ακόμη-ακόμη και από τις ιδεολογικές ενδεχομένως αντιπαραθέσεις, πέρα και από το μικροκομματικό συμφέρον, το οποίο δεν μπορεί να έχει θέση μέσα σε αυτήν την Αίθουσα. Θα πρέπει να τους δίνουμε τις ευκαιρίες εκείνες, ώστε να μπορούν επί ίσοις όροις, με τα ίδια όπλα να παλεύουν, να αγωνίζονται, να αμιλλώνται με τους ομολόγους τους νέους της Ευρώπης αλλά και όλου του κόσμου. Και εδώ θα πρέπει να πω ότι χάθηκε μια πολύ σημαντική ευκαιρία με αυτήν την Αναθεώρηση να υπερβεί συνολικά η Αριστερά τον εαυτό της και να σπάσει το κρατικό μονοπάλιο των κρατικών πανεπιστημίων, το οποίο ως μονοπάλιο έχει και τις συνέπειες, έχει -αν θέλετε- και τα απόνερα του γεγονότος ακριβώς ότι είναι μονοπάλιο. Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι αυτή η ευκαιρία έχει χαθεί.

Τη μεγαλύτερη όμως ευθύνη, αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι, και γι' αυτό το λόγο ο ελληνικός λαός, ο Ελληνίδες και οι Έλληνες μας κρίνουν και μας αξιολογούν, την έχει η Αξιωματική Αντιπολίτευση, την έχει το ΠΑ.ΣΟ.Κ., την έχει ο κ. Παπανδρέου και τα στελέχη του συνολικά, διότι αγνοώντας, περιφρονώντας, στρέφοντας την πλάτη, υπαναχωρώντας από τις θέσεις τους, πιστρέφοντας στο παρελθόν τους, προσπαθώντας να μιμηθούν αριστερές πολιτικές και να προσεγγίσουν αριστερά πολιτικά κι οινωνικά ρεύματα ή να τα υπερκεράσουν κάτω από το φόβο των δημοσκοπήσεων, κάτω από το φόβο των εσωκομματικών τριβών, έχασαν την ευκαιρία της συμμετοχής, προσέβαλαν τον ελληνικό λαό, διότι δεν συμμετέχουν σε αυτήν την κορυφαία αναθεωρητική διαδικασία, όπως ο ελληνικός λαός επέλεξε και αποφάσισε ότι πρέπει να κάνουν, και βεβαίως αυτή η προσβολή προς την ελληνική κοινωνία μη νομίζετε ότι περνά απαραθήρητη.

Τίποτε δεν περνά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, απαραθήρητο από τις Ελληνίδες και από τους Έλληνες. Δεν περνά απαραθήρητο το γεγονός ότι πολλοί, όπως είπα προηγουμένως, εν ονόματι της νέας γενιάς καπηλεύονται τα όνειρα, τα οράματα, τις ανησυχίες, τις αγωνίες, τη διάθεση για ένα καλύτερο μέλλον που έχουν οι νέοι άνθρωποι, προκειμένου να προσπορίσουν πρόσκαιρα οφέλη. Δυστυχώς όμως χάσαμε αυτήν τη μεγάλη ευκαιρία, παρά το γεγονός, όπως σας είπα, ότι θεωρώ εξαιρετικά σημαντικό και ως προστιθέμενη αξία του κοινοβουλευτισμού και του πολιτικού κόσμου συνολικά το γεγονός ότι μπορούμε να προχωρήσουμε, να υλοποιήσουμε και να έχουμε μια ζωντανή Αναθεώρηση. Το θεωρώ πάρα πολύ σημαντικό. Χάσαμε όμως -και δεν μπορώ αυτό να μη το τονίσω- γιατί η κάθε μια και ο καθένας από εμάς αναλαμβάνει και την ευθύνη του ποποθετούμενος δημόσια και δη μέσα από την Εθνική μας αντιπροσωπεία, ανταποκρινόμενος στην αποστολή που έχουμε να είμαστε αντιπρόσωποι του έθνους και του λαού μέσα σε αυτόν τον ιερό χώρο, στην κοιτίδα της δημοκρατίας.

Και θέλω να πω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι αυτά τα οποία ακούστηκαν, δηλαδή ότι η Νέα Δημοκρατία, η Κυβέρνηση αγνοεί τα δημοψηφίσματα, θα πρέπει να πω ότι τα δημοψη-

φίσματα η Νέα Δημοκρατία τα θεσμοθέτησε με το Σύνταγμα του '75, ο αειμνηστος Κωνσταντίνος Καραμανλής. Όμως, η Νέα Δημοκρατία σέβεται το δημοψήφισμα ως υπέρτατο όπλο, το οποίο θα το χρησιμοποιήσει, όταν πράγματι χρειάζεται, στο χρόνο που χρειάζεται, με το μέτρο που απαιτείται.

Και να απαντήσω και στους αγαπητούς συναδέλφους, οι οποίοι προσπάθησαν να μας διαφέρουν σε δεξιούς, σε μεσαίους και σε αριστερούς. Σήμασία έχει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ελληνική κοινωνία να αντιλαμβάνεται ότι οι πολιτικές μας ζεκινούν και καταλήγουν εκεί που υπάρχει το μέτρο, εκεί όπου τα άκρα και οι ακρότητες δεν έχουν καμμία θέση, εκεί όπου μπορούμε να συγκλίνουμε όλοι μας και να είμαστε χρήσιμοι και ωφέλιμοι, εκεί που μπορούμε να συνεννοθούμε μέσα από το διάλογο των εποικοδομητικών όλοι μας και να είμαστε δημιουργικοί.

Με αυτήν την έννοια σε αυτήν την κορυφαία αναθεωρητική διαδικασία υπήρξε πολιτικός απομονωτισμός, πολιτική συναίνεση υπάρχει, αλλά χάσαμε την ευκαιρία για μια γενναία, για μια ανοικτόμυσαλ Αναθεώρηση, για μια Αναθεώρηση με προοπτική, γιατί δεν υπερβήκαμε όλοι μας τους εαυτούς μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Ο κ. Βελόπουλος έχει το λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ξεκινώντας θα ήθελα να υπενθυμίσω στην κ. Παπακώστα, ότι ζωντανός οργανισμός χωρίς άκρα δεν υπάρχει, εκτός αν εσείς έχετε σώμα χωρίς άκρα. Είτε λοιπόν δεξιά άκρα είτε αριστερά είναι χρήσιμα. Πιστέψτε μας κυρία Παπακώστα.

Θα έλεγα στον κύριο Υπουργό ότι όντως έξω πάμε καλά, με την ιστορία των αγωγών. Ο Κώστας Καραμανλής πέτυχε μία σημαντική, τεράστια επιτυχία για την Ελλάδα. Δυστυχώς, μέσα βάζετε αυτογκόλ. Αυτό μου επιτρέπει να πω ότι ίσως ο Πρωθυπουργός πρέπει να καταλάβει ότι πρέπει να δώσει νέο μεταρρυθμιστικό έργο με ένα μικρό ανασχηματισμό ίσως για να βοηθήσει την Κυβέρνηση, γιατί βλέπω μια δυσκαμψία και λάθος επιλογές σε πολλά από τα μείζονα ζητήματα που υπάρχουν, στην ακρίβεια κ.λπ..

Θα πω στον κ. Μπανιά με πολύ συμπάθεια ότι νόμιζα ότι η νέα γενιά είναι η γενιά του Τσίπρα. Ξαφνικά ανακάλυψα ότι η νέα γενιά είναι η γενιά του 114, η δική σας γενιά. Δηλαδή εγώ είμαι νήπιο με τη δική σας λογική. Βέβαια, κουράστηκα να ακούω κύριε Μπανιά τη δημοκρατία του ΣΥ.ΡΙΖ.Α..

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Μην απευθύνεστε ονομαστικά σε κάθε συνάδελφο. Να απευθύνεστε στη Βουλή.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κουράστηκα να ακούω για τη δημοκρατία του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., για τη δημοκρατία του Μάο όπως λέει ο κ. Τσίπρας. Τώρα τι δημοκρατία είναι η Μαοϊκή δημοκρατία, μακριά από εμάς. Να το επαναλάβω αυτό, γιατί αυτές δεν είναι δημοκρατίες.

Μια και μιλάμε για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, πρέπει να πούμε ότι κάποιοι αγωνίζονται για τα δημόσια και είναι δικαιώματος τους. Δεν θα τους το στερήσουμε. Ας αφήσουμε εμάς τουλάχιστον να ομιλούμε για την ιδιωτική εκπαίδευση, γιατί φαίνεται εκ των πραγμάτων ότι η δημόσια εκπαίδευση, ότι είναι αναποτελεσματική. Και στο κάτω-κάτω δεν ακυρώνονται τα δημόσια πανεπιστήμια με την ύπαρξη των ιδιωτικών. Αν δεν το έχετε ακούσει η Ρωσία και ο Πούτιν εποιμάζονται για ιδιωτικά πανεπιστήμια, σύντροφοι. Εμείς γιατί να είμαστε έξω από το παιχνίδι;

Σύντροφοι άλλο είναι ο αγώνας για τη δημοκρατία και άλλο η κουκουλοφόρος τρομοκρατία. Άλλο ο αγώνας για ελευθερία και άλλο είναι η ελευθεριότητα. Το λέω αυτό με πλήρη συνείδηση, διότι το ελληνικό πανεπιστήμιο και το άσυλό του δημοτικούν άλλου είδους αγκυλώσεις και προβλήματα. Και να σας πω ότι η ναρκοελευθεριότητα, γιατί έτσι αποκαλείται από πολλούς του δήθεν μεσσία του πολιτικού μας συστήματος έφθασε στο σημείο να πάιξει με την ίδια τη νοημοσύνη μας. Δεν είναι δυνατόν να μιλάμε ελευθέρως ενώ είμαστε αρχηγοί κομμάτων για πράγματα που έχουν να κάνουν με την ελληνική κοινωνία και την επόμενη μέρα να έχουμε συμβάν μ' έναν άνθρωπο, ο οποίος είναι χρήστης ναρκωτικών και να γίνεται άνω-κάτω όλη η

Ελλάδα και να μιλάμε για αποποινικοποίηση των ναρκωτικών. Τουλάχιστον μια σοβαρότητα από έναν άνθρωπο που θέλει να δώσει νέα πνοή στο πολιτικό σύστημα. Αυτά τουλάχιστον είναι αδιαπραγμάτευτα για τη λογική μας.

Πάμε στην Αναθεώρηση του Συντάγματος. Εγώ αναρωτιέμαι τι είδους Σύνταγμα είναι αυτό. Υπό ποιάν έννοια; Ποιος είναι ο κυρίαρχος; Ο λαός. Δημοψηφίσματα κάναμε ποτέ στην Ελλάδα; Έλεος! Όταν μιλάμε για Αναθεώρηση του Συντάγματος να μιλάμε για την ουσία της Αναθεωρήσεως. Δημοψηφίσμα. Είναι η πεμπτουσία, η κορωνίδα της δημοκρατίας. Πότε έγινε δημοψηφίσμα στην Ελλάδα; Και το άλλο το περιέργο είναι ότι η αποφασιστικότητα της Νέας Δημοκρατίας οφείλεται στην αριστεροφοβία της. Έχει φοβία μην κουνηθεί η Αριστερά. Και βλέπετε τους νεοδημοκράτες να αισθάνονται αμήχανοι. Γιατί φοβάστε την Αριστερά; Να πω και στην Αριστερά κάτι το οποίο θεωρώ επιβεβλημένο. Εμείς και το έχω πει χίλιες φορές θέλουμε δημοψηφίσματα σε όλα τα ζητήματα που είναι μείζονος σημασίας. Οχι αλά καρτ δημοκράτες, όχι αλά καρτ δημοψηφίσματα. Να πάμε για το Ευρωσύνταγμα, να πάμε για το Μάαστριχτ, να πάμε για το ασφαλιστικό και για ό,τι μας βολεύει, αλλά όχι δημοψηφίσμα για τη Μακεδονία.

Μισό λεπτό! Ή είμαστε δημοκράτες ή δεν είμαστε. Ή θέλουμε δημοκρατία ή δεν θέλουμε. Να ξεκαθαρίσουμε τουλάχιστον τους ρόλους και τους λόγους ύπαρξής μας.

Επί τη ευκαιρία επειδή έχω και χρόνο, θα ήθελα να πω το εξής. Έχουμε μια τεράστια κρίση, κύριε Υπουργέ. Ο λαός είναι κυρίαρχος ή δεν είναι; Η Ελλάδα είναι κυρίαρχη χώρα ή δεν είναι; Εάν λοιπόν η Ελλάδα είναι κυρίαρχη χώρα, όπως πολύ ορθώς ορίζει το Σύνταγμά μας, έχει πετρέλαιο το Αιγαίο. Το ξαναλέω ακόμη μια φορά εδώ μέσα. Έχει πετρέλαιο το Αιγαίο. Τολμήστε, αφού είμαστε κυρίαρχη χώρα, και κάντε εξόρυξη του πετρελαίου!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

Και αν δεν μπορείτε εκεί, πάτε στο Ιόνιο. Εκτός αν φοβάστε τους Αλβανούς. Γιατί εκεί έχουμε σύνορα με την Αλβανία, δεν έχουμε με την Τουρκία. Κάποια στιγμή να ξεκαθαρίσουμε μερικά πράγματα. Γιατί με την τιμή του πετρελαίου, με τη φτώχεια, εδώ είναι η λύση και όχι η τοπρειος λογική: «θα κάνω νόμο για να δώσω αυξήσεις στους μισθωτούς». Αυτά είναι απαραδέκτο να τα συζητάμε μεταξύ μας. Θα νομοθετούμε για να δώσουμε αυξήσεις στους μισθωτούς; Υπάρχει φυσικός πλούτος, υπάρχει το πετρέλαιο. Κάντε το επιτέλους πράξη, κάντε άντληση, εξόρυξη πετρελαίου. Γιατί φοβάστε; Δεν είναι κυρίαρχη η Ελλάδα; Αναρωτιέμαι.

Θα ήθελα επίσης να τονίσω από την πλευρά μου -γιατί υπάρχει και αναφορά στα Μέσα Μαζικής Ενημερώσεως- το εξής. Ακούστε λίγο, κύριε Υπουργέ. Το λέω επειδή είστε άνθρωπος που γνωρίζει τα της δικαιοσύνης. Εγώ, επειδή είμαι ένα μέλος των Μέσων Μαζικής Ενημερώσεως, δημοσιογράφος, θα σας πω το εξής. Είμαστε η μόνη χώρα που επί δεκαετίες δεν έχει νομιμότητα στα κανάλια. Λειτουργούν παράνομα όλα τα κανάλια. Δεν υπάρχει άδεια καναλιού. Ξέρετε, γίνονται υπουργικές αποφάσεις, δινονται με υπουργικές αποφάσεις ενθετώνται στην Χρονικά περιθώρια και όρια για να λειτουργούν οι διαπλεκόμενοι, που εσείς καταγγείλετε στον «Μπαΐρακτάρη» -όχι εσείς πρωτοπικά, αλλά ο Πρωθυπουργός- διαπλεκόμενοι οι οποίοι στημέρα ζουν, ευημερούν και διαφεντεύουν τον τόπο μας δυστυχώς, για να είμαστε ξεκάθαροι. Και το λέω αυτό γιατί υπάρχει ομερτά.

Δεν ξέρω αν το μάθατε, κύριε Υπουργέ, αλλά η Αστυνομία συνέλαβε ένα μεγάλο κι εξέχον στέλεχος της ελληνικής κοινωνίας πριν από λίγες μέρες για αρχαιοκαπηλία. Γιατί θάφτηκε το θέμα από τα Μέσα Μαζικής Ενημερώσεως; Γιατί για τον κ. Καρρά δεν λέχθηκε τίποτα; Γιατί δεν τόλμησε κανείς να μιλήσει για τον κ. Καρρά; Γιατί κανένα κανάλι δεν μιλήσει γι' αυτό το θέμα; Κι είναι μείζονος σημασίας. Γιατί είναι γνωστές οι πολύ αγαθές και αγαστές σχέσεις που έχει ο άνθρωπος αυτός με τη λέσχη Μπίλιντεμπεργκ. Όλα αυτά τα θέματα ακούγονται συνομισματικά, αλλά ο πολίτης βλέπει ότι κάποιος που έχει δυο νομιμότητα μπαίνει φυλακή αμέσως, για δυο αγγειάκια μπαίνει φυλακή αμέσως, για μια επιτύμβια στήλη μπαίνει φυλακή και

καλά του κάνουμε. Αυτός είχε ένα σωρό, δεκάδες αντικείμενα, αλλά ούτε καν συζητήθηκε το θέμα, ούτε καν παρουσιάστηκε. Άρα λοιπόν τα Μέσα Μαζικής Ενημερώσεως είναι το προκάλυμμα, το κάλυμμα αυτής της Δημοκρατίας, της τηλεοπτικής δικτατορίας δυστυχώς. Και το επαναλαμβάνω και το τονίζω εδώ μέσα. Αν κι είμαι μελος αυτού του συστήματος, ευτυχώς ήμουν αιρετικός επί δεκαετίες, γι' αυτό κι ήμουν και στο περιθώριο. Άλλα η ουσία είναι συγκεκριμένη.

Κύριε Μπανιά, δεν έχω καμμία διάθεση να αντιδικήσω. Γερμανές επανορθώσεις, κύριε Μπανιά. Φέρτε μια ρύθμιση εδώ μέσα. Μαζί με την Αριστερά το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Νέα Δημοκρατία. Γερμανικές επανορθώσεις. Έκανε αγώνα ο κ. Γλέζος. Χέρι -χέρι να πάμε μαζί. Εμείς δεν έχουμε τίποτα μαζί σας, αλλά όταν χρωστάει η Γερμανία εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ και δεν τα ζητούν ούτε οι του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ούτε οι της Νέας Δημοκρατίας τουλάχιστον εμείς ας κάνουμε το χρέος πράξη. Τι θα πει η αγκύλωση «αριστεροί» και Δεξιά; Χρήματα που μας χρωστάνε οι Γερμανοί είναι, κύριε Μπανιά. Ας πάμε μαζί. Είναι δισεκατομμύρια ευρώ. Ας τα πάρουμε. Μας τα χρωστούν. Δεν τους χρωστάμε.

Και να πω και το εξής. Αυτό που μου άρεσε πάρα πολύ -πιστέψτε με- είναι αυτό που είπε ο κ. Αλαβάνος. Ειλικρινά μου άρεσε. Ήταν αυτό που είπε ότι το άρθρο για τα ζώα θα το ψηφίσει. Αυτό δείχνει μια διάθεση -ειλικρινά το λέω αυτό- ζωοφίλου, δείχνει τη ζωοφιλία του. Αυτό που με ενόχλησε όμως είναι ότι όλοι σας διαφωνήσατε με την πρόταση τη δική μας να μιλήσουμε για ανθρώπινα δικαιώματα Ελλήνων μειονοτικών εκτός ελληνικών συνόρων. Ζωοφίλοι είμαστε. Ελληνόφιλοι δεν είμαστε, που να πάρει και να σηκώσει; Έλεος πια!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λ.Α.Ο.Σ.)

Δηλαδή τι ζητάμε; Να μιλάμε για ανθρώπινα δικαιώματα των Βορειοηπειρωτών, των Ελλήνων των Σκοπίων, των Ελλήνων που μένουν στην Τουρκία, των Ελλήνων που μένουν όπου γης. Δεν το κατάλαβα. Δηλαδή ζωόφιλοι είμαστε. Ελληνόφιλοι δεν είμαστε; Επικρατεί μια ελληνοφοβία. Την διακρίνω. Κι αυτό οφείλεται στο φόβο της Νέας Δημοκρατίας να αναφερθεί στη λέξη «έθνος», στη λέξη «πατρίδα», στη λέξη «ελληνισμός», στη λέξη «παράδοση», στις λέξεις «ήθη, έθιμα και παραδόσεις». Δεν το καταλαβαίνω αυτό το πράγμα. Γιατί φοβάστε αυτήν την καθεστηκυία τάξη που κάθισε – το λέω κυριολεκτικά- στο σβέρκο της Ελλάδος, που τρομοκρατεί ιδεολογικά κάθε φωνή ελληνική, πατριωτική, ενοχοποιεί τη φωνή αυτή ότι είναι εθνικιστής, ότι είναι σωβινιστής; Δηλαδή το να υπερασπιστώ εγώ τα ανθρώπι-

να δικαιώματα του Έλληνος που ζει εκτός ελληνικών συνόρων είναι σωβινισμός, εθνικισμός;

Είναι δυνατόν να φθάνουμε σε τέτοιο σημείο η Νέα Δημοκρατία να διακατέχεται από αριστοφοβία; Έλεος! Ας ανατάξουμε λίγο τη λογική, το αυτονόητο! Φθάνει πια η ενοχοποίηση κάθε τι ελληνικού, κάθε τι εθνικού. Αληθές είναι ό,τι είναι ελληνικό! Και ελληνικό είναι ό,τι είναι αληθές! Αυτή είναι η πραγματικότητα. Πρέπει να διακρίνουμε τις αγκυλώσεις από τα πραγματικά περιστατικά.

Για να κλείσω κάπου εδώ –γιατί πρέπει να πάμε σπίτια μας, οι περισσότεροι είμαστε εδώ από το πρωί- ακούστε, κύριοι, το εξής: Θα ήθελα να είναι και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. εδώ, αλλά δυστυχώς δεν είναι και επειδή πολλοί από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. αριστερίζουν, θα ήθελα να τους πω ότι Αριστερά με επαύλεις στην Πεντέλη, Αριστερά με επαύλεις στη Γλυφάδα, με επαύλεις στην Κηφισιά, με επαύλεις στο Διόνυσο, δεν είναι Αριστερά! Αριστερά με Jeer Cherokee και Cayenne δεν είναι Αριστερά! Αριστερά στα λόγια, Δεξιά στην τσέπη, δεν γίνεται αυτό το πράγμα! Ή είμεθα αριστεροί ή δεν είμεθα.

Και το κυριότερο; Να είμαστε εναντίον των ιδιωτικών πανεπιστημάνων, αλλά το παιδί μας να πηγαίνει στο ιδιωτικό σχολείο, ε, αυτό είναι αντιφατικό! Κάποια στιγμή και η Αριστερά από εδώ ας καταλάβει ότι ήλθε η ώρα μέσα στην ελληνική Βουλή να ακούγεται μια διαφορετική φωνή, μια φωνή που μέχρι σήμερα η Νέα Δημοκρατία ήθελε, αλλά δεν μπορούσε να ορθώσει. Εμείς γι' αυτό είμαστε εδώ, για να μπορούμε να λέμε τα πραγματικά, τα ουσιαστικά.

Κλείνω λέγοντας το εξής: Αυτό, δυστυχώς, απ' ό,τι φαίνεται, δεν είναι Αναθεώρηση, κύριε Υπουργέ. Έχει γίνει επιθεώρηση.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Νεράντζης): Κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 22.52' λύεται η συνεδρίαση για αύριο ημέρα Τετάρτη 7 Μαΐου 2008 και ώρα 10.30', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος Αποφάσεις Βουλής: συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής, σύμφωνα με την ειδική ημερήσια διάταξη που έχει διανεμηθεί.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

